

ROMÂNIA EROICĂ

Revistă editată de Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria"

* Fondată în 1919 sub numele "Cultul Eroilor Noștri" *

Nr. 1 (50)

Anul XVIII - 2015

Serie nouă

95 de ani de la înființarea Societății "Mormintele Eroilor Căzuți în Război"

p. 15

Din
sumarul
acestui
număr:

Un premiu în
memoria prizonierilor
de război români

p. 7

De ce a fost
executat
căpitanul Ilie
Tudor?

p. 37

S.O.S.
Monumentul
de la
Turtucaia

p. 44

În căutarea
celor dispăruți
în războaie

p. 63

Suținătorii revistei România Eroică

Suținătorii revistei *România eroică*, 2015

Apelăm și în acest an la sprijinul financiar al cititorilor pentru a putea edita și tipări revista. În 2013, redacția s-a bucurat de bunăvoința și generozitatea a 95 de persoane, asociații și fundații - din țară și din străinătate; în 2014, numărul susținătorilor a fost de doar 58. Anul acesta, până la momentul trimiterii revistei la tipar, numărul susținătorilor este descurajant de mic. Să sperăm că până la sfârșitul anului se vor alătura și alți români în efortul nostru de a duce mai departe tradiția de aproape un secol a cultului eroilor.

Suținerea revistei constă în depunerea a cel puțin 100 de lei (Ron) la sediul asociației noastre (pe bază de chitanțier sau mandat poștal) sau în Contul Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria»:

RO45RNCB0082004534620001, BCR, Sucursala Unirea, București

Toți susținătorii vor primi câte un exemplar din fiecare număr apărut în 2015, iar la sfârșitul anului, conducerea Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria” va acorda fiecărui susținător o Diplomă de Excelență.

Până la 21 aprilie 2015, au răspuns acțiunii noastre:

1. Fundația „Sf. Mare Mucenic Gheorghe, Purtătorul de Biruință” = 1500 lei
2. Dr. Cornel și Nina Dumitriu, SUA = 250 lei
3. Gl. mr. (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, București = 200 lei
4. Acad. prof. Nichita Adăniloaei, București = 300 lei
5. Colonel (r) Dumitru Roman, București = 500 lei
6. Col. (r) Vasile S. Popa, București = 200 lei
7. Nicu Iorga, București = 200 lei
8. Col. (r) Gheorghe Mateescu, București = 200 lei
9. Nicolae Sanda, București = 600 lei
10. Gl. bg. (r) Petre Stoica, București = 200 lei
11. Col. (r) ing. Marin Alniței, București = 100 lei
12. Col. (r) Nicolae Dragu, Călărași = 200 lei
13. Gl. bg. (r) Mihai Radu, București = 150 lei
14. Arhitect Eugenia Greceanu, București = 200 lei
15. Georgeta Bălan, Brăila = 100 lei
16. Șerban Alexandrescu, Pitești = 200 lei
17. Floarea Dimian, Buzău = 100 lei
18. Col. (r) Constantin Chiper, Ploiești = 100 lei
19. Col. (r) Gică Valerian Constantin, Islaz = 300 lei
20. Col. (r) Alexandru Popovici, Turnu Măgurele = 100 lei
21. Comandor (r) dr. Aurel Pentelescu, București = 200 lei
22. Gabriela Mușat, SUA = 1100 lei
23. Col. (r) Costică Balint, Galați = 100 lei
24. Col. Ioan Galdea, Alba Iulia = 100 lei
25. Col. (r) Ion Gociu, Tg. Jiu = 200 lei.

23 PERISCOPE

Mormântul lui Constantin Bâzu

Cantacuzino

de col. (r)
Paul Valerian
Timofte

29 FILIALELE CULTUL EROILOR

Eroii
Regimentului
34 Infanterie
"Constanța"
comemorați la
Siriu

de col. (r)
Remus Macovei

35 REMEMORĂRI

Prahovenii în luptele de la
Mărășești

de col. (r) Constantin Chiper

Coperta 1. Poză de grup realizată la finalul
adunării festive dedicate împlinirii a
95 de ani de la înființarea Societății
"Mormintele Eroilor Căzuți în Război"

Coperta 2. Susținătorii revistei - 2015

Coperta 3. Proiecte de cruci monumentale din
perioada interbelică aflate în arhiva
Așezământului Național "Regina Maria"
pentru Cultul Eroilor.

Coperta 4. Monumente care au fost

Redacția României eroică roagă pe toți cei care au fotografii
ale celor căzuți pe front sau în prizonierat, în cele două
războaie mondiale, să se adreseze redacției!

ROMÂNIA EROICĂ

Revistă de cultură și educație
patriotică, de cinstire a eroilor neamului

Fondată în anul 1919 sub înalta ocrotire a Majestății Sale Regina Maria
și a Patriarhului Bisericii Ortodoxe Române PF Miron Cristea.
Serie nouă. Anul XVIII. Fondator: Gl. Bg. (r) Petre Stoica.

EDITORIAL

70 de ani de la încheierea ultimului război mondial!
de general maior (rez) prof. univ. dr. Visarion Neagoe 3

EVENIMENT

Premiile Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"
pe anul 2015 5
Premiul "Comandor Virgil Alexandru Dragalina" pe anul 2014 6
Un premiu în memoria prizonierilor de război români
de Dumitru Roman 7

PERISCOPE

Punctul de vedere. Războiul de 70 de ani
de gl. bg. (r) Grigore Buciu 12
95 de ani de la înființarea Societății
"Mormintele Eroilor Căzuți în Război" 15
Discursul președintelui ANCERM 16
Concurs pentru realizarea Monumentul Unității Naționale
de col. (r) Ioan Todericiu 20
Pomenirea lui Mihai Viteazul de Nușa Cantemir 20
Protocole de colaborare 22

FILIALELE CULTUL EROILOR

Vâlcea. Cinstim eroii de Mihai Sporș 24
Te Deum la Cimitirul eroilor de la Cetățuia de Eugen Petrescu 26
Sibiu. Veteranii de război merită respectul nostru
de col. (r) Constantin Borcan 27
Iași. Recunoștință eroilor de col. (r) ing. Ioan Timofte 28
Constanța. Sărbătorirea Armistițiului de la 11 noiembrie 1918
de col. (r) Remus Macovei 30
Prahova. Manifestare comemorativă la Cimitirul Eroilor
din Sinaia de col. Constantin Chiper 31
Petroșani. Alpiști italieni au participat la sărbătorirea
Zilei Armatei Române de col. (r) Adrian Ronai 34

România Eroică

Director: General maior (r)
prof. univ. dr. Visarion Neagoe

Consiliul științific

acad. Dan Berindei, prof. univ. dr. Nichita Adăniloaiei, colonel (rtg.) Petre Otu, prof. univ. dr. Alin Ciupală, comandor dr. Marian Moșneagu, general de brigadă (rtg.) Grigore Buciu, colonel dr. Mircea Tănase.

Redacția

Redactor șef: col. (rtg.) Dumitru Roman;
Redactor șef-adjunct: col. (rtg.) Constantin Chiper;
Redactori colaboratori: cdor (rtg.) Marius Popescu-Călărăși, prof. Cornel Rigler, Carla Duță, Teodora Manole.

Art director: S. Angheloiu

Fotoreporteri: plutonier adjutant Adrian Robu, Cătălin Ovreiu, Petrică Mihalache, Eugen Mihai

Adresa redacției: Bulevardul Ion Mihalache nr. 124-126, Sector 1, București, Cod poștal: 70764, Tel: 021.2242651-3, interior 0158, 0159; Fax: 021.2242647

E-mail: romaniaeroica@gmail.com

Site: www.ancerm.ro

Cont Bancar: RO 45RNCB0082004534620001
BCR, Sucursala Unirea, București
Cod Fiscal: 4505235

Tipar: CICERO GRUP. Editură și tipografie

Răspunderea pentru conținutul articolelor aparține în exclusivitate autorului, conform art. 206 din Codul Penal

I.S.S.N 1453-9659

Copyright: este autorizată orice reproducere fără a se percepe taxe suplimentare, indicând sursa (revista România Eroică), cu excepția textelor și fotografiilor a căror proveniență este specificată expres.

Acest număr a apărut în 2000 de exemplare.

Condiții de colaborare: cititorii din țară și din străinătate pot trimite pe adresa redacției texte și fotografii care se încadrează în tematica revistei. Manuscrisele nu se înapoiază.

MEMENTO

„România Eroică” 2015 32

REMEMORARI

De ce a fost executat căpitanul Ilie Tudor? *de lt. col. (r) Victor Epure*..... 37

Ecaterina Teodoriu printre eroinele Primului Război Mondial

de Valeria Bălescu..... 39

Eroul de cdor. (r) dr. Ștefan Popa 41

RESTITUIRI

„Mort pour la France!” *de M. Negru* 42

S.O.S.

Monumentul de la Turtucaia *de col. (r) Dumitru Roman*..... 44

IN MEMORIAM

..... 46

FIȘE DE DICȚIONAR

Obeliscul eroilor români *de Mircea Alexa* 48

MERIDIANE

Franța. Cimitirul militar german din La Cambe 49

STROFE

Alexei Mateevici. Limba noastră 50

VITRINA CU CĂRȚI *de Grigore Buciu* 52

CARUSELUL PRESEI *de Dumitru Roman* 58

MAGAZIN

..... 61

În căutarea celor dispăruți în războaie 63

În atenția colaboratorilor

România Eroică primește pentru publicare articole, evocări, portrete, note, documente, recenzii, știri despre activitatea filialelor ANCE, fotografii inedite. Materialele propuse redacției vor fi prezentate pe suport electronic (CD, dischetă), însoțite de fotografiile originale sau scanate în format JPEG, cu o rezoluție de cel puțin 300 dpi. În cazuri speciale, vor fi acceptate și texte dactilografiate. Fotografiile vor fi însoțite de explicații corespunzătoare și de numele autorului lor (acolo unde este cazul).

De la caz la caz, redacția poate accepta preluarea unor articole apărute în alte publicații, dacă prezintă un interes deosebit pentru tematica **României Eroice**; în această situație, persoana care propune articolul respectiv are obligația să obțină acordul publicației în care a apărut.

Redacția își rezervă dreptul de a publica materialele în funcție de necesități și, desigur, de a nu le reține pe acelea care nu se înscriu în tematica revistei. De asemenea, își rezervă dreptul de a face, pe textele acceptate pentru tipar, îndreptările socotite necesare, atât în ceea ce privește forma cât și conținutul, firește după consultarea sau avizarea autorilor. ■

70 de ani de la încheierea ultimului război mondial

General maior (r) prof. univ. dr. Visarion NEAGOE

Cunoscută ca „un lac latin într-o mare slavă” și aflată la mare depărtare de aliații ei occidentali tradiționali – Franța și Anglia –, România începutului celui de-Al Doilea Război Mondial se afla (pentru a câta oară în istoria sa?) izolată și singură la răscruce de vânturi. Mai mult, vremurile o surprindeau, din nou, cu o armată insuficient pregătită și, mai ales, cu o înzestrare precară. Râvnită pentru resursele ei materiale și umane, poziția geopolitică o făcea de neocolit în orice scenariu strategic al operațiilor militare ce se preconizau.

Rapturile teritoriale asupra teritoriului național produse prin Pactul Ribbentrop-Molotov din 23 august 1939, prin Dictatul de la Viena din 30 septembrie 1940, precum și prin tratatul de la Craiova din 07 octombrie 1940 (cedarea Cadrilaterului în fața Bulgariei) au adâncit criza politică de la București și au limitat și mai mult opțiunile politico-militare prin care trebuiau apărate interesele naționale.

Ele au avantajat, în primul rând, Germania, care și-a atras în acest mod trei aliați - Ungaria, Bulgaria și, indirect, România.

Ceea ce a urmat se știe, chiar dacă nici acum, după 70 de ani de la intrarea României în război alături de țările Axei Berlin-Roma-Tokio, istoria nu s-a pronunțat în legătură cu opțiunea de atunci a conducerii politico-militare conduse de mareșalul Ion Antonescu. Personal, nu numai din cărțile românești de istorie studiate, ci și din cele străine ori prin viu grai de la profesori de istorie eminenți care au și trăit vremurile de atunci, am reținut că Mareșalul nu a avut alte opțiuni de ales. Tot așa cum, actul istoric de la 23 august 1944 a fost unul necesar, ce a condus la scurtarea cu șase luni a celei mai mari conflagrații cunoscute vreodată de umanitate și care a făcut din România a patra contribuatoare la

înfrângerea fascismului (după U.R.S.S., Marea Britanie și S.U.A.), ca număr de efective participante, victorii înregistrate și... pierderi.

Da, pierderi. Pierderi care, pentru o populație de 14 milioane de locuitori, cât număra țara noastră în anii războiului, au constat în peste 1 milion de persoane (morți, răniți, dispăruți, prizonieri etc.). Morți și dispăruți care și-au găsit locul de veci (cunoscut sau nu...) în cimitire, gropi comune sau morminte individuale în pământul statelor unde au luptat pentru țară, state care se întind de la Stalingrad până la Viena. Ei au luptat vitejește, pentru gloria Armatei române, atât în Est, cât și în Vest. Ei sunt, astăzi, eroii noștri.

În pofida actului de la 23 august 1944, România a reprezentat, în ochii U.R.S.S., o pradă de război, iar în ochii aliaților occidentali un stat dușman învins. Așadar, Aliații au refuzat țării noastre statutul de cobeligerant, cu toate implicațiile politice, economice, sociale și militare ce au urmat.

...În prezent, la 70 de ani de la cea mai sângeroasă confruntare militară din istoria lumii, care a provocat imense pagube materiale și a crescut cu zeci de milioane numărul eroilor naționali, România este, consecventă principiilor sale tradiționale de politică externă, țară membră N.A.T.O. și a Uniunii Europene. Cu alte cuvinte, este alături de aliații săi tradiționali. În dorința de a nu rămâne, din nou, singură și izolată, a ales varianta occidentală de prezervare a intereselor sale naționale; din rațiuni politice, desigur, dar și de sorginte economică și militară. Mai ales că, din păcate, situația Armatei române este asemănătoare, întrucâtva, cu cea dinaintea de 22 iunie 1941. „Zăngănitul de arme” ce se aude aproape de frontiera de est a țării noastre nu sună bine.

Nimeni nu dorește ca istoria să se repete. Deși istoria însăși ne-a demonstrat că acest lucru se întâmplă. Important este, însă, ca actorii politici și conducătorii militari să ia aminte la învățăturile istoriei și să acționeze astfel încât acest flagel al omenirii – războiul – să nu se mai întâmple. Și asta deoarece cărțile de istorie și pământul sunt pline de eroi, de oameni care au căzut pe câmpuri de bătlie pentru idealuri în care au crezut sau au fost obligați să creadă: libertate, patrie, democrație, prosperitate.

Iar dacă aceste aspirații nu s-au împlinit, atunci cui a folosit jertfa de sânge a eroilor noștri și ai altora? ■

Premiile Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” pe anul 2015

Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” lansează **Premiile Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”** pe anul 2015.

Premiul “Comandor Virgil Alexandru Dragalina”, în valoare de 1000\$, va fi acordat celei mai valoroase lucrări apărute în anul 2015, având ca domeniu de cercetare participarea armatei române la cele două conflagrații mondiale (soarta prizonierilor de război; militari dispăruți pe front; biografii ale unor personalități militare; analize ale unor bătălii; memorialistică de război etc.). Pentru aceeași tematică, juriul va mai acorda un **premiu special, în valoare de 500\$.**

Condiții de premiere. Sunt considerate eligibile pentru a fi premiate lucrările în limba română apărute în anul 2015 sau pregătite pentru editare. Nu vor fi luate în considerație lucrările reeditate sau cele de ficțiune.

Lucrarea câștigătoare a premiului va fi stabilită de un juriu a cărui componență va fi aprobată prin decizia Biroului Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”. În cazul în care vor fi mai multe lucrări cu același număr de puncte, departajarea se va face în funcție de punctajul obținut la criteriul: valoare științifică.

În anul 2015, cele două premii vor fi acordate prin următoarea contribuție financiară: Opritsa Dragalina Popa (SUA); dr. Cornel și Nina Dumitriu(SUA); Ioana Dragalina-Tudoriu (SUA); dr. Doina Tănăsescu (SUA); Andrea Popa-Appell (SUA). Le mulțumim și pe această cale pentru generozitatea cu care au răspuns apelului nostru.

Autorii care doresc să participe la concurs sunt rugați să trimită lucrările pe adresa: **Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria”, Bd. Ion Mihalache nr. 124-126, Sector 1, București. Cod Poștal: 70764.**

Termenul limită de depunere a lucrărilor (cărților): **30 noiembrie 2015.**

Premiul va fi înmănat la începutul anului 2016. ■

**Biroul Executiv Central
al Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”**

dr. Alin Ciupală, colonel (r) conferențiar universitar dr. Alexandru Oșca, general de brigadă (r) Grigore Buciu, șeful Departamentului Relații Publice al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", și colonel (r) Dumitru Roman, redactor șef al revistei "România eroică".

Publicat sub egida Ministerului Afacerilor Externe al României, Institutului Diplomatic Român, Agenției Arhivelor Federale ale Rusiei și Arhivelor Militare de Stat ale Rusiei, volumul *Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1941-1956*, este realizat de un colectiv format din: Laurențiu Constantiniu, Ilie Schipor, Vitalie Văratîc (coordonator), Vladimir Ivanovici Korotaev, Vladimir Nikolaevici Kuzelenkov. În opinia membrilor juriului, volumul premiat este „cea mai valoroasă, amplă și documentată lucrare despre prizonieratul românesc în URSS care s-a realizat până în prezent.”

În urma evaluării celor opt lucrări propuse pentru premiere, membrii juriului au decis să acorde un premiu special, în valoare de 500 \$, volumului: Ion Tobă-Hatmanul, *Jurnal de război și de pace. Memorialul din Siberia*, Editura Favorit, 2014, ediție îngrijită de scriitorul Dan Gîju. Și acest premiu este susținut financiar de doamna Opritsa Dragalina Popa. ■

Premiul „Comandor Virgil Alexandru Dragalina”,

pe anul 2014, în valoare de 1000\$,
a fost acordat lucrării

Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1941-1956

Premiul „Comandor Virgil Alexandru Dragalina”, pe anul 2014, pentru cea mai bună lucrare despre prizonierii români în ultima conflagrație mondială, a fost acordat volumului: *Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1941-1956*, Editura „Monitorul Oficial”, 2013.

Premiul, în valoare de

1000 \$, instituit de Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria, cu sprijinul financiar al doamnei Opritsa Dragalina Popa, nepoata generalului erou Ioan Dragalina, și al familiei dr. Cornel și Nina Dumitriu, din Statele Unite, a fost decernat de un juriu format din colonel profesor universitar dr. Petre Otu (președinte), prof. univ.

Un premiu în memoria prizonierilor de război români

Însemnări de la Festivitatea de acordare a Premiilor Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"

Prima ediție a Premiilor Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" s-a încheiat la Muzeul Militar Național, din București, în ziua de 12 februarie 2015. A fost o festivitate emoționantă, de care cei prezenți își vor aduce aminte cu plăcere. Acum, când ecurile evenimentului s-au mai estompat, fie-mi îngăduite câteva notații.

Ideea Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" de a acorda în fiecare an, începând cu 2014, un premiu celei mai bune lucrări de istorie militară apărută în anul respectiv, s-a concretizat într-o veritabilă instituție: **Premiul "Comandor Virgil Alexandru Dragalina"**. Au contribuit la această neobișnuită și, poate, neașteptată recunoaștere a excelenței, *sponsorii premiului* – doamna Opritsa Dragalina Popa și familia dr. Cornel și Nina Dumitriu, din Statele Unite –, dar și *juryul*, format din cinci istorici și jurnaliști militari – este vorba de dr. Petre Otu, președinte, dr. Alin Ciupală, dr. Alexandru Oșca, general de brigadă (r) Grigore Buciu, colonel (r) Dumitru Roman –, în grija căruia au fost lăsate opțiunile decisive. *Recompensa financiară*, care s-a ridicat la suma de 1500\$, a avut și ea, să recunoaștem, o parte de contribuție la atractivitatea premiului.

Isabelle Drăgoescu primind diploma Premiului "Comandor Virgil Alexandru Dragalina" din partea președintelui Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"

Scriitorul Dan Giju primind diploma premiului special din partea președintelui Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"

Moderatorii festivității de premiere: prof. univ. dr. Alin Ciupală, general maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, general de brigadă (r) Grigore Buciu

Generalul maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe anunță câștigătorii Premiului "Comandor Virgil Alexandru Dragalina" pe anul 2014

Prof. univ. dr. Alin Ciupală vorbește în numele juriului

În fond, câte asociații neguvernamentale își pot permite să finanțeze și să stimuleze, anual, excelența în cercetarea istorică? Iată că, datorită unor sponsori generoși, care trăiesc de ani buni departe de țară, dar sunt mereu cu gândul acasă, Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" a avut șansa să lanseze acest concurs. Suntem convinși că, prin valorile pe care le va impune în edițiile următoare, Premiul "Dragalina" va deveni un reper cultural în societatea românească.

După cum se știe, prima ediție a Premiului "Comandor Virgil Alexandru Dragalina", pe anul 2014, a fost dedicată cercetării și memorialisticii referitoare la soarta prizonierilor de război români în cele două campanii (1941-1944; 1944-1945) ale ultimei conflagrații mondiale. O temă pe cât de interesantă pe atât de dificilă, dată fiind inaccesibilitatea la documentele de arhivă. Timp de 45 de ani (1944-1989), prizonierii de război români aproape că nu au existat pentru cercetarea istorică românească. Despre prizonierii români în URSS s-a vorbit în șoaptă sau nu s-a vorbit deloc. Această interdicție care ne-a însoțit istoria aproape o jumătate de secol explică numărul mic de mărturii și memorii lăsate de cei care au trecut prin calvarul prizonieratului în URSS.

Din cele opt lucrări prezentate la concurs, juriul de decis să acorde **Premiul "Comandor Virgil Alexandru Dragalina"**, în valoare de 1000\$, volumului *Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente*

Mesajul Doamnei Opritsa Dragalina Popa

I-am întâlnit prin 1956, aveam 13 ani. Erau slăbiți, brăzdați, cu mâinile bătătorite, cu semnele suferinței întipărite pe față. Dar zâmbetul luminos spunea: "Am biruit, ne-am întors, am supraviețuit!" Erau camarazii Tatei, colegii lui, bravii lui prieteni. Cu lacrimi în ochi, venau să-l îmbrățișeze, să-i șoptească tot ce-au pățimit. Se întorceau din prizonierat. Din Uniunea Sovietică. Nu mulți. Câțiva, doi-trei. Dar ceilalți? Ceilalți ce deveniseră? Unde era restul?... Adesea, "restul e tăcere!"

Nemo Resideo! Niciunul părăsit – niciun soldat abandonat! Iată un jurământ solemn datând din războaiele antichității, un jurământ făcut camaradului prizonier sau ucis în luptă.

Nemo Resideo! Nu te vom părăsi! Restul nu va fi tăcere. Nu ne vom

întoarce fața, abandonând memoria voastră, memoria bravilor dispăruți în pustiile înghețate ale Rusiei Sovietice. Într-adevăr. După ani de suferință, câțiva din camarazii Tatei s-au întors acasă. I-am întâlnit, i-am îmbrățișat. Dar ceilalți? Ceilalți unde au rămas?

Nemo Resideo! Dacă nu i-am putut salva, dacă nu i-am putut îngropa în glia străbună, măcar să nu lăsăm tăcerea să innăbușe istoria!

Lucrările premiate azi luminează imaginea lor, dau glas celor dispăruți. Premiul Dragalina vrea să fie o lacrimă, o floare pe mormintele lor, adesea fără cruce.

În memoria și în numele Tatălui meu, Virgil Dragalina, mulțumesc Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" și distinsului juriu format din dr. Petre Otu (președinte), dr. Alin Ciupală, dr. Alexandru Oșca,

general de brigadă (r) Grigore Buciu și colonel (r) Dumitru Roman, redactorul șef al revistei "România Eroică", pentru excelența organizare și judicioasa selectare a lucrărilor premiate. Felicit premianții. Toate cele opt lucrări concurente ne fac cinste; sunt sigură că juriul a avut o alegere extrem de dificilă.

Un prinos de mulțumire Domnului colonel Dumitru Roman, care a primit ideea premiului cu entuziasm, i-a dat formă și suflu și a dus-o la bun sfârșit. În numele Tatălui meu, în numele familiei Dragalina, în numele familiei doctor Cornel Dumitriu, co-sponsorul generos al acestui premiu, încă o dată vă mulțumesc cu recunoștință și emoție și sper să ne reîntâlnim în 2015 cu alte lucrări valoroase, lucrări care să alunge uitarea și să îmbogățească cunoștințele generațiilor viitoare.

Mesajul domnului dr. Cornel Dumitriu

Vă rog să primiți mulțumirile noastre pentru găzduirea distinsului eveniment de decernare a premiului Dragalina 2014.

Această manifestare anuală este un omagiu modest, pe care noi cei de departe, separați în timp și în spațiu, dorim să-l aducem memoriei prea îndelung vitregite a eroilor Români, trupă și ofițeri în egală măsură, care și-au pierdut viața sau, adeseori, cu și mai multă cruzime, și-au pierdut identitatea, locul și aserțiunea lor în existență, uitați de memoria colectivă, nepomeniți și, spre rușinea secolului comunist, de nemenționat nici măcar în șoaptă, și nici măcar urmașilor legitimi.

Biserica ortodoxă, o dată pe an, și de fapt cu fiecare liturghie, dar cu siguranță o dată pe an, își "cheamă" morții, în pomelnice de nume, cu un

Vasile care poate datează din secolul patrusprezece, pomelnice nesfârșite, tautologice, pomelnice, ori pe numele lor savant "genealogii", care purced cu nenumărați Vasile; ...ei, cei numiți, se știu care sunt, prin chemarea numelui, readucerea celor morți alături de cei vii, la fel de viguroși, de sensibili și de neșters, chemați spre a le fi consimțit, odată pe an și pentru totdeauna, locul lor în ontologie. Locul lor în Patrimoniu.

Pentru că nimeni nu există, dacă nu are un nume sub soare.

Chemarea numelui: Invocatio, ... Cu atât mai de preț, deci, lucrarea premiată: "Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică 1941-1956", care se îndatorează să cheme pomelnicul tuturor celor care au putut fi adunați într-un inventar atât de migălos și, fără îndoială, un inventar, sau un dicționar

biografic, realizat cu numeroase strădanii în a deșira voaluri și secrete care încă se țin de victime, cu dinții putrezi ai trecutului.

Cinste autorilor!

Și pentru a da culoare și viață eroilor din acea campanie extraordinară, ce reportaj mai potrivit decât Jurnalul și Memorialul lui Ion-Tobă Hatmanu? (îngrijite de Dan Giju); colonelul Tobă Hatmanu, militar prin excelență, care se mișca neînfricat într-un univers infinit de complicat, cu diverse loialități, poate de necesitate, dar cinstite, un epitom al zicalei "Fidux et Audax!", "Încrezător și îndrăzneț!" (sau "Loial și curajos!"). Deasupra oricărei alte realități, pentru el erau Patria și Datoria. Nimic mai presus. Un erou despre care se va vorbi în posteritate. Un erou, prizonier și el. Și, dacă nu ar fi fost această lucrare, poate un erou lăsat și el în afara pomelnicului.

Felicitări și sănătate tuturor!

Doamna Rodica Voiculescu și general de brigadă (r) Grigore Buciu citind mesajele sponsorilor

1941-1956, realizat de un colectiv de cercetători: Laurențiu Constantiniu, Ilie Schipor, Vitalie Văratîc (coordonator), Vladimir Ivanovici Korotaev, Vladimir Nikolaevici Kuzelenkov.

Premiul special, în valoare de 500\$, a revenit volumului *Jurnal de război și de pace. Memorialul din Siberia*, scris de Ion Tobă-Hatmanu, erou și prizonier de război în Germania, dar și în URSS, condamnat politic, al cărui manuscris a fost îngrijit și publicat de ziaristul și publicistul Dan Gîju, care și-a dedicat mulți ani cunoașterii acestui personaj legendar: Ion Tobă-Hatmanu.

La festivitatea de înmânare a premiilor au participat reprezentanți ai asociațiilor cu care ANCERM are protocoale de colaborare. Din partea Institutului Diplomatic Român, sub egida căruia a apărut volumul premiat, a fost prezentă doamna Laura Sitaru.

De la intonarea Imnului Eroilor - care a imprimat solemnitatea cuvenită unui astfel de eveniment - la ambianța istorică sugerată de expoziția dedicată Centenarului Primului

Război Mondial, deschisă în Holul de Onoare al Muzeului Militar Național "Ferdinand I", toate au contribuit la reușita acestei prime Gale a Premiilor ANCERM.

Președintele ANCERM, general maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, după un scurt discurs și după ce a anunțat lucrările premiate, a înmănat Diploma pentru Premiul "Comandor Virgil Alexandru Dragalina" pe anul 2014 doamnei Isabelle Drăgoescu, reprezentanta colectivului de autori al volumului *Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1941-1956*. Colonelul Dan Gîju a primit Diploma pentru Premiul special "Comandor Virgil

Alexandru Dragalina". Referindu-se la acest moment unic din activitatea sa de scriitor, Dan Gîju a spus între altele: "Sunt multe de comentat aici. Straniu este că nu Armata Română sau o instituție a statului român de azi conferă un premiu în bani pentru astfel de cărți, ci tocmai de departe, de peste Ocean, românii care au apucat pe viu vremurile în care unul ca Hatmanu a făcut imposibilul, ca România să supraviețuiască. Românii aceia - și nu tocmai întâmplător o femeie ca D-na Opritsa Dragalina - au pus mână de la mână pentru activarea unui premiu cu adevărat onorabil și care, nu am nicio îndoială, va ajunge să fie considerat, așa cum s-a anticipat la această festivitate, „un reper cultural” în societatea noastră, poate chiar mai mult... Pentru mine e clar că, dacă nu era acest stimulent, cartea nu apărea în 2014, o amânasem pentru finele anului 2015, și știți cum e cu amânările, cum am planuri multe, cine știe când ar fi ieșit. Hatmanu, săracul, a ținut enorm să-și vadă cartea tipărită, a pus în joc toată experiența lui (de aceea a și scris-o în Occident) și tot nu a reușit. Aveți motive, deci, ca organizatori ai premiului, să fiți mândri pentru ceea ce ați pus în operă, să dea

Dumnezeu să reziste și să aveți succese de răsunet, de care mă voi bucura și eu, pentru că, nu-i așa, voi rămâne în istoria acestui premiu - fie și special - ca unul care, indirect, am fost pe listă la prima ediție."

Negreșit, unul dintre momentele emoționante ale galei a fost acela al mesajelor sponsorilor. De peste Ocean, prin glasul doamnei Rodica Voiculescu, și domnia sa membră a familiei Dragalina, Opritsa Dragalina Popa, în memoria și în numele tatălui ei, comandorul Virgil Alexandru Dragalina, i-a felicitat pe câștigătorii acestei prime ediții și a mulțumit Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" și distinsului juriu pentru excelenta organizare și judicioasa selectare a lucrărilor premiate.

Mesajul domnului dr. Cornel Dumitriu, citit de generalul Grigore Buciu, ne-a precizat că această manifestare anuală este un omagiu modest pe care românii aflați departe de țară doresc să-l aducă memoriei prea îndelung vitregite a eroilor români care și-au pierdut viața sau identitatea, locul și aserțiunea lor în existență, fiind uitați de memoria colectivă în secolul comunist.

Așadar, prima ediție a Premiilor Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" s-a încheiat. Ediția a II-a, pe anul 2015, a început!

Mulțumim tuturor celor care au contribuit la succesul acestui concurs.

Succes participanților la ediția a II-a! ■

Dumitru ROMAN

Colonel (r) Dumitru Roman anunță lansarea Premiului "Comandor Virgil Alexandru Dragalina" pe anul 2015

Imagine din timpul acordării premiilor

Fotografie de grup la încheierea festivității de premiere

**General
de brigadă (r)
Grigore BUCIU**

PUNCTUL DE VEDERE

Războiul de 70 de ani

Primul Război Mondial a fost o greșală a împăraților plătită cu un număr de morți fără precedent. Dar s-ar fi întâmplat, probabil, și fără imensul lor orgoliu. Împărățiile lor îmbătrâniseră prea mult și nu mai încăpeau în timp. Plecărilor pe front au dezlegat resorturile naționale ale unor popoare a căror identitate era ținută în surdină. Au plecat la sacrificiu milioane de oameni. Numărul morților nu conta când era în joc victoria prost gândită a unor generali aristocrați. Bătălia de la Somme este grăitoare în acest sens. Patruzeci de mii de englezi mor sau sunt răniți doar în prima zi a atacului.

România în ansamblul ei a pierdut vreo 800 000 de oameni. Erau din toate ținuturile românești. Cifra e credibilă. Este de domeniul unei tragedii antice faptul că dintr-un sat ardelenesc, Fratra, mor în acea conflagrație 80 de bărbați tineri. Copiii lor sunt crescuți de mamele văduve și pleacă la război în a doua conflagrație mondială. Nu se mai întorc la plug tot 80! Printre ei însă sunt și unii uciși de horthyști, tată și fiu laolaltă.

Regatul României fusese la un pas de disoluție. După o trecere cam temerară a Carpaților pentru eliberarea Transilvaniei, urmează o înfrângere pas cu pas. Printr-o minune izvorâtă din exacerbarea spiritului de conservare, armata română reușește să se fixeze în părțile Focșanilor și să închidă trecătorile Munților Orientali. Luptă, moarte, disperare, speranță și, în sfârșit, mântuire. Soarta se întoarce, războiul se scurge prin vest și dinspre vest spre est și se stinge în disoluția marilor imperii continentale.

Prin luptă, prin unirile de la Chișinău, Cernăuți și Alba Iulia, prin Pacea de la Trianon, România își înscrie statul pe harta Europei în dimensiunea lui firească.

Se părea că acest popor trăind în sfârșit adunat aproape de prin toate părțile ce au constituit vetrele lui istorice, își poate visa și construi viitorul. Prezentul începuse bine, încurajator, dar n-a durat decât douăzeci de ani. Abia reușiserăm să ne îngropăm toți morții din Primul Război, să le înlocuim crucile de mesteacăn și iar începe urgia.

Frustrații de după Trianon, ruși, unguri, nemți etc., au ajuns la concluzia că e momentul să-și refacă așa-zisele spații vitale. Au mușcat din România, din țările baltice, din Polonia, din Cehia etc. Am rămas fără Basarabia, fără Bucovina de Nord, fără Transilvania de Nord, fără Cadrilater. România se chircise sub atâtea răni produse de aceeași lovitură. Dictatul de la Viena a fost instrumentul care a motivat antisovietismul în Europa de Est. Jignirea, frustrarea și dezamăgirea erau cu atât mai mari cu cât de neacceptat era unirea aliatului tău cu inamicul lui în detrimentul tău.

Retragerea armatei fără să se tragă niciun foc de armă și a autorităților din Transilvania ocupată de horthyști a fost o lovitură morală fără precedent, iar cea din Bucovina și Basarabia un dezastru, inclusiv pentru populație. Fugă de război, respirație, intrarea în război.

Putna și Suceava au fost salvate de ocupația sovietică în 6-7 iulie 1940 prin curajul și temeritatea ofițerului Ion Tobă Hatmanu, care le-a eliberat la ordinul neoficial al generalului Nicolae Dăscălescu. Apoi a fost trecut în cadrele de rezervă și trimis în tribunal. Fapta eroică trebuia judecată, fiindcă riscase un conflict diplomatic la frontieră. Din fericire n-a fost pedepsită decât cu pierderea statutului de ofițer activ, până în septembrie 1943.

Trupele române trec Prutul cu aceeași motivare și același entuziasm precum cele din 1917. Din păcate, aproape tot așa de prost și insuficient echipate și înarmate ca și atunci. Politicienii patrioți

ai zilei, precum și cei de acum se îngrijesc și se îngrijorează de soarta apărării naționale mai mult de la tribună decât în realitate. Sau când e deja târziu.

Ținuturile românești din răsărit au fost eliberate rapid însă nu ne-am putut opri pe Nistru cum ar fi fost logic din perspectivă civilă. Cu alianțele în care intră în război mergi până la capăt ori trădezi și întorci armele riscându-ți viitorul.

Armata română a trecut Nistrul fără să mai elibereze ținuturi românești, deși sate de români există până la Odesa și mai încolo până spre Caucaz, dar frații aceia provin dintr-o altă situație istorică, începută pe vremea lui Dimitrie Cantemir. Motivarea morală pentru ofițeri a fost că luptă pentru eliberarea unui popor îngenuncheat de dictatură și teroare căruia i se mai furase și credința creștină.

Cotul Donului este momentul dezastrului militar care determină schimbarea sorții războiului. Pierdem mii de oameni (morți, dispăruți, prizonieri) în această cumplită încercare. Spun cumplită gândindu-mă la frigul insuportabil, moartea tuturor cailor, foametea de nesuportat, lipsa de muniție, lipsa aprovizionării, bolile și disperarea.

După Stalingrad pierderile au continuat cu și fără motiv fundamental. În campania din est, deci până la 23 august 1944, România a pierdut 624 789 de oameni (căzuți în luptă, luați prizonieri, dispăruți, uciși de boli și răni). Dacă-i adăugăm și pe cei căzuți în războiul antifascist până la 9 mai 1945, ne apropiem de cifra totală estimată pentru Primul Război Mondial. Rezultatul a fost Basarabia, Bucovina, Cadrilaterul pierdute. Doar Transilvania ne-a fost dată înapoi. Spun dată, deoarece, în economia victoriei discutată de marile puteri, sacrificiul românesc nu a prea contat. Eram o țară învinsă în ochii Moscovei, iar Transilvania de nord-vest a fost folosită ca șantaj politic.

Făcând o socoteală rece, ajungem la concluzia că pentru a întregi România am plătit cu 800 000 de suflete și ca să pierdem jumătate din ce am câștigat, am plătit tot cu atâta.

Întoarcerea armelor la 23 august 1944, neașteptată și voluntaristă, a adus Europei și lumii în general o scurtare a războiului cu șase luni. Șase luni de morți, răniți și dispăruți n-au mai avut loc. Suntem mândri pentru această generoasă contribuție umanitară românească.

Pentru România actul de la 23 august 1944 a însemnat însă și pierderi gratuite, extrem de dureroase. Am lăsat unitățile militare din Moldova să fie capturate de Armata Roșie, trecute Prutul și apoi trimise în prizonierat, am lăsat să se petreacă același lucru cu ofițerii și marinarii din Flotila de Dunăre, dintre Galați și Sulina. Am întors armele și i-am lăsat pe ofițerii și subofițerii aflați la cursuri în Germania să fie luați prizonieri de naziști. Apoi rușii i-au preluat și i-au trimis în lagărele siberiene, ca prizonieri de război, deși ei nu se confruntaseră cu Armata Roșie.

Am pus țara la dispoziția trupelor sovietice fără nicio înțelegere până la 12 septembrie și ele ne-au tratat ca țară ocupată, continuând să ia prizonieri militari români și civili, aflați în diverse situații și să-i condamne la moarte ori la lagăr, până dincolo de Oarba de Mureș. Strategia de înaintare spre Cluj și Baia Mare, sovietică desigur, deoarece ei decideau în noua alianță, ne-a împins trupele, fără nicio rațiune militară, în atacul din dealul Sângeorgiului. Am pierdut 11 000 de oameni, mai mulți, prin urmare, decât în încercuirea de la Stalingrad, în această pungă a morții.

Se apreciază că întoarcerea armelor și sacrificiul pe frontul antifascist ne-au adus bucată de Transilvanie înapoi, care a fost într-adevăr eliberată și declarată ca atare la 25 octombrie, de ziua regelui Mihai și a Marii revoluții rusești din octombrie 1917, desigur!

Ungaria nu a întors armele și a rămas teritorial vorbind așa cum era înainte de război. Naivi cum suntem am crezut ani buni că soarta în care am intrat după război ne-am făurit-o singuri sau poate Dumnezeu. Nici nu ne-ar fi trecut prin minte că ea ne fusese hotărâtă dinainte în procente pe un șervețel, scris de mai marii lumii, triumviratul dintre doi democrați și un dictator. Acesta este motivul pertinent pentru care ei n-au venit când noi îi așteptam să vină cu parașutele lor, interesați și sensibili, credeam noi, la suferințele democrației în această parte de lume. Chiar speram că aceste popoare contează în inima celorlalți.

Europa serbează în acest an 70 de ani de la terminarea celui de-al doilea război mondial. Până nu demult la această dată se aniversa Ziua Victoriei asupra nazismului. Acum e Ziua Europei, deoarece nu este șic să amintim unei părți a Europei că a fost învinsă și scoasă din negura istoriei în care intrase. Terapie psihologică adică!

Pentru noi, românii, însă, sunt 70 de ani de război care s-a abătut asupra noastră. Armele și motivațiile s-au schimbat, dar efectele au rămas aceleași. După ce ne-am transformat săbiile în pluguri a început să ni se aplice, cu aportul nostru major desigur, principiile de război ale bătrânului Sun Tzi. Am făcut totul să ne urâm cultura și tradiția națională și noi între noi până azi, ne-am distrus fizic și moral elita intelectuală din toate domeniile, ne-am distrus agricultura și mai ales sufletele oamenilor. Am pus în loc altceva care să se potrivească noilor împrejurări.

Când ne-am trezit era cam târziu și microbul unei ideologii străine rodea adânc. Chiar credeam că soarele răsărea și pentru noi. Atitudinea oficială din august 1968, vis-à-vis de invadarea Cehoslovaciei ne-a amintit, în sfârșit, cine suntem și ce am putea fi.

Am construit nebunește orașe întregi pentru o industrie promițătoare și stimulativă. Am strâns cureaua în numele unui viitor mai bun, am trăit chiar bine preț de un deceniu. Eram mândri când regina Angliei ne decora conducătorii și se plimba cu ei în trăsura ei de aur. Eram și noi cineva, de care se ținea cont când adversarii politici din lume nu-și vorbeau și noi le deschideam ușile pentru dialog. Toate acestea le-am pierdut după o compromitere prin pierderea măsurii și apoi, sângeros, după ultima eliberare.

Partea ascunsă a acestui război pe timp de pace a fost cea mai cumplită. Ne-am învățat să mințim, să ne prefacem, să fim cu două fețe, să nu ne ținem de cuvânt, să furăm, să nu respectăm meritele celuilalt, munca și agoniseala lui. Toate acestea au rămas și s-au dezvoltat și după Revoluție și a ajuns la paroxism astăzi, când mai marii noștri aflăm că au furat numai cu milionul. Ce unitate de măsură teribilă ne-a lăsat inflația nesfârșitei tranziții.

Am crezut atât de frumos și am visat aproape realist în timpul și după revoluție, încât acum, dezamăgit cum sunt, îmi vine să merg în Cimitirul eroilor, să-i întreb pe copiii ăia naivi pentru ce s-au dus să moară? E căderea în sărăcie și autodistrugere.

A fost suficient să deschidem granițele și să desființăm timp de trei luni serviciile secrete, în numele democrației desigur, pentru a lăsa adversarilor timp și loc să se infiltreze și să lucreze pe termen lung. Bătrânul teoretician chinez are dreptate din nou. Această cădere nu are nevoie de arme.

Tot ce-am investit în industrie, bani mulți și grei storși de pe spinarea țăranilor, zidiți cu trupul și sufletul în uzine și fabrici, s-a pierdut. Ne-am declarat incapabili de a le administra și le-am vândut începând cu un leu fabrica până la câteva milioane de dolari, crezând ca proștii că capitaliștii occidentali sunt cinstiți ca ușa bisericii și vor păstra locurile de muncă, vor înnoi utilajele. Proști și ticăloși cum am fost ne-am lăsat păcăliți ori cumpărați. Toate acele investiții au fost dărâmate, fierul lor a fost cărat cu trenurile în portul Constanța. Și ca prin minune, au înflorit peste noapte Strehaele, Huedinurile, Sinteștiurile cu opulența lor de doi bani clădită pe violență, corupție, trafic și cultură de nimic.

În sfârșit, suntem o câmpie abia arată, adică o mare piață de desfacere pentru Occidentul norocos, desăvârșită prin marele jaf al retrocedărilor, al modernizărilor, al securizării frontierelor pentru un Sheengen, în care partenerii nu ne doresc, planificându-se cu rândul la refuz.

Avem impresia că justiția e a noastră și se face în sfârșit dreptate. Ar fi bine să fie așa, adică populată de oameni drepecți, onești, imparțiali, dar deocamdată această ultimă fază a războiului românesc pare a ne arunca într-o paralizie instituțională, într-o frică atroce, care încremenește orice inițiativă. Să fie aceasta ultima încercuire în care am intrat? Vom fi învinși?

Nu știi și nici nu vreau să mă gândesc. E an aniversar acest 2015, an cu noroc ne spun astrologii, în care Europa sărbătorește 70 de ani de la încheierea războiului. Pentru noi, românii, unii dintre noi plecați cu milioanele peste graniță după pâine, într-un fel de gulaguri de căpșuni și portocale, războiul nu s-a terminat. Putem serba 70 de ani de când s-au năruit tranșee peste mulții noștri frați și să ne bucurăm sincer și recunoscători pentru cei care s-au întors de pe front și din prizonierat. Ei au refăcut țara. Au refăcut-o, au sperat, chiar și în dictatură comunistă, așa cum era, că o fac pentru copii și nepoți. Au refăcut-o, împreună cu noi, cei ce n-am fost pe front, pentru o nouă prădăciune.

A trecut vremea și Răsăritul de care ne-a fost mereu teamă își agită apele pentru o altă inundație. ■

95 de ani de la înființarea Societății “Mormintele Eroilor Căzuți în Război”

Vineri, 12 septembrie 2014, orele 12.00, Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” a organizat, în sala de marmură a Palatului Cercului Militar Național, din București, o adunare festivă dedicată împlinirii a 95 de ani de la înființarea Societății “Mormintele Eroilor Căzuți în Război”. La manifestare au luat parte personalități politice și culturale, președinții filialelor județene ale Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale, jurnaliști.

Prin mini-expozițiile de numismatică și medalistică, organizate cu sprijinul Muzeului Militar Național, reprezentat de Valeria Bălescu, dar și al unor pasionați colecționari - Nicu Iorga, comandorul (r) Marius Popescu-Călărăși -, prin filmul documentar despre cultul eroilor realizat de Studioul Cinematografic al Armatei, în regia lui Octavian Brânzei, au fost evocate momentele de început ale Societății “Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, din care au derivat, apoi, Societatea Cultul Eroilor și, din 1940, Așezământul Național “Regina Maria” pentru Cultul Eroilor, pentru ca, după 1989, tradiția și obiectivele lor să fie preluate și continuate, la alte dimensiuni, de Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” (denumirea inițială: Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și

Cimitirelor Eroilor) și de Oficiul Național pentru Cultul Eroilor.

Au transmis mesaje de salut: Președintele României; Primul-ministru al Guvernului; Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române; Ministrul Apărării Naționale; Casa Regală, precum și numeroase organizațiile neguvernamentale.

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” a fost distinsă cu Emblema de Onoare a Statului Major al Forțelor Terestre, Emblema de Onoare a Statului Major al Forțelor Aeriene, Emblema de Onoare a Statului Major al Forțelor Navale și Emblema de Onoare a

Asociației Diplomaților Militari în Rezervă și în Retragere. Cu acest prilej, generalul maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe a acordat titlul de **Președinte de onoare al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”** domnului Mircea Dușa, ministrul apărării naționale, și Preafericitului Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române. După cum se știe, încă de la înființare, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” își desfășoară activitatea sub patronajul Ministerului Apărării Naționale și sub oblăduirea Bisericii Ortodoxe Române. ■

Discursul Președintelui Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"

*Doamnelor și domnilor,
Astăzi, 12 septembrie 2014, se
împlinesc 95 de ani de la înființarea
- prin Înaltul Decret-Lege nr. 4106,
semnat de Regele Ferdinand - a
Societății "Mormintele Eroilor Căzuți
în Război".*

*A fost un act firesc al unei
societăți care trecuse printr-un mare
război soldat cu sacrificii umane
imense și care pune problema*

*datoriei morale și creștine de a-și
manifesta recunoștința față de cei
căzuți pe câmpurile de onoare.*

*Prima datorie era îngrijirea
mormintelor, cu tot ce presupune
aceasta: refacerea și regruparea
lor, ridicarea de semne durabile la
căpătâiul celor căzuți, crucile eroilor
devenind bornele istoriei naționale
moderne. O altă datorie era aceea
de perpetuare a amintirii eroilor,*

*a faptelor lor de glorie și sacrificiu
prin monumente, scrieri, ceremonii
militare și religioase.*

*În memoria celor căzuți pentru
țară, în memoria celor care s-au
îngrijit de osemintele și amintirea lor,
fondatori, administratori și voluntari
- trecuți în veșnicie în acești 95 de ani,
vă rog să păstrăm un moment de
reculegere!*

Vă mulțumesc!

Doamnelor și Domnilor,

*Românii au avut întotdeauna un
cult al morților, care s-a manifestat
ca o recunoaștere implicită a
sacralității strămoșilor noștri. Eroii
căzuți cu sabia în mână, apărând
vetrele familiilor lor, vetre care, care
puse una lângă alta, alcătuiesc
țara întreagă - au avut parte de o
comemorare specială.*

Cultul eroilor despre care vorbim

s-a manifestat ca un adevărat fenomen național după încheierea primului Război Mondial și realizarea României Mari, prin unirea într-un singur stat a tuturor ținuturilor locuite de români.

El a fost întreținut de forma organizatorică oficială a acestei organizații care a adunat în rândurile sale personalități de prim rang ale societății românești cu autoritate morală, putere politică, credibilitate și autoritate socială, capabile de mobilizare și acțiune.

Desfășurându-și activitatea sub înaltul patronaj de onoare al Reginei Maria și sub președinția efectivă a Patriarhului Miron Cristea, în strânsă legătură cu Armata Țării, Biserica neamului și Școala națională - Societatea "Mormintele Eroilor Căzuți în Război" s-a transformat în 1927 în Societatea "Cultul Eroilor", devenind mai apoi, după moartea reginei, în 1940, Așezământul Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor. Este perioada cea mai însemnată din istoria acestei asociații, a acestei mișcări culturale în ultimă instanță, prin ceea ce a făcut pentru conservarea și edificarea memoriei eroice a românilor.

Această societate și-a manifestat autoritatea legală asupra administrațiilor locale, a sprijinit inițiativele particulare de ridicare a operelor comemorative de război și a amenajat în formă definitivă 110 cimitire de onoare. Aproape că nu a rămas localitate, sat sau oraș, în care să nu se ridice, mai ales prin contribuția obștească, obeliscuri, troițe, monumente în memoria cetățenilor lor căzuți pentru apărarea țării, jertfa din care a putut fi clădită Unirea cea Mare.

Societatea Cultul Eroilor a construit 14 mausolee pe locurile

unor bătălii în care au căzut sute și sute de militari. Amintim mausoleele de la Mărășești și mărăști, care au beneficiat și de contribuția decisivă a Societății Ortodoxe Naționale a Femeilor Române și a Societății "Mărăști". Amintim, de asemenea, de Mausoleul de la Mateiaș, Argeș, și complexul comemorativ de război de la Tg. Jiu, conceput de Constantin Brâncuși.

În 1943, în plin război, un raport al societății arăta că mai erau de reconstruit 69 de cimitire ale eroilor din Primul Război Mondial, alte 13 cimitire urmând a fi desființate prin strămutare și centralizare. Până atunci fuseseră mutate în cimitire definitive osemintele a 200.759 de militari români și străini. În baza convenției internaționale existente, 1598 de eroi au fost repatriați din și în străinătate.

Se cuvine să menționăm că societatea a avut aceeași atitudine de respect și același tratament față de toți cei căzuți în război, indiferent de armatele cărora le-au aparținut. Un exemplu este Mausoleul de la Odorheiu Secuiesc, pe care îl amintim în acest sens inițial, dar pentru vandalizările naționalist-xenofobe prin care a trecut până în zilele noastre.

Așezământul Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor își asumase un rol special în timpul celui de-al doilea război mondial, propunându-și să aducă în țară și să-i pună în cimitire ale eroilor pe militarii căzuți în Campania din Est. În raportul din 1943 scrie că au fost confecționate "pentru mormintele din actualul război 14.533 cruci de piatră și stejar", din care fuseseră deja instalate 9143.

Ultima conflagrație mondială a generat alte sute de mii de morți pe toate fronturile. Actul de la 23

Steagul de identificare al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria"

În ziua în care am sărbătorit împlinirea a 95 de ani de la înființarea Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, a fost lansat public Steagul de identificare al ANCERM.

La toate manifestările publice, steagul va fi așezat lângă drapelul României și al Uniunii Europene. Steagul are forma unui dreptunghi cu laturile 90x60cm. Câmpul steagului are culoarea albastru ciel; pe o față a drapelului, în mijloc, se află stema României, în care este aplicată stema asociației; pe cealaltă față se află Semnul Aducerii Aminte și deviza Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria": *Neamul este etern prin cultul eroilor!* Bordura steagului este bandată cu franjuri. O cravată tricoloră este atașată în partea de sus a hampei.

Așadar, stema, steagul și deviza întregesc simbolistica Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" și îi definesc mai bine identitatea. ■

Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" a primit statutul de organizație de utilitate publică

Prin Hotărârea nr. 698 din 19 august 2014, publicată în Monitorul Oficial nr. 619 din 22 august 2014, Guvernul României a acordat Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" statutul de organizație de utilitate publică.

Această decizie încununează activitatea de 23 de ani a membrilor asociației noastre, a tuturor filialelor județene, în nobila misiune de cinstire a memoriei eroilor, de îngrijire și protejare a operelor comemorative de război. ■

august 1944 a dus la scurtarea războiului, dar a avut și multe consecințe rele pentru armata română. Tancurile sovietice nu au adus numai trupele de ocupație ci și o ideologie care a stricat tradițiile și rânduielile românești. Noile autorități instalate după război au considerat campaniile din Primul Război Mondial drept acte imperialiste, de cucerire, așa încât eroii și monumentele lor au fost lăsate în paragină, dacă nu cumva au fost distruse.

S-a socotit că toți cei care au luptat dincolo de Prut, împotriva Uniunii Sovietice, ar trebui considerați criminali de război. Mulți generali și ofițeri întorși de pe front au făcut ani grei de pușcărie, ignorându-se cu bună știință că militarul nu face altceva decât își îndeplinește datoria și își respectă jurământul, executând ordine în îndeplinirea unei decizii politice generale și majore care nu-i aparține. Nu a contat că majoritatea dintre cei condamnați au luptat și în războiul antifascist. Cine trebuie să ia inițiativa reabilitării acestor militari? Are Armata Română un organism care să-și asume această acțiune?

După cum se știe, în 1948, Așezământul Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor a fost desființat. Bunurile și patrimoniul, precum și arhiva au fost în mare parte distruse. Mormântul Ostașului Necunoscut a fost exilat din Capitală la Mărășești, considerându-se că acolo îi este locul, multe monumente au fost ciuntite, altele ajustate, ca să corespundă noilor vremi și noilor viziuni.

Abia după 1966, când s-a renunțat la ideea că România a dus un război imperialist în 1916-1919, atitudinea ostilă s-a mai nuanțat, marile mausolee fiind deschise

publicului. În 1968 s-a descoperit valoarea morală și spirituală a monumentelor comemorative de război ca argument motivațional pentru apărarea patriei. Cu toate acestea, eroii căzuți în Răsărit au rămas pe mai departe excluși din amintire, fără drept de monument și cruce.

Grija monumentelor de război a fost preluată de Ministerul Apărării Naționale. S-au ridicat, în primă fază, doar pentru Armata Roșie, considerată eliberatoare. Apoi și pentru militarii români în principalele localități pe drumul de luptă antifascist, de la Sf. Gheorghe (Covasna) la Banska Bistrica, în Slovacia. Au fost refăcute și câteva cimitire din Primul Război Mondial.

Decembrie 1989 a făcut să renască speranța și a adus, tot pe sângele jertfei, libertatea. Au venit, însă, și haosul, lipsa de autoritate, pervertirea valorilor, indiferența și jaful la drumul mare.

Pe fondul vidului legislativ și a lipsei de asumare a responsabilității, sute de monumente au rămas fără plăcile de bronz, pe care erau înscrise numele eroilor. Au fost furate busturi de bronz ale unor generali, amplasate pe socluri ori integrate pe monumente funerare. Din Cimitirul Bellu Militar au fost furate patru statui din bronz a câte 1000 kg - deci, în total 4000 kg! - de la Monumentul Eroilor de la Turtucaia. Este de necrezut că poliția noastră nu a reușit nici până astăzi să-i afle pe hoți. Dar, oare, au fost căutați vreodată?

Noii îmbuibăți ai capitalismului românesc au intrat cu nerușinare peste parcelele eroilor, ridicându-și propriile cavouri. Ceea ce se întâmplă de ani buni în Cimitirul Eroilor din Tg. Jiu este inadmisibil. Și totuși, nimeni nu spune nimic! Dar în situații

deplorabile se află și alte cimitire ale eroilor. Multe cimitire și morminte au fost lăsate în paragină, unele dintre ele sfârșind prin a dispărea definitiv. Alte monumente au fost falsificate din motive xenofobe - așa cum s-a întâmplat în județele Covasna și Harghita. Din păcate, până în 2003, nu a existat nici o bază legală pentru a acționa.

După cum se știe, la 19 noiembrie 1991 s-a înființat Comitetul Național pentru Restaurarea și Îngrijirea Monumentelor și Cimitirelor Eroilor, prima organizație, după evenimentele din decembrie 1989, care avea ca obiectiv cinstirea memoriei eroilor. Fără fonduri, fără susținerea unor prevederi legale, persoanele grupate în această asociație, în majoritate militari în rezervă, au încercat din răzputeri să se opună avalanșei de abuzuri și profanări. Principala armă a fost informarea autorităților, dar și intervenția directă cu voluntari, cu sprijinul mai mult decât generos al unităților militare.

Până în 2003, când a fost adoptată Legea nr. 379 privind regimul mormintelor și operelor comemorative de război, această asociație a fost singura instituție din țară care s-a ocupat de Cultul Eroilor. S-a bucurat de ajutorul Armatei și de sprijinul moral și spiritual al Bisericii, respectiv al Patriarhiei. Pe baza acestei legi, în 2004, s-a înființat Oficiul Național pentru Cultul Eroilor, organ de specialitate al administrației publice centrale, în subordinea Guvernului, investit cu autoritate în materie asupra administrației locale și cu puterea de a supraveghea integritatea și construirea operelor comemorative de război, dar și cu puterea de a finanța unele obiective.

Fostul comitet, înființat în 1991,

având filiale în toate județele țării, s-a transformat în Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria", continuând să existe, în paralel și în relație de cooperare cu Oficiul Național pentru Cultul Eroilor. Spiritual și moral, Asociația noastră se consideră continuatoarea tradițiilor inaugurate în 1919 de Regina Maria și Patriarhul Miron Cristea.

În prezent avem filiale în toate județele țării și, prin Hotărârea nr. 698, din 19 august 2014, Guvernul României ne-a acordat statutul de «organizație de utilitate publică».

Asociația noastră a avut în toți acești ani numeroase acțiuni de cinstire a memoriei eroilor, a întocmit evidențe ale operelor comemorative de război din județe. S-au editat monografii, cărți de aur ale localităților. Filialele noastre țin legătura direct cu administrațiile locale, semnalându-le orice acte de profanare a monumentelor și cimitirelor eroilor, stimulându-le interesul pentru cultul eroilor. Încercăm să nu ne substituim Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, ci să fim un element activ de stimulare a interesului pentru eroii neamului și de educare a tinerei generații în ideea respectului pentru jertfa națională.

Am reușit, de-a lungul anilor, să reamenajăm cu aportul decisiv al primăriilor, unele cimitire ale eroilor, să reabilităm monumente, uneori să ridicăm altele noi. Am convins autoritățile locale să atribuie nume de eroi militari unor stații de cale ferată, unor străzi. Dar, încă mai sunt multe de făcut pe această linie.

Stimulăm memorialistica de război și promovăm literatura și mărturiile din prizonieratul de război. Anul acesta, asociația noastră a lansat Premiul "Virgil

Alexandru Dragalina" pentru cea mai bună lucrare despre prizonierii ultimului război mondial, premiu în valoare de 1000 dolari, finanțat de Oprița Dragalina Popa, nepoata generalului erou Ioan Dragalina, și familia dr. Cornel și Nina Dumitriu. Precizez că ambii finanțatori sunt români din Statele Unite. Premiul va fi acordat anual. Sperăm ca el să aibă ecoul cuvenit și să fie finanțat și de alte persoane.

Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" editează propria sa publicație, revista "România Eroică". De asemenea, circa 20 de filiale județene editează reviste proprii.

Și pentru că astăzi sărbătorim împlinirea a 95 de ani de la înființarea Societății «Mormintele Eroilor Căzuți în Război», aș dori să vă reamintesc că în 2018 se împlinește un secol de la împlinirea idealului românilor: Unirea cea Mare! Asociația Națională Cultul Eroilor «Regina Maria», împreună cu alte asociații, a luat inițiativa ridicării unui Monument al Unirii la Alba Iulia. Este o inițiativă pe cât de măreață, pe atât de dificilă. Suntem conștienți că vom reuși numai dacă vom obține un sprijin larg, inclusiv guvernamental, în acest scop.

Începând de azi, 12 septembrie 2014, lansăm public Drapelul de identificare al Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria».

Doamnelor și Domnilor,

Eroii vin din trecut. Ei nu sunt numai ai Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", ai Oficiului Național pentru Cultul Eroilor, ai Armatei sau ai Ministerului de Interne. Eroii sunt ai națiunii române și fiecare dintre noi, indiferent de rang și poziție socială, are datoria morală față de ei! Fiecare dintre noi și toate instituțiile Statului Român!

Vă mulțumesc pentru atenție! ■

Concurs pentru realizarea Monumentului Unității Naționale

În ziua de 8 iulie 2014, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, împreună cu Filiala sa din Județul Alba și Uniunea Artiștilor Plastici, a organizat o ședință privind lansarea concursului pentru proiectul Monumentului Unității Naționale. Lucrările ședinței au avut loc la Prefectura Județului Alba, în Sala Mihai Viteazul, și au fost conduse de colonel (r) Daniel Narița, director la Instituția Prefectului, colonel (r) Ioan Galdea, membru al Consiliului Director al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” și președinte al Filialei Alba, și prof. dr. Ioan Traian Mârza, președintele Uniunii Artiștilor Plastici. La ședință au participat reprezentanți ai societății civile, factori de decizie ai administrației locale, ai unor instituții din Alba Iulia, Timișoara, personalități locale și ale

presei, în total 25 de participanți.

În urma discuțiilor s-a hotărât ca prof. dr. Ioan Traian Mârza, președintele Uniunii Artiștilor Plastici, sprijinit de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, în colaborare cu alte societăți, fundații și asociații ale societății civile, să organizeze concursul de proiecte în vederea realizării Monumentului Unității Naționale la Alba Iulia până la 1 Decembrie 2018, când sărbătorim Centenarul Marii Uniri. Comisia de jurizare va fi compusă din reprezentanți ai Ministerului Culturii, ai Academiei Române, personalități ale artei contemporane, din reprezentanți ai societății civile și ai presei.

Concursul este adresat artiștilor români din țară și de pretutindeni.

Daniel Narița, director la Instituția

Prefectului, a subliniat faptul că toate Prefecturile din țară și Consiliile Județene susțin necesitatea construirii Monumentului Unității Naționale la Alba Iulia până la 1 Decembrie 2018, și că această inițiativă a societății civile trebuie să fie inclusă în cadrul proiectului „România -100” al Guvernului României.

În cadrul ședinței s-a precizat că Monumentul, pe care toți îl doresc, trebuie să stea mărturie în viitor despre făuritorii Marii Uniri, care sunt eroi ai neamului, să fie reprezentativ pentru toți românii din țară și de pretutindeni, să fie un adevărat simbol național și să dea strălucire orașului Alba Iulia. ■

Colonel (r) Ioan TODERICIU

Pomenirea lui Mihai Viteazul

La 30 noiembrie 2014, o delegație a Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere din Arma Geniu, București, la inițiativa distinselor profesoare Steluța Zaharcu, împreună cu Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și Retragere – filiala Gemina – Alba Iulia, cu Fundația „1 Decembrie 1918, pentru unitatea și integritatea României” și un grup de argeșeni a organizat o slujbă de pomenire a marelui domnitor Mihai Viteazul, la biserica „Maieri II”, cu hramul „Sf. Treime”, din Alba Iulia. La eveniment au luat parte poetul ardelean Ion Mărgineanu și un grup de elevi de la Colegiul Militar „Mihai Viteazul”.

La bustul domnitorului, ridicat prin strădania românilor cu suflet mare din acest oraș - Fundația „1 Decembrie 1918, pentru unitatea și integritatea României”, în frunte cu economistul Ioan Străjan - s-au adus cuvinte de recunoștință marelui unificator de neam. Au fost depuse coroane de flori cu semnul tricolor, s-au aprins lumânări.

Cinste inițiatorilor și participanților la acest moment emoționant. ■

Nușa CANTEMIR

Emblemă de Merit

Cu prilejul împlinirii a 150 de ani de la înființarea Statului Major General, Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" a fost distinsă cu **Emblema de Merit Partener pentru Apărare clasa a II-a**, în semn de apreciere pentru activitatea de cinstire a eroilor neamului, precum și pentru îngrijirea și protejarea operelor comemorative de război și a cimitirelor eroilor. ■

Biblioteca Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” s-a îmbogățit cu colecția completă a revistei "Periscop" (2008-2014), publicație editată de Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Serviciul de Informații Externe. Colecția a fost donată, marți, 11 noiembrie 2014, prin bunăvoința conducerii asociației amintite - președinte: domnul general de brigadă (r) Petru Neghiu - căreia îi mulțumim și pe această cale! ■

A apărut Buletinul informativ nr. 4/2014

Publicație editată semestrial de Biroul Executiv Central al ANCERM, Buletinul informativ nr. 4, din 2014, a apărut în coordonarea generalului maior (r) dr. Visarion Neagoe și sub redacția unui colectiv format din general de brigadă (r) Radu-Șerban Dan, colonel (r) Gheorghe Mateescu, comandor (r) Dorin Ionescu și dr. ing. Luminița Zugravu. Cuprinzând informații din toate filialele asociației, buletinul este structurat pe cinci capitole (I. Probleme generale; II. Activități ale Biroului Executiv Central; III. Activități desfășurate de filiale; IV. Calendarul evenimentelor; V. Apariții editoriale), fiind o oglindă aproape fidelă a stării ANCERM de la un semestru la altul. Spunem "aproape fidelă" întrucât sunt filiale care răspund cu greu nevoii de informare reciprocă despre ceea ce se întâmplă în fiecare județ și în subfilialele componente, despre inițiativele de ridicare a noi opere comemorative de război, despre preocupările pentru protejarea cimitirelor și monumentelor eroilor. "Este neplăcut - se arată în Buletinul informativ - faptul că, deși în teritoriu se organizează multe activități de succes, ele nu sunt cunoscute publicului larg din lipsă de comunicare. Este o oportunitate insuficient exploatată, care ar putea spori imaginea pozitivă a A.N.C.E. "Regina Maria" și care, de ce nu, ar atrage mai mulți membri cotizanți și simpatizanți." Să mai precizăm, pentru cei interesați, că buletinul cuprinde datele de contact ale tuturor președinților filialelor județene. ■

La Statuia lui Eminescu

În dimineața de 15 ianuarie 2015, în al 165-lea an de viață, moarte, uitare și neuitare ale "celui mai mare poet pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pământul românesc" (George Călinescu), o delegație a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" a dorit să se reculeagă la statuia Poetului din parcul Ateneului Român, operă a marelui sculptor Gheorghe D. Anghel.

Am pus câte o floare la picioarele Poetului și am așteptat, în tăcere, să-i auzim glasul: "Nu credeam să-nvăț a muri vrodată; / Pururi tânăr înfășurat în manta-mi, / Ochii mei înălțam vizători la steaua / Singurătății..."

Suntem convinși că toți românii s-au gândit, în această zi, la Eminescu. ■

Protocol între Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” și Casa Majestății Sale

În ziua de 10 decembrie 2014, la Palatul Elisabeta din Șoseaua Kiseleff nr. 28, a fost semnat Protocolul de colaborare între Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” și Asociația Casa Majestății Sale. Documentul a fost parafat de președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”, general maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, și directorul executiv al Asociației Casa Majestății Sale, Ion TUCĂ. Prin măsurile convenite, cele două organizații își propun să găsească puncte comune în nobila acțiune de cinstire a memoriei eroilor. ■

Protocol de colaborare cu Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Direcția Informații și Protecție Informativă din Ministerul Afacerilor Interne

Marti, 17 februarie 2015, la sediul central al Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”, din București, a fost semnat protocolul de colaborare dintre Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria” - reprezentată de general maior (r) prof. univ. dr. Visarion Neagoe, președinte - și Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din Direcția Informații și Protecție Informativă din Ministerul Afacerilor Interne - reprezentată de general maior (r) Mircea Tănăsescu. Cele două asociații își propun să acționeze în comun pentru îngrijirea și protejarea operelor comemorative de război, precum și pentru cinstirea memoriei eroilor. Să ia atitudine împotriva oricăror abuzuri și acte de profanare a simbolurilor noastre naționale, de denaturare a istoriei românilor, de distrugere a cimitirelor și monumentelor eroilor. ■

Mormântul lui Constantin Bâzu Cantacuzino

Despre prințul român, aviator cu reputația de as mondial, s-au scris, se scriu încă și poate se vor mai scrie zeci și zeci de pagini.

Se cunoaște foarte bine că acest vicar al aviației române a decedat la 26 mai 1958, la vârsta de 52 de ani, ca urmare a unei operații nereușite, se pare de ulcer gastric. A fost înmormântat în Cimitirul Municipal Almudena din Madrid, Spania, unul din cele mai mari din lume, care adăpostește peste 5 milioane de morminte. Cimitirul se întinde pe o suprafață de 120 de hectare, aici fiind înhumați peste 5000 de români. A fost inaugurat la 9 septembrie 1884, prin prima înhumare făcută de Dona Maravilla Leal Gonzales.

Citind foarte multe articole și cărți despre faptele de vitejie ale prințului aviator Constantin "Bâzu" Cantacuzino, într-un articol datat sâmbătă, 14 februarie 2009, se afirma de către autor că: "...am nimerit la cimitir și am căutat mormântul. [...] Deși mi-am petrecut o oră scanând mormânt cu mormânt tot cimitirul, nu am reușit să identific locul în care se află rămășițele prințului."

Aceste rânduri m-au pus pe gânduri și m-am întreb: oare de atâția ani nu a reușit nimeni să identifice mormântul acestui aviator român?

În urmă cu câțiva timp am reușit să prind o excursie în Republica Dominicană. În drumul către Punta Cana trebuia să facem o escală în Madrid. Spre norocul meu, acolo, m-am întâlnit cu vecina

mea, Eliza Mătășaru, plecată de vreo câțiva ani din țară, spre alte zări, găsindu-și un loc de muncă în capitala Spaniei. I-am explicat că vreau să ajung la acest cimitir și să caut mormântul unui aviator. Foarte amabilă, m-a condus, cu mașina ei, la Cimitirul Municipal din Madrid. Dar, acolo, nu am putut sta decât câteva ore, întrucât în jurul orei 18 cimitirul se închide, fiind obiectiv turistic.

„- Nu-i nimic, domnule Timofte! - spune Eliza. Până vă reîntoarceți, vă promit că am să găsesc mormântul pe care îl căutați.”

Într-adevăr, această inimoasă fată a reușit să realizeze primele imagini cu mormântul prințului Constantin Bâzu Cantacuzino.

Pe mormânt scrie:

Principe

Constantin Cantacuzino

Bâzu

23-11-1909 - 26 - 5-1958

Cavaler al Ordinului

Mihai Viteazul

Princesa

Zoe Mavrocordat Sturdza

31 - 12-1890 - 1 - 4-1973

Principe

Mihail Sturdza Jora

9 - 9-1886 - 6 - 2-1980

Princesa

MA Lucia Ivonne Sturdza

18 - 12-1910 - 24-11-1996

Principe

Ilie Vlad Sturdza Mavrocordat

8 - 6-1916 - 19-9-2009

Pe latura din față se află gravate următoarele cuvinte: *Luptând în războiul 1941 - 45.*

Pe latura din stânga stă scris: *A doborât 72 de avioane, a purtat faima aripilor românești peste hotare până în țara ospitalieră unde s-a stins.*

Consiliul Director al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", filiala județeană "Col. Corneliu Chiries", a hotărât ca în 2015, în satul Tescani, comuna Berești-Tazlău, să ridice în curtea școlii din localitate un bust închinat bravului erou român Constantin Bâzu Cantacuzino, iar pe locul unde ateriza - o troiță comemorativă.

Meritul aparține președintei subfilialei Tescani, doamna Valeria Calinciuc, și domnului primar Dumitru Tulpan, care au înțeles demersurile noastre, pentru ca numele și isprăvile de vitejie ale prințului aviator să nu fie uitate niciodată și să fie transmise din generație în generație. ■

Colonel (r) Paul Valerian TIMOFTE

VÂLCEA

Pelerinaj la Iernut

26 septembrie 2014. Pelerinaj la Iernut, jud. Mureș, cu prilejul comemorării celor peste 10.800 de eroi români căzuți în urmă cu 70 de ani pentru Țară, în bătălia de la Oarba de Mureș, cea mai sângeroasă confruntare militară de pe teritoriul României în timpul celui de-Al Doilea Război Mondial. Au participat profesori, preoți, cadre militare în rezervă și în retragere, oameni de cultură, membri ai filialei Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” și ai Cercurilor Școlare „Cultul Eroilor” Vâlcea. La eveniment au fost prezente delegații ale filialelor ANCERM Mureș, Dolj, Vâlcea. **(Eugen Petrescu)**

Cinstim eroii

În septembrie 1944, în plină eliberare a Ardealului, eroismul românesc își adaugă teribilul sacrificiu la forțarea Mureșului, la Oarba de Mureș. Atunci vor fi căzut jertfe aproape 11 mii de militari, numele de pe crucile simbolice lăsate mărturie lângă monumentul ridicat întru pomenire și cinstire vorbind despre participanții din întregul spațiu românesc. Din statistici, dar și din vorba dusă din generație în generație, am aflat despre jertfa oltenească, în particular, a vâlcenilor. Așa se face că la chemarea Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” - Filiala Vâlcea ne-am pornit spre... eroii noștri sălășluiti pe câmpul de jertfă, să le ducem de la obârșii semnului prețurii urmașilor lor, care îi cinstesc și se mândresc cu ei.

Dimineața demult, înainte de cântatul cocoșilor, un microbuz cu numele vorbind și el despre istoria celui de-al II-lea război mondial: „Normandia”, aduna între cei veniți de la Horezu, vâlcenii din sudul județului, pe cei din vecinătatea Râmnicului, pe cei din Loviște, luându-i în trecere, mai apoi. Erau de toate vârstele. Cei șase elevi se remarcaseră și la concursul organizat de Biblioteca județeană și Cercul de la Râmnic, sub titlul „Vâlcea Colț de Rai”, pentru tematica patriotică. În grup fiind reprezentate: vârstele, bărbaiții și

femeile, din toate părțile județului. Spre cinstea lui, Consiliul Județean ne va fi încredințat mandatul de reprezentare și o frumoasă coroană cu eșarfa tricoloră cu însemnul oficial. Plecarea din viul nopții ne-a dus pe malul Mureșului, după ce vom fi urcat defileul Oltului, vom fi ocolit orașul culturii europene: Sibiu „al Fratelui” (Herman-Stadt), vom fi ocolit orașul lui Ștefan Ludwig Roth (Mediaș) și vom fi traversat culmile celor două Târnave. Era încă dimineață. Soarele nu se vedea dintre nori și ștergătoarele parbrizului dădeau domol în lături lacrimile unor prelingeri-plângeri din supărarea dimineții. La monumentul cu crucea dominantă, dintre brazii crescuți de vreme – numărăm în această dimineață a lui 26 Septembrie, 70 de ani de la zilele aprigului măcel care a înroșit, cu sângele vărsat, Mureșul! – lume pestriță, preocupată, cu rosturi organizatorice, dar și să-și găsească acolo un folos în eveniment se precipita cu nerăbdare și emoție. Mulți primari cu eșarfa tricoloră, coroane de flori, militari îmbrăcați de paradă, veniți special de la Regimentul de Gardă „Mihai Viteazul” din București,

copii, tineri, veterani de război, militari în uniforme și cu grade diferite. Sosește IPS Irineu, arhiepiscopul de la Alba Iulia. Freamăt între cei prezenți. La ora 9.00, metronomic, în fața gărzii de onoare, Ministrul Armatei salută drapelul de luptă al unității. Imnul Național ne amintește de recunoștința Patriei pentru fiii ei jertfiți, iar pe noi ne îndeamnă la trezire! Te Deum-ul și cuvântul de învățătură al înaltului ierarh semnifică datoria veșnică a iubirii țării și a lui Dumnezeu. Apoi coroanele depuse în acordul Imnului eroilor: „Presărați pe-a lor morminte!” ne identifica, pe fiecare în parte, cu prinosul adus aici de acasă. Consiliul Județean Vâlcea a fost singurul județ, altul decât Mureșul gazdă, prezent la această comemorare națională. Delegația noastră a surprins plăcut la depunerea celor două coroane, una fiind din partea Cultului Eroilor, filiala noastră, prin numărul și structura delegației. Mirarea și plăcuta surprindere a ministrului Mircea Dușa va fi fost lămurită de șeful delegației noastre, profesorul Eugen Petrescu: „avem foarte mulți eroi vâlceni căzuți aici; cum să nu fi fost prezenți la pomenirea lor?”, adăugând : „am fi venit și pentru unul singur!” și apoi „dacă nu-l aveam, veneam oricum, veneam pentru sângele românesc și pentru lecția de istorie lucrătoare în copiii cu care am venit!”. Pe răgazul și surprinderea ministrului va fi adăugat și despre un alt fel de eroism al armatei: „vă mulțumesc, Domnule Ministru, pentru sprijinul dat cetățenilor județului Vâlcea, încercați de viiturile din această vară și vă amintesc doar de podul de peste Topolog din comuna Nicolae Bălcescu, adevărat eroism cotidian. Vă mulțumesc!”

Oficialii s-au retras mânați din spate de onorarea altor ceremonii, dintr-o agendă încărcată. La Târgu Mureș vom fi fost și noi invitați! Am rămas însă aici, îndelung, după. Soarele strălucea și flamurile tricolore se desfășuraseră în adierea unui zefir abia șoptit. Am citit toate numele rămase pe crucile eroilor legate cu panglică tricoloră. Cocardele noastre, tricolore și ele, vorbeau același gând mulțumit. Colina se umpluse cu pietrele cioplite de artiștii veniți aici să semnifice eroismul în statornicia de piatră a cugetelor de deasupra. Am trecut pe la fiecare lucrare. Monumentele dăruite de cioplitorii artiști au limbajul lor abstract. Întrevedi simbolul crucii, fixată la un loc al răstignirii unei persoane, unui erou ascuns în anonimatul generalizant al abstracțiunii. Pietrele vorbesc în felul lor. Tot dealul acesta, cu o pădure de cruci de răstignire, este o epopee eroică, cinstită și marcată sub cerul României, să fie de pomenire urmașilor, urmașilor... Cu gândul unei datorii împlinite ne-am întors acasă și vă dăm știre și vouă, concetățenilor noștri, că am făcut-o și în numele vostru... la exact 70 de ani de la fapta nepieritoare. ■

**26.09.2014, Oarba de Mureș,
Mihai Sporiș**

Te Deum la Cimitirul Eroilor Cetățuia

La 12 septembrie 2014 s-au împlinit 95 de ani de la înființarea Societății „Mormintele Eroilor Căzuți în Război”, precursora Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, eveniment sărbătorit la Cercul Militar Național din București.

La nivel local, în ziua de 16 septembrie a.c., la Cimitirul Eroilor Cetățuia din Râmnicu-Vâlcea, Filiala Județeană Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” a organizat o slujbă de Te Deum, oficiată în prezența elevilor din Cercurile Școlare „Cultul Eroilor” de la Școala Gimnazială „Anton Pann”, Școala Gimnazială „I. Gh. Duca” și Liceul Energetic din Râmnicu-Vâlcea, a reprezentanților Prefecturii Județului Vâlcea, Consiliului Județean Vâlcea, Direcției pentru Cultură Vâlcea, instituțiilor militare din Garnizoana Râmnicu-Vâlcea (Centrul de Instruire pentru Geniu, EOD și Apărare CBRN „Panait Donici”, Inspectoratul de Jandarmi Județean „General de brigadă Ștefan Buterez” Vâlcea, Inspectoratul pentru Situații de Urgență „General Magheru” Vâlcea) și a unor oameni de cultură.
(Eugen Petrescu) ■

SIBIU

Veteranii de război merită respectul nostru

În calitate de prim-vicepreședinte al Filialei Sibiu a Asociației Naționale Cultul Eroilor „REGINA MARIA”, dar și de ofițer al Armatei Române, am răspuns cu multă plăcere invitației doamnei Daniela Sacarelis, directoare a Școlii Generale din localitatea Cristian, de a vorbi elevilor despre Ziua Armatei. Împreună cu doamna profesoară de istorie Anca Ursu, am evocat faptele de vitejie și sacrificiile armatei noastre în luptele pentru eliberarea Transilvaniei. Am răspuns la întrebările elevilor dornici să afle amănunte despre cariera de militar al Armatei Române. Am vorbit și despre Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”, despre cercurile „Cultul Eroilor”, dar și despre activitățile pentru îngrijirea monumentelor ridicate în cinstea eroilor neamului.

Împreună cu un grup de copii, conduși de doamna Anca Ursu și de domnul Chis Ioan, ne-am deplasat la locuința veteranului de război, domnul Betea Roman, în vârstă de 92 de ani, participant la al II-lea război mondial. De loc din Arad, eroul nostru, împreună cu soția, s-a stabilit de peste 10 ani în localitatea Cristian, urmându-și fiica, aflată în Sibiu. La o vârstă fragedă, Betea Roman a fost încorporat la Regimentul 85 Infanterie, din Ineu. Primul contact cu focul luptei l-a avut în luptele de la Păuliș și Școala de Ofițeri de Rezervă, după care a continuat luptele până în Cehoslovacia. Sfârșitul războiului îl găsește încadrat la Batalionul 22 Vânători de Munte.

Din partea Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, filiala Sibiu, am înmănat venerabilului veteran o Diplomă de Excelență și un buchet de flori în culorile Drapelului Românesc. Copiii i-au adus o cutie cu bomboane. Veteranul s-a ridicat cu greu de pe patul în care acum zace, fiind suferind, și, într-un frumos grai bănățean, ardelenesc, și-a spus bucuria și emoțiile pe care le trăiește. A depănat câteva momente din război, dar nu a uitat să dea elevilor,

și chiar și mie, o adevărată lecție de patriotism, de dragoste față de această țară, de istoria ei. „Să nu-i uităm pe bătrâni, pe bunicii și părinții noștri, să nu-i uităm pe cei care au pierit pe câmpul de luptă.” Emoțiile și trăirile de ambele părți s-au amplificat când copiii, dirijați de prof. Chis, au cântat: Treceți, batalioane române, Carpații! Emoțiile pe care le-am trăit m-au convins că implicarea mea în conducerea acestei asociații, timpul și efortul material investit sunt răsplătite de asemenea momente. Veteranii ultimului război mondial, câți mai sunt în viață, nu sunt numai ai familiilor, ai comunităților în care-și trăiesc ultimele zile, sunt ai neamului românesc și merită respectul nostru!

Toate popoarele își respectă eroii. Și americanii, și germanii, și francezii, și... Noi, românii, se pare că facem excepție. La noi a fost întotdeauna un sacrificiu pentru existență, izvorât dintr-o legătură mistică, indestructibilă cu pământul. Sacrificiile n-au fost zadarnice. La ora actuală, patriotismul nostru este căzut în genunchi. Țara noastră nu mai este o țară normală. Unora le este rușine să recunoască că sunt români. Am ajuns să ne ploconim în fața străinilor. A fi patriot se consideră a fi depășit în epoca globalizării. Uităm că jertfele românilor, de-a lungul existenței lor, sunt uriașe. Aproape că nu există palmă de pământ care să nu fi fost apărată, recăștigată prin jertfă de sânge. Prin moartea lor, eroii ne-au apărat fința, limba, cultura și glia străbună. De aceea merită să-i cunoaștem, să-i venerăm, să-i cinștim pe veteranii de război încă în viață. Să nu-i uităm! ■

Colonel (r) Constantin BORCAN

prim-vicepreședinte al filialei Sibiu a Asociației Naționale Cultul Eroilor „REGINA MARIA”

IAȘI

Recunoștință eroilor

„A scrie istoria este o datorie pentru omenire. A o adopta cu ceea ce ai aflat este o obligație pentru fiecare”, aprecia savantul și istoricul Nicolae Iorga.

Luni, 27 octombrie 2014, la Biserica „Pogorârea Sfântului Duh” din cartierul ieșean Bucium a avut loc ceremonia de reînhumare a eroilor căzuți pe aceste meleaguri în urmă cu 70 de ani, în cea de-a doua mare conflagrație mondială. Prin strădania preotului paroh Dumitru Carp și a inginerului Virgil Arsenie a fost ridicat un *Osuar* și un *Paraclis*, pentru a adăposti rămășițele eroilor îngropați în gropi comune în cimitirul bisericii. Serviciul religios a fost oficiat de un sobor de preoți, iar la ceremonie au asistat credincioși din parohie, reprezentanți ai Brigăzii 15 Mecanizate și ai Garnizoanei Iași, precum și ai filialei județene a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”. Garda de onoare a fost asigurată de militari din Batalionul 151 Infanterie „Războieni”. Au luat cuvântul col.(r) ing. Ioan Timofte, președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, județul Iași, și preotul paroh Dumitru Carp.

Despre cei 132 de eroi îngropați în cimitirul bisericii din Bucium se știe că au căzut la datorie în 25 august 1944. Locotenentul Hagimă Nicolae și sergentul-major Apetrei Haralambie sunt ultimii eroi care au fost identificați, prin strădania episcopului bisericii, Virgil Arsenie.

Evenimentul a fost organizat pentru a marca Ziua Armatei și pentru a exprima respectul și omagiul pe care îl aducem eroilor știuți și neștiuți, dar și familiilor acestora. La ceremonie au participat reprezentanți ai autorităților publice locale, ai asociațiilor cadrelor militare în rezervă și în retragere, ai veteranilor de război, profesori și elevi.

Aducem pioasă recunoștință și felicităm pe toți cei care și-au dat mâna pentru a aduna și a pune la loc de cinste, în morminte și cimitire, osemintele eroilor căzuți în lupte pentru neam și țară. ■

Col.(r) ing. Ioan TIMOFTE
Președintele Asociației Naționale
Filiala Cultul Eroilor „Regina Maria” județul Iași

CONSTANȚA

Eroii Regimentului 34 Infanterie "Constanța" comemorați la Siriu

La 11 octombrie 1916, Regimentul 34 Infanterie "Constanța", după refacerea capacității de luptă în urma pierderilor suferite în bătălia de la Turtucaia, se îmbarcă în gara Constanța cu destinația Nehoiașu (jud. Buzău). Aici intră în subordinea Diviziei 6 Infanterie, comandată de generalul Arghirescu, care se afla angajată în luptă cu Divizia 89 germană, comandată de generalul Von Bellow. Timp de o lună, regimentul, sub comanda locotenent-colonelului Dumitru Mihail, participă la apărarea Văii Buzăului. În timpul luptelor și-au pierdut viața sau au fost răniți numeroși militari constănțeni. În documentele Arhivelor Naționale Constanța, fondul IOVR, au fost fi identificați, până la această dată, următorii: plt. Sabanof Abdula, cap. Constantinescu Nicolae, soldații Cairedim Alil, Sefchi Isleam, Savu Gheorghe, Novac Dumitru și Predescu Alexandru.

În onoarea celor căzuți pe câmpul de luptă, a fost amplasată o Cruce din piatră, în anul 1916, în Complexul format din Monumentul Eroilor și Cimitirul Eroilor din Siriu. Pe placa de marmură sunt inscripționate următoarele :

"Ostașii din Regimentul 34 Infanterie. Sublocotenent Ștefănescu Gh. Ion, un plutonier și nouă soldați căzuți la 20 octombrie 1916 apărând vitejește acest pisc".

La 25 octombrie 2014, la ceremonialul militar și religios organizat cu prilejul Zilei Armatei, de către Garnizoana Militară Buzău și Primăria Siriu, au participat: lt. col. Liviu Necula, comandantul Batalionului 341 Infanterie, această unitate fiind continuatoarea tradițiilor de luptă ale Regimentului 34 Infanterie "Constanța"; 1 pluton gardă de onoare de la aceeași unitate; 17 membri ai Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", filiala Constanța; 3 membri ai Ligii Militarilor Profesioniști. Deplasarea a fost posibilă datorită sprijinului acordat de colonelul Adrian Soci, comandantul Brigăzii 9 Mecanizate "Mărășești".

Urmașii eroilor constănțeni au depus coroane de flori la Complexul memorial Siriu. La încheierea ceremonialului, militari din Batalionul 341 Infanterie au prezentat, spre încântarea participanților, un exercițiu demonstrativ de instrucție de front. ■

Colonel (r) Remus MACOVEI

Sărbătorirea

Armistițiului

din 11 noiembrie 1918

Duminică, 9 noiembrie 2014, la Careul Militar Francez din Cimitirul Central Constanța, s-a desfășurat un ceremonial pentru comemorarea a 96 de ani de la Armistițiul din 11 noiembrie 1918 și pentru omagierea tuturor combatanților din Marele Război. La invitația lt. col. Christophe Midan, atașatul militar al Franței la București, la eveniment au participat și reprezentanți ai filialei Constanța a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria".

După intonarea imnurilor Franței și României, lt.col. Christophe Midan a adus un omagiu soldaților francezi căzuți în Primul Război Mondial și înmormântați în România.

La rândul său, subprefectul Accoium Mustafa Levent a evocat sacrificiul celor 433 de militari francezi decedați în anii 1916-1919 pe teritoriul României, pe timpul misiunii de asistență militară sau în operațiunilor desfășurate de Armata Dunării pentru eliberarea României, ambele conduse de generalul Henri Mathias Berthelot.

Au deus coroane de flori la Monumentul Eroilor Francezi reprezentanții misiunii franceze în România, ai garnizoanei militare Constanța și ai Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria". ■

Col. (r) Remus MACOVEI

PRAHOVA

Manifestare comemorativă la Cimitirul Eroilor din Sinaia

La 11 noiembrie a.c., Asociația Județeană Cultul Eroilor „Regina Maria”-Filiala Prahova a marcat momentul oficial al încheierii Primului Război Mondial printr-o manifestare comemorativă la Cimitirul Eroilor din Sinaia. Ziua de 11 noiembrie a fost aleasă pentru simbolistica ei, respectiv intrarea în vigoare, la 11 noiembrie 1918, ora 11.00, a Armistițiului între Puterile Antantei și Germania, în urma căruia se punea capăt Primului Război Mondial, un conflict deosebit de sângeros, care a durat 53 de luni și a lăsat în urmă peste 8 milioane de morți și 6 milioane de mutilați. Tributul de sânge al României, 833.000 de morți, a creat condițiile necesare realizării Marii Uniri de la 1 Decembrie 1918.

Ultimul soldat ucis în Europa, cu un glonte german în frunte, la ora 10.59, este considerat George Lawrence Price.

În același timp a fost sărbătorită și Ziua Veteranilor, instituită prin Legea nr.150 din 22.10.2014, privind recunoașterea meritelor personalului armatei, participant la acțiuni militare. Semnificația acestei zile pentru Armata României este legată și de faptul că, pe 11 noiembrie 2003, a căzut la datorie sublocotenentul p.m. Iosif Silviu Fogorași, primul militar decedat în teatrul de operații din

Afganistan. România se alătură, astfel, Australiei, Canadei, Statelor Unite ale Americii, precum și altor state din Europa care, la 11 noiembrie, își arată Recunoștința pentru militarii întorși din misiuni și își comemorează eroii.

Manifestarea de la Cimitirul Eroilor din Primul Război Mondial din Sinaia a fost organizată în parteneriat cu Consiliul Județean Prahova, Muzeul Județean de Istorie și Arheologie Prahova, Inspectoratul Școlar Județean Prahova, prin cercurile „Cultul Eroilor” din unele școli prahovene, Primăria Sinaia, subfiialele Sinaia ale A.N.V.R. și Cultul Eroilor.

Participanții au adus un pios omagiu eroilor Primului Război

Mondial prin alocuțiunile rostite de viceprimarul Gheorghe Bădăran, col. (rtr) Constantin Chiper, director Marilena Peneș și col. (r) Dumitru Codiță. Au fost depus coroane de flori la Monumentul Eroilor.

În încheiere, Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria”, filiala Prahova, a înmânat participanților diplome și revista „Prahova Eroică”, nr. 8. ■

MEMENTO „România Eroică” 2015

22 ianuarie. 110 ani de la moartea generalului Ștefan Fălcoianu (1905).

25 ianuarie. 130 de ani de la nașterea generalului Alexandru Gorski (1875 - 1943).

28 februarie. 230 de ani de la moartea, prin tragere pe roată, a lui Horea și Cloșca (1785).

3 martie. 70 de ani de la moartea generalului Gheorghe Avramescu (1884 -1945). După 1990 s-a putut scrie despre împrejurările în care, în martie

1945, în plin război, generalul a fost ridicat de la comanda Armatei a 4-a române, din ordinul Comandamentului Sovietic, și dus într-o direcție necunoscută. A fost ucis la Jászberény, în Ungaria. Format, ca și mareșalul Ion Antonescu, la școlile militare românești, a fost unul dintre cei mai străluciți generali, calitățile sale fiindu-i recunoscute atât de germani, cât și de sovietici. Participant la ambele războaie mondiale. În al Doilea Război Mondial, perioada sa cea mai fertilă a fost la comanda Corpului Vânătorilor de Munte (1941-1943), din care a făcut un corp de elită de temut pe câmpul de luptă.

8 martie. 55 de ani de la moartea generalului Mihail Kiriacescu (1960, închisoarea Pitești).

19 martie. 35 ani de la moartea generalului Constantin Vasiliu-Rășcanu (1887 - 1980).

23 martie. 125 de ani de la

moartea generalului Gheorghe Magheru (1802- 1880).

30 aprilie. 65 de ani de la moartea amiralului Gheorghe Em. Koslinski (1889-1950). Mort în închisoare.

18 mai. 65 de ani de la moartea generalului Henri Cihoschi (1872-1950, închisoarea Sighet).

25 mai. 65 de ani de la moartea generalului Nicolae Ciupercă (1882-1950, închisoarea Văcărești).

14 iunie. 140 de ani de la nașterea poetului Ion Dragoslav (1875-1928) (pseudonimul lui Ion Ivanciuc). A scris Pe drumul pribegiei; Povești de crăciun. A fost colaborator al revistei Cultul Eroilor Noștri.

15 iunie. 65 de ani de la moartea generalului Nicolae Macici (1886-1950, închisoarea Aiud).

2 iulie. 55 de ani de la moartea generalului Dumitru Carlaonț (1888-1970).

12 iulie. 130 de ani de la moartea generalului Cerchez Cristodulo Mihail (1839-1885). Eroul al Războiului de Independență (1877-1878).

20 iulie. 85 de ani de la inaugurarea Monumentului Eroilor Aerului, de pe șoseaua Jianu (1935). Are la bază un proiect al sculptoriței Lydia Kotzebue, macheta fiind finalizată de sculptorul Fekete Jozsef.

6 august. 95 de ani de la declararea orașului București oraș erou (1920). Mareșalul Joffre,

eroul bătăliei de pe Marna, vine la București și acordă medalia franceză Crucea de Război.

6 august. 55 de ani de la moartea generalului Vasile Pascu (1890-1960, închisoarea Gherla).

24 august. 150 de ani de la nașterea regelui Ferdinand I al României (1865-1927).

19 septembrie. 65 de ani de la moartea generalului Constantin Eftimiu (1893-1950, închisoarea Aiud).

6 octombrie. 60 de ani de la moartea generalului Constantin Ilasievici (1881-1955, închisoarea Malmaison).

15 octombrie. 65 de ani de la moartea generalului Nicolae Samsonovici (1877-1950, închisoarea Sighetu Marmăției). Legiunea de Onoare în grad de

Ofițer; Crucea de Război (ambele Franța).

29 octombrie. 140 de ani de la nașterea Reginei Maria a României (1875-1938). Supranumită „mama răniților”, pentru atitudinea curajoasă și caritabilă din anii Războiului de Reîntregire (1916-1918), s-a implicat, după război, în acțiunile de cinstire a memoriei eroilor căzuți pe câmpurile de luptă, organizate de Societatea Mormintele Eroilor Căzuți în Război, devenită mai târziu Așezământul Național „Regina Maria” pentru Cultul Eroilor.

9 noiembrie. 130 de ani de la nașterea generalului Nicolae Șova (1885-1966).

16 decembrie. 155 de ani de la nașterea generalului Ioan Dragalina (1860- 1916)

23 decembrie. 120 de ani de la nașterea generalului Radu Korne (1895 - 1949). Ofițer de cavalerie. Absolvent al Școlii de Cavalerie de la Saumur, Franța (1926). A comandat Divizia 1 Blindate „România Mare” în ultima și cea mai mare bătălie de blindate de pe teritoriul României (Scobâlțeni, 20 august, 1944). A fost tipul de ofițer care s-a apropiat cel mai mult de modelul comandantului modern, adaptat la caracteristicile ultimului război mondial: mișcare, viteză, inițiativă. Un comandant care ieșea din tranșee și declanșa acțiuni rapide; un comandant care

stătea în fața gloanțelor. A murit în închisoarea Văcărești.

85 de ani de la inaugurarea Mausoleului Eroilor din Buzău (1930). Ridicat din inițiativă locală, adăpostește osemintele a 7867 de eroi necunoscuți din războiul 1916-1919.

80 de ani de la ridicarea Mausoleului Eroilor de la Mateiaș (1935). Construit în anii 1928-1935, de constructorul De Nicolo, după proiectul arhitectului Dumitru Ionescu Berechet.

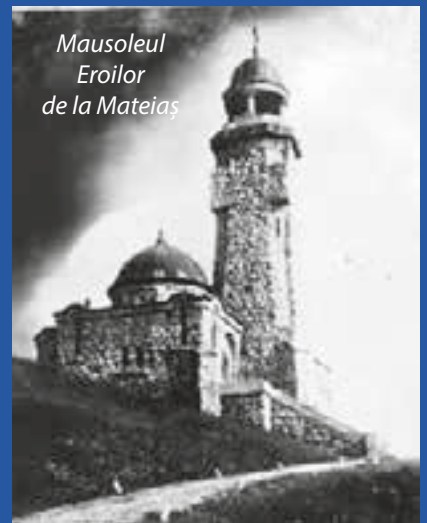
85 de ani de la ridicarea Mausoleului Eroilor „Galata” din Iași. (1930). Ridicat între anii 1929-1930, din inițiativa Societății Cultul Eroilor, pe baza proiectului ing. Henri Coandă, cu fonduri colectate prin subscripție publică.

90 de ani de la inaugurarea Mausoleului de la Toplița (1925) Construit din inițiativa Societății Cultul Eroilor.

85 de ani de la inaugurarea Mausoleului Eroilor de la Galați (1930). Operă a arhitectului Mihail Popescu.

85 de ani de la inaugurarea Monumentului infanteristului, din București, creație a sculptorului Spiridon Georgescu.

95 de ani de la inaugurarea Monumentului eroilor francezi din parcul Cișmigiu, București, inaugurat în 1920, operă a sculptorului Ion Jalea.

Mausoleul Eroilor de la Mateiaș

Mausoleului de la Toplița

Mausoleul Eroilor de la Galați

HUNEDOARA

La mormântul Crăișorului Munților

În fiecare an, la 13 noiembrie 2014, membrii subfilialelor A.N.C.E. „Regina Maria” și ai A.N.C.M.R.R. din Valea Jiului merg la Țebea și la Câmpeni, la comemorarea lui Avram Iancu. Anul acesta, alături de cei din Valea Jiului, au participat delegații din toate subfilialele hunedorene, dar și o delegație din Gorj, condusă de generalul în retragere Ion Bărbulescu. Acțiunea a fost condusă de colonelul (r.) Moldovan Dănilă, președintele Filialei Județene „Sarmisegetuza” A.N.C.M. R.R. „Alexandru Ioan Cuza”. Din partea subfilialei Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” a fost prezent colonelul (r) Adrian Ronai, președintele subfilialei. ■

Alpiniști italieni au participat la sărbătorirea Zilei Armatei Române

Un grup de alpini italieni, membri ai Sezione Di Belluno și Sezione Danubiana, precum și ai câtorva Grupuri din A.N.A. (Associazione Nazionale Alpini) ce cuprinde foști membri ai trupelor alpine italiene, organizație apartinică fondată în 1919 și având sediul în Milano, a participat la sărbătorirea Zilei Armatei Române. Este pentru prima dată când alpiniții italieni iau parte, alături de membri ai filialelor A.N.C.M.R.R. și A.N.C.E. „Regina Maria”, la sărbătorirea Zilei Armatei Române în Valea Jiului. După o mini-paradă prin centrul municipiului Vulcan și ceremonia de depunere de coroane de flori la Monumentul Eroului Necunoscut

din oraș, ofițerii în rezervă români și oaspeții italieni, între care s-au aflat vicepreședintele A.N.A., Ferruccio Minelli, precum și Enrico Collarin, Alessandro Pietta, s-au deplasat în Defileul Jiului, la Monumentul Generalului Ioan Dragalina, erou al Primului Război Mondial. unde a avut loc un ceremonial cu depunerea

de coroane de flori. Aici s-a făcut joncțiunea cu delegațiile subfilialelor Cultul Eroilor și ai A.N.C.M.R.R. Gorj și din Mun. Hunedoara, conduse de generalul în retragere Ion Bărbulescu și locotenent colonel (r.) Alexandru Ciontea. Alpiniții i-au invitat pe rezerviștii români la inaugurarea noului sediu al Grupului „Jiu - Piave”, grup nou înființat, avându-l ca președinte pe Francesco Forti. Manifestarea s-a încheiat cu o masă comună la Casa Pollicino, construită prin muncă voluntară de alpini și asigurată în mare măsură financiar de aceștia, și un concert coral de clasă, la Sala de Marmură a Primăriei Petroșani, cu participarea corurilor feminine din Vălenii de Munte și din Codissago - Italia. ■

În imagine: În Defileul Jiului, la Monumentul generalului Ioan Dragalina

Intrarea României în războiul de întregire statală și națională, în august 1916, a găsit ostașii prahoveni în următoarele zone:

- la curbura Carpaților Meridionali, în zona Cheia, încadrați în Divizia 5 Infanterie, Buzău, comandată de generalul Aristide Razu, formată din Brigada 9 Infanterie, Ploiești (Regimentul 7 Infanterie Prahova, Regimentul 32 Infanterie „Mircea”, Regimentul 3 Vânători/Infanterie, Regimentul 19 Artilerie și Regimentul

(Regimentul 8 Infanterie Buzău și Regimentul 9 Infanterie Rm. Sărat), Brigada 5 Artilerie Ploiești (Regimentul 7 Artilerie Buzău și Regimentul 19 Obuziere Ploiești, două escadroane de cavalerie din Regimentul 6 Călărași Ploiești și Batalionul 5 Pionieri Ploiești);

Divizia 13 Infanterie Ploiești, comandată de generalul Ioan I. Popescu, formată din Brigada 25 Infanterie (Regimentul 50 Infanterie Focșani/64 Infanterie Tecuci), Brigada 26 Infanterie Ploiești (Regimentul

contraatacuri în direcția Străjescu, ajutat de artileriștii Regimentului 19 Artilerie și de cavaleriștii Regimentului 6 Călărași Ploiești. Cooperând cu ostașii Diviziei 9 Infanterie Dobrogea, prahovenii din Divizia 5 Infanterie Buzău s-au remarcat și în zilele următoare, în luptele de apărare de la Mărășești. Regimentul 32 Infanterie „Mircea”, împreună cu Regimentele 7 Prahova și 3 Vânători Ploiești au dat legendarele atacuri din zilele de 25, 27, 28, 29 iulie și 1 august 1917, ostașii

Prahovenii în luptele de la Mărășești

6 Călărași) și Brigada 10 Infanterie, Buzău (Regimentul 8 Infanterie, Buzău și Regimentul 9 Infanterie, Râmnicu Sărat);

- pe Valea Oltului, Divizia 13 Infanterie Ploiești, comandată de generalul Alexandru Socec, formată din Brigada 25 Infanterie (Regimentul 47 Infanterie Prahova și Regimentul 72 Infanterie Mizil) și Brigada 26 Infanterie (Regimentul 48 Infanterie Buzău și Regimentul 49 Infanterie Râmnicu Sărat).

După insuccesele din campaniile anului 1916, la sfârșitul lunii decembrie 1916, unitățile militare prahovene, cu excepția Regimentului 32 Infanterie „Mircea”, au fost retrase de pe front, pentru refacere, în județele Botoșani și Iași. Toate unitățile militare din Prahova au participat la luptele din vara anului 1917, de la Mărășești, având următoarea subordonare:

Divizia 5 Infanterie Buzău, comandată de generalul Petre Frunză, formată din Brigada 9 Infanterie Ploiești (Regimentul 7 Infanterie Prahova și Regimentul 32 Infanterie „Mircea”), Brigada 10 Infanterie Buzău

47 Infanterie Ploiești/72 Infanterie Mizil), Brigada 13 Artilerie Ploiești (Regimentul 23 Artilerie Ploiești, mutat la Buzău, și Regimentul 28/3 Obuziere Buzău, două escadroane de cavalerie din Regimentul 6 Călărași Ploiești și Batalionul 13 Pionieri Ploiești).

Încă din primele ore ale dimineții de 24 iulie 1917, generalul Eremia Grigorescu, comandantul Corpului 6 Armată și, de la 31 iulie, comandantul Armatei 1, a ordonat introducerea în operație a Diviziei 5 Infanterie, în ajutorul Diviziei 34 Infanterie ruse, care acționa pe aliniamentul: Moara Albă - Moara Roșie - Străjescu - Siret. Abia sosite în zonă, regimentele 3 Vânători și 7 Infanterie Prahova au intrat imediat în luptă și au oprit înaintarea în sectorul Moara Albă - Moara Roșie. În timpul nopții, Regimentul 32 Infanterie „Mircea” a executat mai multe

luptând în cămăși! În luptele purtate în ziua de 25 iulie, bravul comandant al Regimentului 32 Infanterie „Mircea”, locotenent-colonelul Vasile Stamate, a căzut la datorie, la comandă urmând căpitanul Ștefan Curculescu și, din 27 iulie, maiorul Constantin Malamuceanu, fost comandant al Batalionului 1 din Regimentul 7 Prahova. Până la 6 august, efectivele Diviziei 5 Infanterie, făcând sacrificiul suprem, s-au diminuat la un sfert.

În 6 august 1917, Feldmaresalul Mackensen, comandantul Armatei a 9-a Germane, în încercarea de a scoate din luptă Armata română și a realiza joncțiunea cu Armata 1 austro-ungară, în zona Adjud, a declanșat, în Pădurea „Răzoare”, una dintre cele mai crâncene lupte de pe frontul de la Mărășești. Ostașii Diviziilor 13 Infanterie Prahova, 9 Infanterie Dobrogea și 10 Infanterie

Tulcea au rezistat eroic. În fâșia Diviziei 13 Infanterie, inamicul a pătruns la joncțiunea dintre Regimentele 47 Ploiești și 51 Infanterie Galați, nimicind aproape în întregime două batalioane din Regimentul 51 Infanterie. Comandantul Regimentului 47 Infanterie, locotenent-colonelul Radu Rosetti, a fost grav rănit, fiind internat în spital. Contraatacul Batalionului 1/51 Infanterie a fost respins, acesta fiind nimicit, în frunte cu comandantul lui. Ostașii companiei de mitraliere a Batalionului 1, în frunte cu căpitanul Grigore Ignat (născut la Bârlad), au fost găsiți, a doua zi, morți pe poziția de luptă.

Contraatacul dat de Batalionul 1/ Regimentul 50 infanterie Focșani, comandat de căpitanul ing. în rezervă Miclescu, Batalionul 2/Regimentul 48 Infanterie Buzău, comandat de maiorul Tomescu, și Batalionul 3/Regimentul 47 Infanterie Prahova, comandat de căpitanul ing. în rezervă Drăgănescu a fost încununat de succes, restabilind apărarea pe platoul Viile Negroponte - Panciu. În Ordinul de Zi nr. 90, din 8/21 august 1917, comandantul Armatei 1, generalul Eremia Grigorescu, adresându-se ostașilor, spunea: „... La Panciu, Mărășești și Cosmești s-a dezlănțuit cea mai măreață și groaznică bătălie ce a purtat vreodată țara românească. În luptele crâncene și vijelioase inamicul, întreit în număr,

în pofta lui nesățioasă de a cuceri și restul din bogatul trup al scumpei noastre Români, năpustindu-se furios, s-a izbit 12 zile și 12 nopți de vijelia noastră, ca de o stâncă neclintită.

La Șușița și Siret ați năruit sfortările groaznice ale sălbaticului dușman, dovedind lumii odată mai mult că „Nici pe aici nu se trece!”. Aici cunosc generalul german Mackensen ce este înfrângerea. Mărășeștii fu mormântul iluziilor germane.”

Ultima zi a bătăliei, 22 august/4 septembrie, în sectorul Dealul Secuiului, de lângă Muncel, a căzut la datorie prima femeie ofițer din armată, sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu. În luptele de la Mărășești, trupele germane au pierdut peste 65.000 de soldați și ofițeri. Armata română a pierdut peste 26.000 de militari. Armata rusă - circa 24.000 de militari.

Drapelele unităților militare prahovene: Regimentul 3 Vânători/

Infanterie Ploiești, Regimentul 32 Infanterie „Mircea” Ploiești, Regimentul 47 Infanterie Ploiești și Regimentul 7 Infanterie Prahova au fost decorate cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a, pentru vitejia cu care au luptat împotriva inamicului, în perioada 24 iulie-9 august 1917, la Mărășești. Au fost decorați cu Ordinul „Mihai Viteazul” clasa a III-a următorii ofițeri care au luptat în unități militare prahovene: sublocotenent Mihai R. Arion/ Regimentul 6 Călărași Ploiești, căpitan Ștefan Curculescu/Regimentul 32 Infanterie „Mircea” Ploiești, locotenent (r) Gavril Danielescu/Regimentul 7 Infanterie Prahova, maior Alexandru Ignătescu/Regimentul 3 Vânători/ Infanterie Ploiești, maior Petre Mareș/ Regimentul 47 Infanterie Ploiești/72 Infanterie Mizil, sublocotenent (r) Gheorghe Manoilescu/Regimentul 32 „Mircea” Ploiești, maior Constantin Malamuceanu/Regimentul 32 Infanterie „Mircea” Ploiești, maior Emil Pălângeanu/Regimentul 3 Vânători/ Infanterie Ploiești, sublocotenent (r) Ioan Popa/Regimentul 47 Infanterie Ploiești/72 Infanterie Mizil, general de brigadă Ioan I. Popescu, comandantul Diviziei 13 Infanterie Ploiești, locotenent-colonel Radu Rosetti, comandantul Regimentului 47 Infanterie Ploiești/72 Infanterie Mizil, căpitan Ion Sîpiceanu/Regimentul 3 Vânători/Infanterie Ploiești. ■

Colonel (r.) Constantin CHIPER

De ce a fost executat căpitanul Ilie Tudor?

Nepotul căpitanului Ilie se destăinuie

O destăinuire a unui fost camarad din părțile Oltului, o destăinuire ce seamănă, poate, a spovedanie, o destăinuire a unei întâmplări din perioada unor aprige vremuri de după cel de-al doilea Război Mondial. Este vorba de acele vremuri menite să ne aducă aminte de adevăratele drame ale unor oameni cărora le-au schimbat cursul vieții, le-au întrerupt drumuri, le-au frânt iluzii și le-au provocat suferințe.

O destăinuire făcută cu teamă, de parcă cei care au provocat atunci acele suferințe ar fi în stare să le repete și astăzi. Frânturi de amintiri, reflecții asupra celor întâmplare, alternări de speranțe că, poate, aflându-se adevărul, e mai bine decât să dăm uitării acele momente dramatice.

Ca multe alte biete suflete omenești biciuite de crivățul istoriei, îmi face acea destăinuire ce seamănă, cum spuneam, a spovedanie, din nevoia de a se ușura de povara gândurilor și amintirilor chinuitoare.

„Se zburlește carnea pe mine numai când mă gândesc că, până în decembrie 1989 și chiar după, am trăit cu spaima că eu, nepotul unui căpitan răzvrătit și nesupus unor ordine sovietice, voi fi întrebat sau anchetat de un ofițer de securitate sau de C.I.-stul unității din care făceam parte.” Așa își începe destăinuirea fostul maistru militar de tancuri și auto, în prezent sublocotenent în rezervă Ilie Gheorghe, nepotul căpitanului Ilie Tudor executat de ruși pe 21.11.1945 într-o cazarmă de la Pitești.

„Unchiul meu (vărul tatei) cu numele de Ilie Tudor, ajuns căpitan de artilerie, a făcut parte dintr-o unitate militară cu reședința în garnizoana Târgu Jiu. Mai știu de asemenea că era un profesionist desăvârșit în meseria lui de artilerist și avea și unele invenții sau inovații de specialitate, probabil în domeniul tragerilor de artilerie.

Pe timpul Campaniei din Est a dat dovadă de mult curaj, inițiativă și eroism pe câmpul de luptă, pe timpul unor confruntări aprige cu inamicul, fiind decorat cu mai multe ordine și

medalii de război. Viața, împrejurările sau chiar destinul lui de om și de ofițer al Armatei Române au făcut să cadă prizonier în mâna rușilor și să fie dus într-un lagăr de prizonieri de pe teritoriul fostei U.R.S.S. Din acel lagăr <<a fost convins>> să facă parte din divizia formată din prizonieri români, numită <<Horia, Cloșca și Crișan>>, fiind încadrat în comandamentul diviziei la biroul Operații.

După terminarea războiului, pe data de 21.11.1945 divizia se afla în țară, cantonată la Pitești, iar comandamentul diviziei se afla în actuala cazarmă a Școlii Militare de Maiștri Militari și Subofițeri de Tancuri și Auto.

În seara acelei zile, se știe că cei din comandamentul diviziei ar fi fost convocați la o adunare de partid, adunare la care erau prezenți și consilieri sovietici, ofițeri cu grade

mari. Nu știu ce probleme aveau de discutat, dar am aflat ulterior că unchiul meu s-ar fi opus unor ordine aberante, venite din partea sovietică.

Poziția lui fermă și opozantă a iritat foarte mult pe sovietici, încât aceștia ar fi dat ordin să fie arestat, scos în curtea cazarmii și executat. La puțin timp după executare (câteva zile), unchiul meu a fost dus acasă împușcat în cap (cu capul bandajat în carpe), pus într-un sicriu în ținută militară, cu pantaloni bufanți (de cizmă) și veston, pantalonii fiind murdari de noroi în genunchi și vestonul la coate.

Acest lucru mă duce cu gândul că s-ar fi opus execuției și probabil s-a luptat cu executanții ordinului criminal.

Țin să precizez că cei care au îndeplinit odioasa crimă, după execuție i-au luat cizmele unchiului meu, fiind pus în sicriu așa cum am precizat anterior, bandajat la cap, murdar de noroi pe genunchi și coate, dar desculț.

Mi-au rămas și astăzi în memorie, copil fiind, imaginea în care bunicii mei și neamurile noastre îl jeleau: - **Tudore, ce ne făcuși, Tudore?**, la care cei din garda care-l adusesse spuneau: - **Lăsați, nu-l mai jeliți, nu merită să fie jelit.**

A fost înhumat la intrarea din cimitirul satului și crucea lui de marmură se mai vede și astăzi. Pe cruce sunt scrise următoarele: **Aici odihnește Cpt. Tudor I. Ilie născut la 12 oct. 1911 și ucis mișelește la 21 nov. 1945. Te plângem și nu te vom uita în veci cu toții.**

Tatăl meu, Ilie Lucică, vărul

căpitanului, a făcut parte din Regimentul 19 infanterie, a avut gradul de caporal și a căzut pe câmpul de luptă la vest de localitatea Karpovo, în apropiere de Cotul Donului.

Numele lui și al unchiului meu, căpitanul, se află încrustate în piatra monumentului din centrul comunei, alături de alți 80 de eroi, spre veșnică amintire și recunoștință.

Bunicul meu, Ilie Pavel, pe timpul Primului Război Mondial a fost gornistul Generalului Dragalina.

Am crescut cu greu fără tată, muncind în propria-mi gospodărie și pe la vecini, pentru a-mi susține familia cu puterile mele de copil."

Mișcat de emoții, parcă descărcat de povara amintirilor ce nu-i mai dau pace din acea perioadă de istorie tristă, punându-și și acum întrebarea dacă o fi bine să se știe de problema lui, sau problema lui nu cumva deranjează pe cineva.

Poate scoasă astăzi la suprafață, după atâta amar de ani, o să spună cineva: „Se mai găsi și ăsta să mai dezgroape morții!”

Făcând o analiză pertinentă, putem să ne gândim la faptul că, la aproape 70 ani de la crima oribilă săvârșită în curtea cazarmii de la Pitești, astăzi este aproape imposibil să-i dovedim pe criminali și să-i pedepsim. Poate pedeapsa au primit-o de la Dumnezeu, ei sau urmașii lor, însă spiritul căpitanului Ilie Tudor, dacă există acest spirit, așteaptă acolo, sus, în ceruri, de prea mult timp lacrima și recunoștința noastră sau cel puțin doar atât – măcar o simplă recunoaștere a faptelor criminale de către înfăptuitorii acesteia.

Culmea destinului a făcut ca el, fiul caporalului erou și nepotul căpitanului erou martir, să îmbrățișeze tot cariera militară și după examenul de

admitere la maiștri militari de tancuri și auto să ajungă să facă școala în cazarma în care unchiul său a pierit de glonțul ucigaș și din ordine criminale.

„Mergând prin curtea cazarmii - își continuă povestea sublocotenentul (r) Ilie Gheorghe - mă gândeam tot timpul dacă nu voi călca pe locul unde a curs sângele unchiului meu. După aproximativ două luni de la începutul școlii sunt chemat la ordin de comandant în biroul acestuia și îmi spune următoarele:

<< - Tovarășe elev, te vei prezenta la magazia subunității unde vei preda ținuta, armamentul și materialele pe care le ai în primire, te vei îmbrăca civil și cu această hârtie vei pleca acasă. Te vei prezenta la primărie și dacă-ți rezolvi problema, vei veni înapoi, dacă nu...>>

Nu știam ce să cred, ce se întâmpla cu mine, am luat sfios hârtia, mi-am predat armamentul, ținuta și materialele, m-am îmbrăcat civil și am plecat acasă.

Ajuns acasă m-am prezentat la primărie, cum era ordinul, cu hârtia tremurându-mi în mână și acolo, într-o încăpere, deja era adunat un grup de oameni ai satului (frunțașii

comuniștilor sau membrii comitetului comunal de partid) împreună cu un căpitan de la comisariat, pentru a pune în discuție problema mea.

Problema mea, care acum devenea și problema lor, era aceea că, dacă eu, nepotul aceluia căpitan nesupus și răzvrătit împotriva unor ordine sovietice, mai pot sau nu să-mi continui școala.

Din rândul celor împuterniciți să-mi hotărască soarta s-a ridicat în picioare unul mai în vârstă și le-a spus celorlalți: << - Bă fraților, ce vină are acest copil că este nepotul aceluia căpitan? Gândiți-vă că este orfan de război și că noi suntem puși acum să-i hotărâm lui soarta. Eu unul sunt pentru ca el să-și continue școala.>>

După ce s-a supus la vot și unul singur s-a abținut, ceilalți au fost <<pentru>> ca eu să-mi continui școala.

Căpitanul a consemnat pe hârtia dată de comandant și mi-a spus: <<Te prezinți din nou la școală.>>

Așa a fost să fie destinul meu, să trăiesc eu cu această povară pe suflet.

După ce am terminat școala militară în unitatea de la Pitești, am fost repartizat la U.M. 01256 Caracal, unitate care și în prezent are sediul în fosta cazarmă a Regimentului 19 infanterie, regimentul din care a făcut parte și tatăl meu până în ziua când a căzut pe câmpul de luptă."

Așa își încheie destăinuirea ce îi ușurează sufletul de o povară pe care a purtat-o cu greu foarte mulți ani. Astăzi este pensionar militar, face parte din Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” și se mândrește cu acest lucru. Este un om activ, un bun coleg și un patriot, cu multă dragoste de țară și de valorile noastre naționale. Și-ar dori, dacă ar fi sprijinit de rude, consăteni și de organele locale, în frunte cu primarul din Stoenеști, jud. Olt, ca în memoria unchiului său, căpitanul erou martir Ilie Tudor, în centrul comunei sau în fața primăriei să fie ridicat un bust. ■

Locotenent- colonel (r.)
Victor EPURE

Ecaterina Teodoroiu printre eroinele Primului Război Mondial

Comemorarea în 2014 a centenarului izbucnirii Primului Război Mondial a fost întâmpinată în lume prin manifestări variate, nelipsite fiind și diversele apariții editoriale. Printre acestea semnalăm lucrarea *Women Heroes of World War I* („Eroinele Primului Război Mondial”), semnată de Kathryn J. Atwood și editată de Chicago Review Press.

Cartea este de interes pentru noi, românii, prin faptul că actele de eroism ale Ecaterinei Teodoroiu, căzută la datorie la 21 august/3 septembrie 1917, la Muncelu (Vrancea), au ajuns astfel a fi cunoscute și peste hotare. Autoarea volumului, fiind cucerită de vitejia tinerei românce, a dorit nespun să o includă printre cele 16 portrete de eroine ale Primului Război Mondial. Mai mult, chipul ei a fost ales pentru a complini *desingn*-ul copertei de început (image preluată din Valeria Bălescu, *Copila Zâmbitoare*, din „Observatorul Militar” nr. 36/10-16 septembrie 2002, provenită inițial din Arhiva Muzeului Militar Național).

Women Heroes of World War I este o carte elegantă și lucrată cu meticulozitate. Din cuprinsul său răzbate curajul prin care femeile, din orice parte a lumii, „au înțeles să-și slujească patria” în timpul marii conflagrații de la începutul secolului XX, uneori cu prețul vieții, „chiar dacă aceasta se petrecea într-o vreme când țările lor nu le dăduseră nici măcar dreptul la vot”.

Pe parcursul a patru capitole, Kathryn J. Atwood face o prezentare sintetică celor 16 eroine ale sale. Într-un spațiu bine definit, autoarea

reușește să le creioneze minunat personalitatea, precum și esența acțiunii lor.

Astfel, primul capitol este destinat femeilor-eroi din rezistență și celor ce-au desfășurat acțiuni de spionaj. Se regăsesc aici nume precum: Edith Cavell, Louiz Thuliez, Emilienne Moreau, Gabrielle Petit, Marthe Cnockaert și Louise de Bettingnies.

Al doilea capitol îl rezervă femeilor care au acționat în serviciul medical, cum sunt: Elsie Inglis, Olive King, Helena Gleichen, Shirley Millard.

În cel de-al treilea capitol, al „Soldaților”, este inclusă și eroina româncă, sublocotent Ecaterina Teodoroiu, alături de englezoaica Flora Sandes și rusoaicele Maria Bochkareva (conducătoare „Batalionului Morții al Femeilor”) și Maria Yurlova (încadrată formațiunilor de cazaci).

Capitolul final, cel al „Jurnaliștilor”, cuprinde portretul lui Mary Roberts Rinechart și al Madeleinei Zabriskie Doty.

În afara prezentării eroinelor menționate, de apreciat sunt și explicațiile suplimentare pe care autoarea a găsit de cuviință să le insereze în lucrare, printr-o prezentare grafică distinctă. În acest fel, cititorul mai puțin avizat își poate clarifica contextul istoric în care o eroină sau alta a acționat.

De pildă, în spațiul dedicat Ecaterinei Teodoroiu (170-179), Kathryn J. Atwood a considerat necesară o scurtă prezentare a situației României la începutul primului război mondial, punctând inclusiv perioada de neutralitate (pag. 173).

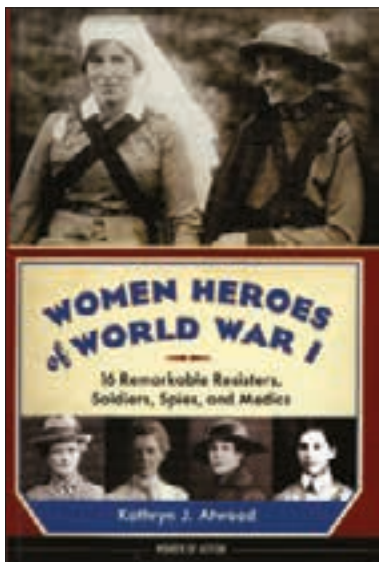
Sublocotent Ecaterina Teodoroiu
(image din Arhiva M.M.N.)

Reorientarea țării către Antanta o face apoi printr-o trimitere la regina Maria (pag. 178), pe care o prezintă ca factor important de decizie, având în vedere înrudirea sa cu casele domnitoare din Anglia (ca nepoată a reginei Victoria) și Rusia. Nu este neglijat nici rolul pe care regina României l-a avut pe front, la îngrijirea soldaților, dar și însemnătatea prezenței sale la Paris, la Conferința Păcii. În acest context este evidențiată presiunea pe care regina Maria a făcut-o asupra liderilor Aliaților, pentru recunoaștea unirii teritoriilor românești, deoarece aceștia „își pierduseră interesul de a onora înțelegerea încheiată cu România, înainte de a intra în război”.

La lansarea lucrării, Kathryn J. Atwood s-a exprimat că speră, prin redarea celor 16 portrete de eroine, „să ofere adolescentelor modele pozitive”, prin care să înțeleagă că „oameni obișnuiți au devenit extraordinari, pentru că au făcut alegeri dificile, dar curajoase”.

Women Heroes of World War I s-a bucurat în America de aprecieri favorabile. Elizabeth Wein, autor premiat pentru *Cod Name Verity*, notează: „această carte este un mijloc ideal atât pentru cercetare cât și

Prima copertă a lucrării *Women Heroes of World War I*, de Kathryn J. Atwood, editată de Chicago Review Press, 2014. Se remarcă portretul Ecaterinei Teodoroiu (jos, ultima din dreapta)

pentru lectura de agrement. Claritatea este caracteristica strălucitoare a superbelor istorii ale femeilor lui Kathryn Atwood, care se adresează tinerilor cititori. [...] această colecție de biografii [...] formează împreună o istorie coerentă a Primului Război Mondial, privită dintr-un alt unghi de vedere de prea mult timp neglijat”.

Peter Doyle, autor (*The First World War in 100 Objects*) și istoric militar, pe istoria Primului Război Mondial, a apreciat: „Alături de semenele lor, care trudeau pe frontul de acasă, acele femei au servit cu vitejie excepțională pe linia întâi: de la medici inovatori la soldați neînduplecați, de la spioni la jurnaliști întreprinzători. Studiul fascinant al lui Kathryn Atwood ne ajută la regândirea percepțiilor noastre asupra femeilor din Marele Război”.

Tammy Proctor, Universitatea de Stat din Utah, autor al *Female Intelligence: Women and Espionage in the First World War*, s-a exprimat astfel: „Atwood surprinde o gamă largă de experiențe, traversând mai multe țări în acest excelent volum”.

William A. Hoisington Jr., profesor emerit de istorie modernă europeană la Universitatea Illinois, din Cicago, consemna despre cartea lui Kathryn J.

Atwood: „Incitantă, bine scrisă și rapid de parcurs, *Women Heroes of World War I* va interesa, educa și inspira tinerii adulți interesați de Marele Război. În general o recomand pentru cabinetele școlare și bibliotecii”.

Lucy Moore, curator-proiect pe Primul Război Mondial, la Muzeul Leeds, a apreciat: „Scrierea lui Atwood aduce vivacitate [...]. Puterea și independența minții și sufletului lor pot oferi oamenilor de azi credința că orice este posibil” ș.a.

Semnatarea rândurilor de față, furnizându-i doamnei Kathryn J. Atwood materialul imagistic și informativ despre Ecaterina Teodoroiu, am avut surpriza de a-mi fi acordat un exemplar din lucrare, și de a-mi vedea consemnată modesta contribuție.

*

„Ecaterina Teodoroiu is another woman whose story could not have been included here without translation assistance, so I am grateful in this regard to Valeria Balescu, curator of the National Military Museum in Bucharest, Romania, who cheerfully provided me with photos and Romanian-language material, which was then translated beautifully into English by Neriah Cruceru” (pp. 216).

„Ecaterina Teodoroiu este o altă femeie a cărei poveste nu ar fi putut fi inclusă aici fără un sprijin de traducere, așa că eu sunt recunoscătoare în acest sens Valeriei Bălescu, muzeograf la Muzeul Militar Național din București, România, care cu bucurie mi-a oferit fotografii și material în limba română, tradus frumos apoi în limba engleză de către Neriah Cruceru”.

Sarcofagul Ecaterinei Teodoroiu, sculptat de Milița Petrașcu (Tg. Jiu, 6 august 2014)

Înscrisul străzii și Casa Memorială Ecaterina Teodoroiu fără vizibilitatea prevăzută de lege (Tg. Jiu, 6 august 2014)

*

Pentru această atenție îmi exprim și pe această cale gratitudinea față de doamna Kathryn J. Atwood, dar și față de doamna Mary Kravenas, director de marketing la Chicago Review Press, care, practic, s-a îngrijit din partea editorului să intru în posesia lucrării.

Fiind astfel unica beneficiară din România a *Eroinelor Primului Război Mondial*, m-am gândit că este de interes semnalarea apariției acestei lucrări, cu mărturisirea unei datorii împlinite. Oferindu-mi-se posibilitatea de a face cunoscută povestea Ecaterinei Teodoroiu și peste hotare, în acest caz în rândul cititorilor de limbă engleză, consider că i-am putut venera și în acest fel memoria, acum, la 98 de ani de când Eroina de la Jiu a făcut jertfa supremă pentru țară.

Dacă străinătatea nu a uitat-o și o onorează astfel pe Ecaterina Teodoroiu, se pare că noi, românii, prinși în cotidianul grijilor existențiale, deseori îi neglijăm memoria. Se poate remarca acest fapt chiar pe locurile sale natale. De pildă, casa sa memorială de la Târgul Jiu, deși protejată prin lege, este actualmente asfixiată de comerțul stradal și de noile acareturi din preajmă. Dar și îngrijirea și consolidarea acestei case lasă de dorit. Dacă la prima vedere pare că în această privință este totul sub control, privită pe latura din dos, concluzia este alta.

Să fie de vină, oare, criza economică sau motivele trebuie căutate în altă parte? ■

Valeria BĂLESCU
(islvaleria_balescu@yahoo.com)

Omul care știe pentru ce trăiește și este pregătit pentru moarte trebuie să privească numai înainte. Erou înseamnă să mergi într-o singură direcție, să ai un singur scop, fără muștrări și fără regrete. El nu trebuie să trăiască nici în viitor și nici în trecut, ci numai în prezentul imediat. Eroul rămâne același azi, mâine și întotdeauna stâncă de granit în fața amenințărilor armate de tot felul, în dogoarea nenorocirilor celor năpăstuiți și neajutorați, singurul care dă rost nu numai vieții de aici, ci și morții, căci a muri pentru aproapele tău sau pentru țară nu este pagubă, ci un câștig.

Sufletul eroului este asemenea unei scânteii dintr-o flacără de o imensă măreție, de o uriașă înălțime, ajungând până la cer, care se desprinde, trăiește o anumită experiență și se întoarce din nou la flacără. Eroul, acest cunoscător fin al valorilor adevărate, al momentelor firave dintre viață și infern, nu moare niciodată, el se mulțumește să dispară din istorie și să se întoarcă „acasă”. Eroul nu este impresionat și uimit de nimic, el pune în practică din cunoștințele acumulate. Un strălucit strateg de oști întrebat fiind: cum poate omul deveni erou, el a răspuns; „Pot să spun cum să ajungi soldat nemuritor ... să ai mari comandanți”. Pentru că întâmplarea nu ajută decât spiritele pregătite. Iar, trăsăturile esențiale ale ostașului foarte bine pregătit pentru a se confrunta cu spaimele morții sunt curajul și îndrăzneala, așa cum avea să ne prevină și marele Plutarh: „Nimic nu este de necucerit pentru cei curajoși, nimic nu este greu pentru cei îndrăzneți!”.

Instituția eroului este una de vocație, dar și de cunoaștere. Orice persoană poate deveni o celebritate. Cu eroul este altceva; trebuie să te naști erou, nu să te faci erou. Pentru că, dacă nu ai vocație, nu ai dragoste pentru neam și țară, este foarte greu să te formezi ca patriot. Cine își asumă crucea de erou, își asumă responsabilitatea patriotului, a celui care ia parte la războiul războaielor, unde sufletul eroului primește

libertatea zilei „care nu cunoaște amurgul, a zilei care nu cunoaște umbra”. Cel care își asumă crucea eroului îmbracă cămașa morții ca și mireasa rochia pentru solemnitatea nunții. Unii oameni sunt așa de pătrunși de sentimentele naționale și patriotice încât nu poți să nu-i spui: De ce nu ești erou? Amintiți-vă de eroii și sfinții închisorilor comuniste! Există chiar și un imn al eroului: „Când îți este somn, să nu dormi. Când îți este foame, să rabzi. Dacă te doare, să nu țipi. Dacă îți este greu, să mergi înainte”.

Astăzi, din păcate, asistăm la o încercare de inoculare a unei înțelegeri greșite a instituției eroului în societatea contemporană, care ar fi, după opinia unora, doar aceea de a se afla în treabă. Se uită intervenția oportună și folositoare a luptătorilor și eroilor Armatei Române de-a lungul veacurilor.

Există, așadar, o tendință de minimalizare a rolului important al eroului pentru comunitate, pentru societate. Nu de mult, am văzut o emisiune la un post de televiziune în care un prezentator pune tot felul de întrebări, una mai bizară decât cealaltă, printre care: De ce să ne aducem aminte de mai marii noștri conducători de oști? Ce au făcut Decebal, Ștefan cel Mare sau Mihai Viteazul? De ce să fim mândri de astfel de oameni? De ce să-i luăm ca modele în viața noastră? Mai avem nevoie de eroi?

Avem nevoie de eroi și aceștia sunt printre noi, oameni pregătiți,

în orice moment, să se jertfească pentru semenii, neam și țară. E perfect adevărat că sunt din ce în ce mai puțini patrioți adevărați, dar ei țin permanent aprinsă flacăra eroilor, a celor care știu foarte bine că cea mai mare și nobilă misiune de pe pământ este aceea de slujire a omului, iar cea de-a doua misiune, la fel de măreață, este aceea de slujire a patriei și a neamului, sub arme.

Există ceva în România pe care nici-o gafă politică și nici-o tragedie istorică nu o va putea suprima. Există forța jertfei depline pentru semenii, neam și țară, există acel izvor de putere și fără putință de secăt.

Glorie eternă eroilor Armatei României! ■

Comandor (r) dr. Ștefan POPA

Eroul

În iunie 1905, un elev absolvea cu premiu liceul «Sf. Sava» și se înscria la facultatea de medicină din București. După ce tânărul student trecu primul examen, generalul Brătianu, fostul director al Institutului Geografic, tatăl colegului său de bancă Constantin Brătianu - fost, după război, secretar general la președinția Consiliului de miniștri - îi oferi o bursă, spre a continua studiile la Paris. dar timpul era înaintat și înscrierile se închiseseră. Tânărul se prezintă ministrului de instrucțiune francez, d. Briand, și îi expuse trista perspectivă de a pierde bursa, din cauza lipsei de locuri. Ministerul îl sfătui să urmeze primul trimestru la Montpellier și-l asigură că în al doilea trimestru va fi primit la facultatea din Paris și, în adevăr, la ianuarie, studentul român putu să-și urmeze studiile aci.

Inteligent, muncitor, modest și, mai presus de toate, inimos, el își câștigă în curând sincere și adânci simpatii, atât în rândurile colegilor de universitate, cât și printre profesori. Certificatele trimise, anual, în România, pentru obținerea amânării stagiului militar până la terminarea studiilor, cuprindeau totdeauna mențiunile cele mai elogioase din partea profesorilor universitari.

Un șef de clinică scria: „Doctorantul va face carieră frumoasă, nu numai fiindcă are aplicațiune pentru știința ce urmează, dar pentru că se poartă cu bolnavii de sub îngrijirea sa în condițiuni sufletești exemplare.”

În cercurile românești din capitala Franței el este din ce în ce mai iubit și mai stimat, prevăzându-i-se un viitor strălucit.

la examenele cu distincțiune. Reușește să intre extern al spitalelor, secondează pe medicii iluștri și le câștigă nu numai încrederea, dar și aprecierea. Reușește la internat

una din cele mai grele probe din învățământul superior și titlul suprem la care poate aspira un medicinist, cu gândul că, după ce îl va îndeplini cu aceeași destoinicie, să se înapoieze în țară, spre a-i consacra roadele străduințelor și ale unor admirabile însușiri.

Dar izbucnește războiul mondial și tânărul medic face un gest de neuitat. Fără să aștepte hotărârea definitivă a Patriei sale, el se simte dator să dea ceva Franței, țării care-l primise și-l încurajase în universitate

pentru cunoștințele și îndemânarea medicală și pentru virtuțile sale sufletești.

Odată cu evacuarea Bucureștilor, trece la partea activă, ca medic de batalion, la un regiment. Scapă sănătos, în Moldova, din ghiarele tifosului exantematic, de care nu fugise și care omorâse un camarad de la alt batalion; scapă teafăr din luptele formidabile de la Mărășești, unde alt camarad de batalion căzuse prizonier; lasă, în întreaga sa unitate, amintirea unui rar

„Mort pour la France!”... În fața unui mormânt de lângă Paris

și în lumea ei științifică. Îmbracă uniforma - uniforma franceză - ca voluntar în chiar primul an al războiului; se duce pe front și, cum se specializase în chirurgie, asistă, participă sau face operații grele determinate de ravagiile unui armament formidabil, în parte necunoscut și neprevăzut în acea vreme. Ceruse să fie trimis pe front și a lucrat acolo în condițiuni care făceau din el ceva mai mult decât un medic: un combatant, stând pe linia de luptă.

Când intră România în război, voluntarul român din armata franceză este învoit să treacă pe noul front, acela al propriei țări. El vine la București și, neobosit, face neuitate operații răniților noștri în spitalul Brâncoveanu, în serviciul doctorului Dănulescu, cucerind și aici admirația și simpatia tuturor

curaj profesional, egalat numai de modestia sa; și, la sfârșitul războiului nostru, se zbate - fatalitate! - să obțină unul din mult căutatele și invidiatele locuri în „trenul Take Ionescu”, spre a se întoarce la Paris, de unde, cu diploma luată, intenționa să lupte în țara-lumină, să răzbată lumea ei medicală și poate și în învățământul superior.

Dar, revenit în spitalul de care îl legau atâtea ani, atâtea muncă și atâtea cunoștințe științifice, odată în mijlocul maeștrilor și camarazilor săi, simțul datoriei se suprapune oricărui interese. Medicul român își reia devotamentul în serviciul „cele de-a doua Patrii a oricărui român”. Și, în exercițiul funcțiunii, făcându-și datoria, contractează o gripă infecțioasă de la un mutilat de război pe care-l operase și, în scurt timp, departe de ai săi, departe

de țară, cu mintea frământată de gânduri pe care nimeni n-ar putea să le reconstituie, dar care nu se poate că nu dea, cuiva, fiori, moare printre străinii pe care și-i apropiase atât de mult...

Se puna punct în mod tragic unei cariere care se anunțase strălucită.

*

Spitalul, facultatea, profesorii și camarazii români din Paris rămăseseră consternați de această lovitură.

Guvernul francez îi acordă „Medalia pentru epidemii”, ce mai înaltă distincțiune pentru abnegație și sacrificiu în îngrijirea sănătății publice.

Dintr-o delicată pornire și din proprie inițiativă, autoritățile franceze au dispus fotografierea cortegiului mortuar, din distanță în distanță, până la Ivry - unde doctorul român fu înmormântat în cavoul pus în mod pios la dispoziție de familia Chabeau, la care el locuise în anii din urmă - spre a trimite familiei doar „vederi” ale tristului convoi, odată cu condoleanțe și sincere lacrimi...

Omul de o rară distincție, care cădea astfel fulgerat, se numea Grigore Mora.

„La Presse medicale”, din Paris, a publicat la 19 septembrie 1918 următorul articol: „Actuala epidemie de gripă a făcut o victimă printre studenții români. D. Mora a fost contaminat îngrijind pe bolnavii din spitalul Necker și a murit, după câteva zile, la 9 septembrie. La înmormântarea sa au asistat ministrul României, decanul facultății de medicină, reprezentanții asistenței publice și numeroși camarazi. Profesorul Delber, într-o emoționantă alocuțiune, a spus un ultim adio fostului său elev.

Profesorul Canatacuzino, din București, a descris cariera tânărului student român. După ce a amintit devotamentul său pentru bolnavi, în timpul campaniei din România, când băntuia epidemia de tifos, care a răpit cinci medici francezi și peste trei sute cincizeci de medici și studenți români, d. cantacuzino a adăugat: „Mora, odată ostilitățile suspendate, a revenit acolo unde datoria sa a cotinuat să-l cheme, în această Franță pe care orice român a socotit-o, totdeauna, ca a doua sa patrie. Moartea lui Mora are o semnificație mai înaltă; ea adaugă un inel mai mult la acest lanț al durerilor comune, al speranțelor noastre comune, al amintirii noastre comune, al tuturor fraților noștri căzuți pentru cauza sfântă și le unește pentru totdeauna, inima României și inima Franței. Moartea aceasta, ca toate morțile din războiul acesta, cuprinde un germene de viață. În marea familie medicală, noi, românii, formăm aci, în Franța, o familie respectuoasă în numele căreia trimit, astăzi, omagiile mele de simpatie acelor care nu știu încă, acolo, de moartea copilului lor.”

Ziarul săptămânal „La Roumanie”, care apărea atunci la Paris, ca organ al „revendicărilor și intereselor române”, sub direcțiunea d-lor C. Brățășanu, C. Mille, E. Fagure, scria la 19 septembrie 1918:

„Aflăm cu părere de rău moartea compatriotului nostru Grigore Mora, fratele confrăților noștri Mihail și Virgil Mora. Doctorul Grigore Mora a murit la 9 septembrie 1918, ca intern, la secția chirurgicală a d-lui dr. prof. Delbert, unde a contractat o boală infecțioasă îngrijind pe răniții francezi. El făcuse studii strălucite la liceul „Sf. Sava” din București și citea curent, în original, pe doctorii greci și latini. Doctor în medicină la facultatea din paris,

a fost câțiva ani intern la spitalul din Iași. Mobilizat la un spital din București, a cerut să plece pe front și a făcut campania cu regimentul de infanterie 40 Călugăreni. Decorat cu „Coroana României” și cu „Ordinul Regina Maria”, a primit în Franța „Medalia pentru epidemii”. La înmormântare, profesorii Delbert și Ioan Canatacuzino au arătat ce a fost Grigore Mora ca știință și devotament. În mormântarea sa a făcut la cimitirul din Ivry-Sur-Seine. Exprimăm familiei condoleanțele noastre.”

*

Pe lespedea mormântului, ca un mișcător omagiu adus valorosului său colaborator, Spitalul Necker a așezat o placă de bronz cu o emoționantă inscripție. Iar guvernul francez, apreciind cine a fost omul și ce a înțeles el să facă pentru Franța, a ordonat să se sape în marmură în litere nepieritoare:

*Docteur Gregoire Mora,
Mort pour la France,
Le 9 Septembrie 1918.*

Sobru, impresionant, Franța îi aducea prinosul său de recunoștință și-l cita ca exemplu. Au pierit medici francezi în România, îngrijind pe răniții și bolnavii noștri de război. Relicve scumpe, copurile lor se odihnesc pe plaiurile în apărarea cărora ei au sărit cu atâta avânt și abnegație.

La cimitirul din Ivry, lângă inima Franței, un mormânt amintește, și el, ca atâtea alte urme istorice, că România știe să-și arate recunoștința, oferind cu noblețe viețile fiilor ei. Fiindcă și azi să acolo placa de marmură, amintind de trecerea prin viață, în cel mai nobil aspect, a tânărului medic Grigore Mora, pierit departe de ai săi, însă la datorie... ■

M. Negru

(din *România Eroică*, 1920)

În anul 1998, Monumentul Eroilor de la Turtucaia, din Cimitirul Bellu Militar, a fost profanat. De pe soclul acestuia au fost furate patru statui din bronz, a câte o tonă fiecare, reprezentând patru sfinți. La începutul lunii mai 1998, conducerea Asociației Naționale „Cultul Eroilor” a înaintat către Inspectoratul General al Poliției o sesizare pentru cercetarea și luarea în regim de urgență a măsurilor necesare pentru descoperirea și recuperarea celor patru sfinți din bronz. Sesizări similare au fost înaintate și Guvernului României. După o perioadă de circa șase luni s-a revenit cu o nouă adresă. Nici până astăzi nu am primit un răspuns!!!

Cum arată acest monument în anul de grație 2015? Iată câteva fotografii care vorbesc de la sine.

Fotoreportaj de colonel (r) Dumitru ROMAN

Inaugurat în anul 1929, monumentul a fost ridicat de avocatul Emil Ioachimovici în memoria fiului său, locotenentul Victor Ioachimovici, și a camarazilor acestuia, morți în luptele pentru apărarea sectorului Staroselo (24 august 1916), care a rezistat cel mai mult în efortul de menținere a capului de pod de la Turtucaia.

Așa arată monumentul în 2015.
Lăsat în paragină și la cheremul mafiei țigănești
care face legea în toate cimitirele din această țară!

Buruienile au luat locul florilor...
Iar inscripțiile abia dacă mai pot fi descifrate.

Plăcile de marmură au fost distruse și riscă să dispară,
dacă nu se iau măsuri urgente pentru repararea lor.

"Amintiți-vă de eroii neamului!". Pe cine mai impresionează,
astăzi, acest îndemn? În mod sigur, el nu are nicio valoare
pentru cei care au administrat de-a lungul anilor cimitirul Bellu
Militar. Când vor fi trași la răspundere cei vinovați?

Locurile unde se aflau cei patru sfincși. Probabil au fost smulși
cu răngile sau cu o automacara.

"Reculege-te aici!" Oare conducerea Armatei Române nu are
nimic de spus despre starea deplorabilă în care se află operele
comemorative de război? În anul 1998, când acest monument
a fost distrus, nu exista o lege pentru protejarea operelor
comemorative de război și nicio instituție care să vegheze
la aplicarea ei. Astăzi există și lege, și instituția îndrituită să
acționeze în numele ei: Oficiul Național pentru Cultul Eroilor.
Pe site-ul acestei instituții a fost postată, la rubrica **Portretul
lunii aprilie**, o evocare a locotenentului Victor Ioachimovici.
Culmea ironiei, fotografia care însoțește textul reprezintă
monumentul așa cum arăta el imediat după ianugurare. Nici o
vorbă despre starea actuală a monumentului!?... ■

Colonel Gheorghe Lipan

A încetat din viață președintele de onoare al Filialei Județene Galați a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", col. (r.) Gheorghe Lipan, în vârstă de 87 de ani. A fost primul președinte al Filialei Galați și a condus organizația timp de 18 ani (1991-2009). De asemenea, a fost și primul președinte al organizației Uniunea Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră (1991-1998).

În acest timp, în cadrul Filialei Județene Galați a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", sub coordonarea lui, s-au realizat: identificarea operelor comemorative de război din județ (186 de monumente, troițe, plăci comemorative); o fotografie color a acestor opere, multiplicată în trei exemplare (unul se află la Asociația

Națională Cultul Eroilor "Regina Maria"; unul la Muzeul de Istorie din jud. Galați și unul la sediul filialei). Fiecare operă are o fișă și, după acest album, există o "expoziție" a acestor opere care poate fi folosită la popularizarea lor; 12 CARTI DE AUR, care cuprind locuri istorice și eroi care au căzut în cele trei războaie (cel de Independență, Primul Război Mondial și Al Doilea Război Mondial, 1941-1945). Există astfel de Carti pentru: **municipiul Galați, orasul Tg. Bujor, comunele Cuca, Oancea, Smulți, Șendreni, Schela, Costache Negri, Pechea, Cudalbi, Valea Mărului, Braniștea**). Un exemplar exista la Filiala Județeană Galați a Asociației Naționale „Cultul Eroilor” și unul la Primăria fiecărei localități; volumul **“Monografia Operelor Comemorative de Război din județul Galați”**; s-au înființat în cadrul liceelor și școlilor generale **Cercuri “Cultul Eroilor”** - 43 de asemenea cercuri - 28 în Galați și 15 în județ; s-au ridicat 29 de noi opere comemorative de război acolo unde nu au existat în perioada 1995-2001.

Pentru aceste activități, col. (r.) Gheorghe Lipan a primit în 2004 ordinul **Meritul Cultural în grad de Cavalier**, prin decret prezidențial. ■

Raluca BĂJENARU

General de brigadă (r) Marius Balaban

Biroul Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria» anunță cu regret încetarea din viață, după o grea suferință, a generalului de brigadă (r) Marius Balaban, președintele Filialei județului Argeș a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria". Ceremonialul de înmormântare a avut loc miercuri, 31 decembrie 2014, la capela Bisericii Mavrodolu din Pitești. Dumnezeu să-l odihnească! Sincere condoleanțe familiei îndoliate! ■

General de brigadă Constantin Tănase

Biroul Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" deplânge moartea generalului de brigadă

în retragere Constantin Tănase, președinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, Filiala Dâmbovița, și prim-vicepreședinte al A.N.C.E.R.M. Din 1994, când a fost ales președintele filialei județului Dâmbovița, s-a dăruit cu toată ființa sa Cultului Eroilor.

Datorită tenacității lui, dar și îndelungatei sale experiențe de comandant și pedagog, filiala Dâmbovița a devenit una dintre cele mai puternice filiale din țară. În fruntea filialei județene, generalul Tănase a inițiat o adevărată campanie pentru cunoașterea și luarea în evidență a tuturor monumentelor

și cimitirelor eroilor din județul Dâmbovița. Însoțit de un fotograf, a străbătut, cu mașina personală, pe cheltuială proprie, toate satele și comune județului, pentru a cunoaște starea în care se află operele comemorative de război închinare eroilor căzuți pe câmpul de onoare. A dispus să se alcătuiască fișe ale monumentelor eroilor din fiecare localitate, cărți de onoare cu numele eroilor. Cu ajutorul organelor administrațiilor locale, dar mai ales cu sprijinul cadrelor didactice, a susținut acțiunile de restaurare a monumentelor eroilor, dar și de construire de monumente în

Colonel în retragere dr. Aurel Vaida

Biroul Executiv Central al Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria» anunță cu regret încetarea din viață, în ziua de 8 ianuarie 2015, a colonelului în retragere dr. Aurel Pavel Vaida (născut la 25 martie 1927), veteran de război, președintele Filialei județului Maramureș a Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria».

A fost înmormântat duminică, 11 ianuarie 2015, în satul Borcut, județul Maramureș, alături de strămoșii și de consătenii săi. Dumnezeu să-l aibă în pază!

Sincere condoleanțe familiei îndoliate!

Vreme de aproape 25 de ani în fruntea filialei județului Maramureș a Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria» - s-a numărat printre membrii fondatori ai acesteia, la 25 noiembrie 1991 - colonelul în retragere dr. Aurel Vaida lasă o amintire frumoasă, cu adevărat înnobilită de exemplul de hărnicie și tenacitate pe care ni l-a dat în toată perioada cât s-a dăruit cinstirii memoriei eroilor. Din multele ore petrecute în biblioteci și arhive, dar și pe meleagurile Maramureșului natal veneau erudiția, iubirea de țară și respectul pentru adevăr ale acestui bărbat și luptător, care a știut să poarte cu demnitate uniforma de ofițer al Armatei Române.

Doctor în istorie, a lăsat câteva lucrări și studii de mare valoare documentară: *Revoluția de la 1848-1849 din nordul Transilvaniei; Martirii Lăpușului, 5 decembrie 1918; Atanasie Bașotă Moș Dâmbu, tribunul de la Zagra; Dr. Vasile Lucaci în alegerile de la Lăpuș; Un om peste timpuri,*

Tudor Vladimirescu; Un general francez pentru România Mare, Henri Berthelot; Lista cu ostașii români din Divizia 7 Infanterie Roman și alții înmormântați în Cimitirul din Baia Mare; Memoria Martirilor; Voluntari maramureșeni pe fronturile de la Mărăști, Mărășești și Oituz (vara anului 1917); Bogdan Voievod de Maramureș, întemeietorul statului feudal Moldova.

Încă de la înființarea revistei «România eroică» a fost prezent cu articole și studii în paginile sale și, mai ales, a susținut, din modestele-i resurse financiare, editarea acesteia, fiind unul dintre entuziaștii săi susținători.

Pentru devotamentul și dăruirea sa în folosul urbei, al istoriei și societății române, a fost declarat Cetățean de Onoare al orașului Baia Mare.

În 2005, la propunerea conducerii Asociației Naționale Cultul Eroilor «Regina Maria», a fost distins cu Ordinul «Meritul Cultural» în grad de Cavaler. ■

comunele în care nu existau opere comemorative de război.

Generalul Tănase va rămâne în istoria publicisticii românești ca fondator al revistei „Eroica”, publicația filialei județene, pe care a dus-o - numai Dumnezeu știe cum! - în al 17-lea an de existență. Revista a fost tipărită, an de an, cu ajutorul sponsorilor, pe care numai generalul Tănase reușea să-i înduplece să dea „Un leu pentru Eroica”! Prin scrisul său, prin îndemnurile sale, generalul Tănase a fost un apărător tenace al tradițiilor românești și al onoarei militare.

A fost distins cu Ordinul «Meritul Cultural» în grad de Cavaler.

A fost declarat Cetățean de Onoare al municipiului Târgoviște.

Dar cu adevărat înduioșător și emoționant până la lacrimi este faptul că, în cei 20 de ani de activitate pentru Eroii Patriei, Generalul a avut alături, cu inima și cu sufletul, pe distinsa lui soție, Doamna Maria Tănase, și pe cei doi feciori, care, nu o dată, au susținut financiar acțiunile tatălui lor și l-au încurajat în momentele grele ale vieții. Toată compasiunea noastră Doamnei Maria Tănase și minunatei familii Tănase, aflată în cel mai greu moment al existenței sale. Nutrim convingerea că, prin feciorii generalului, familia Tănase va avea

puterea să ducă mai departe modelul Tatălui lor.

Un vechi proverb românesc spune: omul sfințește locul! Un asemenea om a fost generalul Tănase!

Prin moartea generalului Constantin Tănase, Armata Română și Asociația Națională Cultul Eroilor «Regina Maria» pierd un ofițer de excepție, un specialist desăvârșit, dar și un patriot adevărat.

A fost înmormântat duminică, 22 februarie a.c., în Cimitirul Central din Târgoviște. Sincere condoleanțe familiei îndoliate! ■

Obeliscul eroilor români

După actul de la 23 august 1944, când România a trecut de partea coaliției antifasciste, au avut loc lupte puternice în toată țara între armata germană și cea română. *Giurgiu nu a făcut excepție.* Au avut loc lupte pentru eliberarea orașului. Ele au culminat în ziua de 26 august când orașul a fost bombardat de artileria germană. În parcul Alei, ostașii români au reușit să oprească și să respingă ofensiva trupelor germane. Armata sovietică - care s-a comportat ca o armată de ocupație - a pătruns în oraș abia în septembrie 1944, neavând niciun rol în eliberarea lui.

Un monument amplasat în Parcul Alei amintește celor de azi de jertfele înaintașilor. Pe un postament de plan pătrat, în două retrageri, din beton armat, se află un soclu paralelipipedic, masiv, din piatră albă, surmontat de o coloană înaltă, de forma unei prisme pătrate, din blocuri din piatră albă. *Tot ansamblul măsoară 7 metri.*

Până în decembrie 1989 monumentul purta o placă cu un text, care era, parțial, contrar adevărului istoric: „*Glorie eternă ostașilor armatei sovietice și române care și-au dat viața în lupta pentru eliberarea patriei noastre*”. De asemenea, la partea superioară a coloanei, în retragere, era fixată o stea din metal în cinci colțuri, vopsită în roșu.

În 1990 vechea placă și steaua

au fost înlăturate. (Ele se păstrează ca un memento al vremurilor apuse la Muzeul județean „Teohari Antonescu” Giurgiu).

A fost montată o nouă placă din marmură având dimensiunea de 80 x 60 cm cu următorul text ce corespunde în totalitate adevărului istoric:

*GLORIE ETERNĂ OSTAȘILOR
ROMÂNI
CARE NU AU CEDAT
ÎN FAȚA SUPERIORITĂȚII
INAMICULUI
ȘI AU RESPINS
ÎNCERCAREA ARMATEI GERMANE*

*DE A CUCERI ORAȘUL GIURGIU
ÎN LUPTA DE LA 26 AUGUST 1944*

Deasupra plăcii a fost așezată o cruce din marmură.

Monumentul a fost mult timp degradat, vandalizat, lăsat în părăsire. Recent – în iulie 2014 – prin grija Primăriei Municipiului Giurgiu, monumentul a fost restaurat. Filiala județului Giurgiu a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” a făcut demersuri în acest scop. Salutăm această realizare și o apreciem la justa ei valoare.

Acum, la 70 de ani de la glorioasele lupte monumentul are din nou înfățișarea meritată. Într-un viitor apropiat trebuie luată în considerare înscrierea pe Monumentul din Parcul Alei a numelor eroilor giurgiuveni care au căzut în august 1944. Iată numele lor: **locotenent colonel Târcă Ion**, comandantul subzonei de apărare pasivă Giurgiu, rănit în luptele de stradă, ulterior ucis în Cehoslovacia, în fruntea regimentului pe care îl comanda; **sublocotenentul Ivănescu Vasile**, rănit grav în timp ce comanda campania de mitraliere din fața canalului Sf. Gheorghe; soldatul Neagu Paul, din Letca Veche; soldatul Brăndușescu Florea, din Vânătorii Mici; soldatul Barbu Alexandru, din Comana; soldatul Muscalu Constantin, din Oinacu, soldatul Oarnă Alexandru, din Vânătorii Mari.

Se cuvine, de asemenea, ca alături de aceștia să fie amintiți și: Marinescu Vasile, erou al luptelor navale din Canalul Plantelor, Velicu Alexandru, Radu Vasile, Medeșan Ion, militari și locuitori care, cu arma în mână, și-au adus o contribuție importantă la înfrângerea unui dușman mult mai numeros. ■

Mircea ALEXA

Cimitirul militar german din La Cambe

O viață printre monumente, arhitecta Eugenia Greceanu a notat tot ce i s-a părut interesant despre arhitectura întâlnită în călătoriile sale prin țară sau prin străinătate, fie că a fost vorba de biserici fortificate din Transilvania, de catedrale din Franța sau de case din Botoșani, Roman, Pitești, Herești... De multe ori s-a oprit și în preajma operelor comemorative de război - cimitire, obeliscuri, troițe - pentru a le admira sau pur și simplu pentru a se ruga pentru sufletele celor morți în războaie, ea însăși fiind orfană de război și, de vreo câțiva ani, văduvă de veteran de război.

Printre locurile care i-au rămas în memorie se află și cimitirul militar german din La Cambe, Franța. Aici a fost impresionată de starea de întreținere impecabilă și de numărul mare de turiști care vin să se reculeagă la mormintele celor peste 21.000 de militari germani morți în vara anului 1944, în timpul debarcării aliaților în Normandia. Se spune că toate crucile de la căpătâiul mormintelor au fost făcute din lut, din pământ adus din Germania de familiile și prietenii soldaților îngropați, pentru a nu-i lăsa să se odihnească în pământ străin... Dulce iluzie!

La intrarea în acest cimitir uriaș se afla o inscripție (poate că se mai află și astăzi) pe care Eugenia Greceanu a transcris-o cuvânt cu cuvânt:

Dans la même terre de France, jusqu'en 1947, le cimetière fut

américain. Ces dépouilles furent exhumées et transportées aux Etats-Unis. Allemand depuis 1948, il regroupe plus de 21 000 tombes. Mélancolique dans sa rigueur, il est celui de soldats qui n'avaient pas tous choisi ni la cause, ni le combat. Eux aussi ont trouvé le repos dans notre terre de France.

În același pământ al Franței, până în 1947, cimitirul a fost american. Aceste rămășițe pământești au fost exhumate și transportate în Statele Unite. German începând din 1948, cimitirul adăpostește peste 21 000 de morminte. Melancolic în rigoarea sa, este cimitirul unor soldați care nu toți aleseră nici cauza, nici lupta. Și ei au găsit odihna în pământul nostru, al Franței.

Gestul Franței este gestul tuturor popoarelor civilizate! ■

Limba noastră

de Alexei Mateevici

Limba noastră-i o comoară
În adâncuri înfundată
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată.

Limba noastră-i foc ce arde
Într-un neam ce fără veste
S-a trezit din somn de moarte
Ca viteazul din poveste.

Limba noastră-i numai cântec,
Doina dorurilor noastre.
Roiu de fulgere ce spintec
Nouri negri, zări albastre.

Limba noastră-i graiul pâinii
Când de vânt se mișcă vara;
În rostirea ei, bătrânii
Cu sudori sfințit-au țara.

Limba noastră-s vechi isvoade,
Povestiri din alte vremuri;
Și cetindu-le 'nșirate
Te 'nfiori adânc și tremuri.

Limba noastră îi aleasă
Să ridice slavă'n ceruri
Să ne spue 'n hram ș'acasă
Veșnicele adevăruri.

Limba noastră-i limbă sfântă,
Limba vechilor cazanii,
Care-o plâng și care-o cântă
Pe la vatra lor țărani.

Înviați-vă dar graiul,
Ruginit de multă vreme,
Ștergeți slinul, mucegaiul
Al uitării care geme.

Ștergeți piatra lucitoare,
Ce din soare se aprinde
Și-ți avea în revărsare
Un potop nou de cuvinte.

Și veți plânge-atunci amarnic,
Că vi-i limba prea săracă,
Și-ți vedea cât e de darnic
Graiul țării noastre dragă.

Răsări-va o comoară
În adâncuri înfundată,
Un șirag de piatră rară
Pe moșie revărsată. ■

Inscripția pe monumentul ridicat celor trei martiri basarabeni (în Chișinău):

Simeon Murafa; P. Alexei Mateevici;
 n. 24 Mai 1887   n. 18 Martie 1888
 † 20 Aug. 1917   † 13 Aug. 1917

Andrei Hodorozea;
 n. Oct. 1878
 † 20 Aug. 1917

**Apostolii basarabeni, martiri ai
 sfintei cauze naționale.**

Acest monument s'a ridicat de către Soc. „Mormintele eroilor“. Comitetul central Preș. I. P. S. mitropolit primat Miron Cristea, în urma unei inițiative a unui comitet din Chișinău, presidat de dl Pan Halppa și cu concursul comitetului regional Chișinău. Președinte: general de divizie I. Popoviciu și a generalului de divizie I. Macri.

(Sculptorul: Ionescu-Varo, București).

O rubrică prezentată de General de brigadă (r) Grigore Buciu

Memoria străzilor

Aurel Ionescu, *Străzi din București și numele lor. Nume de militari și eroi*, Editura Vremea, București, 2014.

Cartea inginerului Aurel Ionescu este continuarea unei inițiative mai vechi, materializată în primul volum, în care autorul s-a ocupat de străzile bucureștene ce poartă numele unor aviatori. Aceea a apărut în 2013, în colecția "Planeta București". Nu e un simplu dicționar, sau dacă îl încadrăm în această categorie, e vorba de un dicționar explicativ cu istorii și adnotări despre evoluția numelui de străzi, despre biografia și faptele eroice, acolo unde s-a putut, ale militarilor și eroilor.

Fără îndoială că toate numele de militari aparțin unor eroi, fie că au căzut pe front, fie că nu, dar care au jucat un rol important în luptele pentru țară, în războaiele istoriei moderne a României.

Pentru a ne oferi un tablou cât mai complet al problematicei, autorul a întreprins o laborioasă muncă de cercetare în Arhivele Naționale, Arhivele Primăriei Municipiului București și din alte surse: cărți, articole, hărți și planuri ale orașului, albume. În unele cazuri s-a apelat pentru date la urmașii celor care au dat nume unor străzi din București.

După Primul și al doilea război mondial a existat o cooperare strânsă între Asociația Cultul

Eroilor (dau această denumire pentru a generaliza) și Comisia de Nomenclatură a municipiului, într-o amplă și susținută campanie de imprimare în conștiința cetățenească a numelor celor ce au făurit istoria românească prin sacrificiu. Astfel, o mulțime de bulevarde și străzi care aveau denumiri fără importanță, anoste, sau fundături fără nume, au primit nume de eroi militari și civili. Propunerile le-au făcut asociațiile, altele s-au făcut în mod oficial cu prilejul unor evenimente, iar unele, nota bene, au fost făcute de locuitorii unei străzi sau cartier pentru a omagia numele unuia dintre ei, care și-a dat viața pentru țară.

Imprimarea eroismului de război a început însă mai demult, după Războiul de Independență, când importante artere bucureștene au primi numele unor localități bulgărești, unde armata română a făcut fapte de vitejie deosebite: Calea Griviței, Calea Plevnei, apoi Calea Dorobanților, Calea Victoriei etc. Ultimele două exemple sunt generice, dar se înscriu în aceeași idee.

Autorul acestei lucrări de referință notează și evoluția acestor denumiri, semnalând, de fapt, greșelile de scriere a numelor, altele de interpretare a personalității, ceea ce arată neseriozitatea abordării științifice.

Aurel Ionescu ne spune că după Primul Război Mondial atribuirea de nume de eroi militari se făcea în urma recomandărilor Marelui Stat Major din Ministerul de Război,

care foarte probabil era solicitat în acest scop și de ceilalți care făceau propuneri. Până în 1948 ponderea cea mai mare o dețineau generalii și ofițerii, desigur. După această dată, odată cu desființarea Așezământului Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor, sarcina de propunere și avizare revine aparatului politic din armată, care operează pe criterii de clasă, care aduce în prim-plan o multitudine de nume de soldați, gradați și subofițeri. Evident că aceste atribuiri se referă numai la cei căzuți în Războiul Antifascist, ceilalți fiind cu totul ignorați, deoarece comiseseră crima de a fi trecut Prutul ca să atace Uniunea Sovietică. Această situație s-a păstrat până după Revoluția

din decembrie 1989, când s-au adăugat în nomenclatura stradală 198 de soldați, gradați, subofițeri, 116 ofițeri, dintre care 36 de generali. În total, 314 nume au fost atribuite în 2001. Intrau astfel în istoria stradală și multe nume de militari care au căzut eroic pe frontul din Răsărit, ori s-au distins în mod deosebit prin fapte de bravură.

Din păcate, după 1945, chiar în condițiile în care erau vizați doar cei ce luptaseră în Vest, datele despre biografia lor și faptele pentru care au fost nominalizați sunt extrem de sărace sau aproape inexistente. Acest lucru îl menționează și autorul lucrării, motivând în mod realist dezechilibrul de informație dintre unii, foarte cunoscuți, și alții, rămași tot "anonimi" chiar și după atribuire.

Este un câmp de cercetare pentru compartimentul de tradiții

din Statul Major General, pentru Oficiul Național pentru Cultul Eroilor și pentru istoriografia militară, în general, ca părți oficiale ale unor instituții publice.

Graba care caracterizează lumea contemporană a mai creat un neajuns, pentru cetățeanul curios. Și anume: schimbarea plăcuțelor cu denumiri de străzi, în intenția de a le da o față mai comercială, s-a făcut cu o simplificare a informației dusă la maxim. Astfel apare doar numele și gradul și nimic altceva, nici un indiciu când, unde, de ce a căzut.

Cineva mi-ar putea reproșa că am pretenția exagerată de a învăța istoria pe stradă. Poate da, la prima vedere. Dar, dacă în școală nu se învață, părinții nu o știu, copiii n-au timp, n-au chef, nu sunt interesați, autoritățile publice sunt guvernate de prețul de cost care omoară ideea, ce ne facem?

Și așa omul simplu nu prea are habar ce s-a întâmplat la 1 Decembrie, ce a fost la 9 mai, și asta în mai multe rânduri, ce aniversăm pe 24 ianuarie etc. Dacă totuși căutând o stradă află o informație minimă și esențială, mai învață ceva despre istoria neamului din care se trage, poate și el spune ceva despre strada «Ștefan Furtună», soldat, pe care stă.

Împlinirea a 100 de ani de la înfăptuirea Marii Uniri este un foarte bun prilej de a propune numele unor eroi ai neamului nostru, legate în special de fiecare localitate, pentru a fi atribuite unor străzi cu nume absolut banale: Alizeului, Bujoreni, Lalelei, Odoreului, Orhideii etc.

În concluzie, inginerul Aurel Ionescu ne-a oferit o meritorie carte de referință, documentată științific, extrem de utilă pentru cei ce iubesc Bucureștiul și vor să-i știe istoria și evoluția. ■

Orfan de război în 1917, erou în al doilea război mondial

Mr. (r) Sandu V. Cernat, Prizonier în lagărele sovietice, Editura Corgal Press, 2008

Copleșit de greutatea unor amintiri pe care nu le mai putea duce, dar nici uita, Sandu V. Cernat a început să povestească nepoților săi. Ei l-au înregistrat apoi au transcris, au cizelat și corectat, având grijă să nu se altereze esența și a rezultat această carte, apărută prin grija inginerului Ion-Jean Necșoiu. Acest omagiu postmortem adus eroului lor de cei dragi din familie se adaugă recunoașterii pe care Sandu Cernat a primit-o după revoluția din decembrie 1989, când a primit medalia „Veteran de Război” și a fost avansat la gradul de maior în rezervă, iar municipiul Onești, în care trăia, l-a declarat Cetățean de Onoare.

Este o carte despre sine și destinul său prin lume, ce oscilează între memorialistica propriu-zisă - nefiind însă un jurnal cu notări zilnice ori periodice - și romanul de mică dimensiune. Această ultimă caracteristică este conferită de calitatea de povestitor și de fluiditatea remarcabilă a exprimării. Este vorba de viața trăită, dar excepționalitatea personalizată a acesteia face din autorul textului un veritabil personaj literar.

El nu-și dorește, desigur, acest

lucru, ci doar să se spovedească înainte de marea plecare, prin care să rămână în urma sa acest adevăr existențial, de care chiar avem nevoie. Autorul nu face decât să răspundă unei provocări a nepoților, iar rezultatul este un document, o mărturie ce se adaugă multor altora după unica dramă a poporului român - războaiele de apărare națională.

Sandu Cernat este orfan de război. Tatăl lui a căzut în august 1917 la Mărășești. Copilul născut în noaptea de Înviere 1914 nu l-a cunoscut. L-a citit numele pe placa eroilor din Mausoleu.

A avut o copilărie tristă. Transformat în slugă de tatăl vitreg, este aruncat de colo-colo, alinare găsindu-și doar la bunic. Îi place să învețe, dar îl copleșesc treburile la care este pus până la epuizare. Mama vrea să-l salveze și-l trimite la un frate al ei, subofițer la o unitate din Oradea, cu gândul să-l dea la Liceul militar din Tg. Mureș, unde ar fi avut prioritate la admitere, ca orfan de război. Nu are noroc. Altcineva cu pile intră în locul lui. Intră la Liceul „Emanoil Gojdu” din Oradea. Din păcate, devine slugă în casa unchiului care îl exploatează la maximum. Îl salvează un vecin care-l duce la un orfelinat.

Rămâne pe drumuri căci orfelinatul se desființează, se suspendă și indemnizația pentru orfani. Copil al nimănui printre străini, cu numele tatălui scris printre eroii Patriei pe o placă rece.

Cumințenia și notele bune îl salvează, face meditații cu doi elevi, nepoți ai unui colonel, contra masă și casă. Nu stă prea mult în această situație, colonelul se mută la București, dar îl ajută să devină copil de trupă la un regiment.

Se întoarce acasă și se înscrie la Școala Superioară de Comerț din bacău, anul III, continuând ce începuse la Oradea. Din lipsa

banilor a întrerupt școala și se întoarce la Oradea, se înscrie voluntar în Regimentul 33 Artilerie și-și continuă studiile civile. Face Școala de Subofițeri și Administrație București, se căsătorește, e încadrat într-o unitate din Ardeal. Vine Dictatul de la Viena, vine războiul, are un fiu, vine ordinul să treacă Prutul. pe 19 martie 1942 este la Odessa. Se ocupă de asigurarea subzistenței pentru soldații din linia întâi. Divizia 20 Infanterie din care făcea parte este încercuită la Cotul Donului, și el este luat prizonier. A stat prins trei ani și șapte luni și a fost printre puținii dintre camarazii lui de front care s-a întors acasă.

A fost reintegrat în armată, dar armata populară de tip nou care se forma în acei ani, ostilitatea manifestată față de el, fiindcă luptase pe teritoriul sovietic, îl dezamăgesc

profund. Părăsește această instituție și se angajează în viața civilă. Rămâne însă cu amintirile de pe front și cu cele două medalii de război acordate ca recunoaștere a meritelor sale în momentele critice de pe front: „Bărbăție și Credință”, clasa I, și „Crucea Serviciu Credincios”, cu spade, clasa I.

Sandu Cernat releatează un caz petrecut în orașul Izium, pe Doneț, în vara anului 1942. Trupele române înaintau spre est în urmărirea celor sovietice. O profesoară localnică se plânge conducerii unității că a fost brutalizată și violată de un ofițer român și cere pedepsirea lui. Cele spuse de femeie se adevăresc, ofițerul e cercetat de

Curtea Marțială, găsit vinovat și condamnat la moarte prin împușcare. Pedepsa se execută imediat. „Acesta a fost singurul caz de viol de care am aflat în toată perioada cât am fost pe front”, subliniază autorul. Acest lucru ne confirmă cât de mare era strictețea respectării de către trupele române a populației, față de care erau obligate de ordinele Mareșalului să se poarte omeneste și cuviincios. Sunt episoade în carte din care reiese relația lui cu localnicii, inclusiv cu un primar dintr-o comună situată la capul podului de vase peste Don, pe unde coloana

lui trecea în mod frecvent. Subofițerul se deplasa din spatele frontului cu coloana de subzistență a diviziei, formată din vreo 200 de mașini încărcate cu provizii. Cooperează bine cu unitățile germane, alteori sunt incidente, rezolvate amiabil în cele din urmă.

Atmosfera de la Stalingrad este surprinsă sugestiv și lapidar.

Liniile de aprovizionare întrerupte, nemții nu dădeau nimic, se ocupau numai de ai lor. Militarii luptă cu ce au pentru a rezista asaltului și gerului cumplit. Căii mor toți din lipsă de furaje, oamenii apelează la această sursă de hrană. Cei slabi și răniții mor de foame și ger. 72 de zile de încercuire în aceste condiții. Unii soldați din linia întâi au dezertat din cauza foamei și frigului, Se stătea sub cerul liber, la - 45°C, pământul era atât de înghețat încât nu se puteau face adăposturi. În cele din urmă nu mai era loc. Orice nou-venit era primit cu ostilitate. Un rătăcit de unitatea sa e dat afară noaptea și dimineața e găsit înghețat în picioare, rezemat de ceva. Unitățile nu-și mai pot păstra organizarea strictă,

nici efectivele. Se apelează la gurile de canal pentru adăpost dinspre Volga. Comandantul Diviziei 20 Infanterie fuge cu avionul și-și părăsește trupa, generalul Romulus Dimitriu îi ia locul.

Încercuți, măcelăriți, înnebuniți de foame și frig, cu orice legătură cu restul armatei ruptă, părăsiți de aliații și ei într-o situație disperată, fără absolut nicio șansă, acceptă capitularea propusă de ruși și sunt luați prizonieri. În timp ce se predau, nemții îi atacă cu brandurile. S-au târât spre liniile rusești, însoțiți de soldații ruși, printre mormane de cadavre înghețate. Niciunul dintre beligeranți nu luase până atunci prizonieri, «noi nu luam prizonieri pentru că nu aveam cu ce-i hrăni». Rușii luau numai grupuri mari și numai după negocieri. Toți ceilalți care opuneau rezistență erau împușcați.

Marșul prizonierilor e cumplit. Cei care se culcă pe jos epuizați nu se mai scoală. Se merge zi și noapte, pe jos, se sprijină cum pot, se trezesc reciproc, pentru a nu muri. Cei care cad obosiți din coloană sunt împușcați în cap de grupa de soldați ruși din ariergardă. Rușii din escortă merg călare. Sandu Cernat e salvat de la moarte de un camarad subofițer care îl cară în cârcă câteva ore, timp în care el se reface dormind. Minunată dovadă de omenie. Apoi vine rândul binefăcătorului să fie dus pe brațe de camarazi.

După vreo 2-3 zile li se dă prima rație de mâncare, cu prilejul unei staționări. Era un lagăr improvizat. „În circa două săptămâni, toată curtea lagărului... era complet blocată cu cadavre despuiate, pe care nimeni nu le mai lua în seamă.” Ce era de nefolosit era pus pe foc, restul se utiliza. Se apreciază că la începutul lui februarie erau 14 000 de prizonieri, dintre care

până în martie au murit vreo 10 000. Grămezile de cadavre neîngropate erau înalte de 10 metri! Supraviețuitorii primeau o dată pe zi o juma de litru de supă de tărațe și două sute grame de pâine. Plini de păduchi, epuizați de foame și frig, încep a fi scoși la muncă. Abia pe 8 martie o comisie de medici îi examinează, nu pentru a le stabili afecțiunile, ci pentru a-i tria pentru muncă. Din 11 ofițeri și subofițeri din grupul lui Cernat, capitulați în 28 ianuarie, în martie mai erau doar 5, dintre care unul aproape muribund.

Timp de 19 zile merg în vagoane de marfă, neîncălzite evident, până dincolo de Munții Urali, în condiții de iad. Cei care mureau, în special de tifos, erau aruncați din tren.

Au primit apă de băut doar de patru ori, la care nu ajungeau și cei suferinzi. De sete lingeau pereții umezi ai vagonului sau uneori își beau urina. Hrana formată din doi

pesmeți și o scrumbie sărată pe zi de persoană cerea apă, oricât de puțină ar fi fost.

Au ajuns într-o pădure, într-un lagăr folosit pentru deportații ruși din 1917-1920. Nici nu mai era nevoie să fie păziți. Haitele de lupi îi atacau pe cei răzleți ori pe fugari.

Au stat „în refacere”, adică nefăcând nimic, vreo lună de zile, apoi au început să construiască niște cazemate. Erau undeva, în apropiere de Manciuria ocupată de japonezi.

Cernat împreună cu doi nemți are o tentativă de evadare nereușită. E prins și încarcerat după o bătaie soră cu moartea. Se îmbolnăvește după două zile, dar e salvat de la moarte și carceră de o doctoriță, fostă prizonieră la germani, capturată de ruși și deportată ca pedeapsă că a fost prinsă și a „intrat în serviciul inamicului”.

Lagărul este mutat, după

retragerea japonezilor de la granița manciuriană, spre vest, în sudul Kazahstanului, unde este triat și trimis la muncă în sud, spre China, în Munții Tian-Șan. Aici va lucra pe tarlalele de bumbac ale unui sovhoz, până când se va hotărî eliberarea sa, în 20 septembrie 1945, când pleacă spre casă, trecând printr-un lagăr de refacere din Caucaz. Nu pleacă însă toți românii, ci numai cei care nu sunt apți de muncă. Au plecat 73 de prizonieri, după ce comandantul le-a spus că deși sunt niște criminali ai poporului sovietic acesta i-a iertat și pot pleca în țara lor. Un camarad a murit pe drum. „Din cei 7000 de ostași ai Diviziei 20 Infanterie, prinși în încercuire, am fost făcuți prizonieri cam 400, din care ne-am întors în patrie puțin peste 72, toți bolnavi de mizerie fiziologică” își încheie prizonieratul Sandu Cernat.

A supraviețuit! Și ne-a lăsat o mărturie cutremurătoare! ■

Lecție de istorie la Medgidia

O excelentă lucrare despre războiul balcanic (1913) și prima conflagrație mondială a fost lansată, în această vară, la Medgidia. Cartea - *Medgidia la începutul secolului XX și campaniile militare din 1913 și anii 1916-1919* - a apărut din penița domnului Adrian Ilie, profesor de istorie la Colegiul Tehnic „Nicolae Titulescu” din Medgidia. Evenimentul a fost găzduit de Casa de Cultură „I.N.Roman”. Au fost de față primarul ing. Marian Lordache, colonel (r) Remus Macovei, președintele Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, filiala Constanța, locotenent (r) Nichita Traian, președintele subfilialei Medgidia, și a altor invitați de seamă.

Evenimentul a debutat cu un recital de poezie, susținut de elevii Muslim Gamze, Moise Bianca și Schitea Ramona, din clasa a XII-a, liceul „Nicolae Bălcescu”.

Doamna Asan Neugis, directoarea bibliotecii, a vorbit despre războiul de acum o sută de ani, al cărui tăvălug a ajuns și pe pământurile dobrogene. Profesorul de istorie Gafar Ekrem a invocat dragostea, grija și respectul față de înaintașii noștri, indiferent de religie și etnie, care au murit pe câmpurile de luptă. Colonelul Remus Macovei a făcut un apel la neuitarea de sine, la aducere aminte a celor care au luptat sub steagurile regimentelor și diviziilor și au sângerat pe câmpurile de bătaie în numele libertății naționale și cu nădejdea împlinirii unității naționale.

Primarul, domnul inginer Marian Lordache, a mulțumit autorului pentru felul în care a sistematizat conținutul istoric al evenimentelor atât de importante din zona Dobrogei. Locotenentul (r) Traian Nichita a acordat o Diplomă de excelență, din partea Asociației Cultul Eroilor Medgidia, autorului Adrian Ilie pentru efortul de a concepe și realiza o asemenea lucrare.

Toată această întâmplare culturală s-a încheiat cu un miniconcert susținut de Grupul vocal - frații Roman, elevi ai colegiului „Nicolae Titulescu”. Cântecul lor au făcut să vibreze inimile celor prezenți. **(Nichita N. Traian) ■**

Caracalul și monumentele sale

Salutăm cu bucurie, dar și cu speranță orice act de cultură care ne ajută să nu ne uităm trecutul și eroii. Cu bucurie, pentru că avem de-a face cu un adevărat eveniment editorial: albumul *Caracalul și monumentele sale. Monumente de Eroi, Monumente Funerare, Monumente Comemorative*, apărut în 2013, sub semnătura ing. Cătălin Andronăchescu și prof. George Mihai, la editura Fundației "Universitatea pentru Toți", din Slatina. Cu speranță, pentru că nutrim convingerea că, văzând o așa bijuterie de carte, se vor încumeta și alții a edita volume asemănătoare în județele și în orașele lor. Din capul locului se cuvine spus că această carte n-ar fi văzut lumina tiparului, dacă n-ar fi beneficiat, după cum se precizează pe contracopertă, de "sprijinul total al omului de afaceri caracalean Marian Doldurea, prin deschiderea domniei sale către actul cultural,

pentru care merită mulțumiri cu prisosință". Le adăugăm și pe ale noastre, știut fiind cât de rarissime sunt gesturile de mecenat în ziua de azi.

Caracalul din zilele noastre păstrează, spre onoare și lauda locuitorilor săi, monumente, statui, busturi și plăci comemorative care "vorbesc" celor care vor să le asculte și să le admire despre "personalități sau eroi ai neamului românesc și ai locului, reprezentanți ai lumii culturale și politice care au avut un rol excepțional în frumusețea și importanța crescândă a localității". Profesorul dr. Dorin Teodorescu, din care am citat mai înainte, ne îndeamnă, în Argument, să cunoaștem și această dimensiune minunată a orașului fiind că „autorii acestei tipărituri, împreună cu sponsorul patriot, au realizat un compendiu al monumentelor caracalene ce oferă datele esențiale ale tuturor acestora și stârnește curiozitatea și admirația atât a vizitatorilor acestui colț special de lume românească, cât și a

locuitorilor stabili care sunt mândri de urbea lor și de viața culturală pe care o duc în belșugul manifestărilor ce se desfășoară constant. Ele trec, însă monumentele rămân spre mândria tuturor și ele sunt bijuteriile care îmbodobesc orașul și-l fac în mod special atractiv în partea de sud a României."

Subscriu întrutotul aprecierii prof. dr. Dorin Teodorescu și-i felicit pe cei care s-au învrednicit să lase un semn de carte peste urbea din Câmpia Romanațiului. Mulțumesc domnului colonel (r) Gheorghe Mateescu, care ne-a semnalat acest album. Păcat că asemenea lucrări de valoare sunt editate în tiraje mici și, din această cauză, rămân aproape necunoscute publicului larg. **(Dumitru Roman) ■**

Pledoarie pentru strămoșii noștri

Colonel Tc. (rtg.) Mihai Purcaru, Cartea de Aur a comunei Pârjol din județul Bacău, Editura Magic Print, Onești, 2014, 454 p.

Apărută sub egida Filialei Bacău "Colonel Corneliu Chiries" a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", cartea este dedicată

fiilor comunei Pârjol care s-au jertfit pe câmpul de onoare pentru Neam și Țară, dar și celor care, din generație în generație, din veac în veac, și-au pus mintea și inima la propășirea localității natale.

Gestul colonelului (r) Mihai Purcaru, din arma Tancuri, este

de salutat și, mai ales, de urmat.

Când toate localitățile țării vor avea câte o monografie, când toate familiile de români vor avea propria lor genealogie, atunci se va putea spune că și noi, românii, am intrat în lumea civilizată. O lume care își respectă trecutul și, mai ales, strămoșii!

Felicitări edililor care, ajunși în fruntea comunităților locale, și-au înțeles menirea de adevărați gospodari! ■

D. Roman

Atacul de noapte

Ion Muscau, *Atacul de noapte - Vlad Vodă Drăculea*, Editura Danaster, Iași, 2014.

Renumitul și prolificul scriitor ieșean de romane istorice și monografii, Ion Muscalu, în ziua Sfântului Ioan din anul 2014 și-a dăruit o nouă realizare editorială despre un moment important, celebru, al istoriei noastre: „Atacul de noapte” al lui Vlad Vodă Drăculea.

Lectura romanelor sale și participarea alături de domnia sa la unele evenimente științifice și cultural-patriotice, în decursul anilor, mi-au dat posibilitatea să mă familiarizez cu acea „voroavă către cetitoriu” și să subliniez, prin intermediul acestor rânduri, crezul autorului în realizarea operei sale: „Am izvodit, iubite cetitorule, această scriere nu dintr-o mândrie deșartă, ci din dragoste de adevăr și din adâncă prețuire pentru unul dintre cei mai însemnați voievozi români, vajnic luptător pentru credință, pentru neam și țară, cunoscut peste vreme sub numele de Vlad Vodă Drăculea sau Vlad Țepeș”.

În realizarea valoroasei sale opere istorice, scriitorul Ion Muscalu este motivat de faptul că, „pentru a ști cine ești și cine vei fi, trebuie mai întâi să știi cine ai fost”, după cum afirma, la vremea lui, marele savant și om de vastă cultură Nicolae Iorga. De aceea, minimalizarea, negarea importanței și memoriei valorilor istorice naționale sunt acte de mare

trădare sufletească și morală.

Autorul menționează în *Cuvântul introductiv* (Predoslovie) că reconstituirea vieții și domniei Voievodului Vlad Țepeș, cu titlul „Atacul de Noapte”, este realizată în trei volume: primul intitulat „Vlad Vodă Drăculea”, cel de-al doilea: „Atacul de Noapte”, iar al treilea volum este intitulat „Izbândă și Trădare”, unde descrie cea de-a treia domnie, de la sfârșitul anului 1476, încheiată cu uciderea mișelească a vrednicului domnitor.

Pentru realizarea acestor lucrări, autorul s-a documentat din scrierile cronicarilor români și

străini, ale marilor istorici Nicolae Iorga, A. D. Xenopol, Ion Bogdan, Nicolae Stoicescu, I. C. Giurescu, Radu Florescu etc., precum și din cercetările în teren, pe locul desfășurării bătăliilor.

Romanele lui Ion Muscalu abundă de arhaisme și expresii ale timpului, care, însă, dau culoare narațiunii și crează atmosferă de epocă.

În cele douăzeci și șapte de episoade de reconstituire istorică, autorul surprinde fapte de arme, vitejii domnești, grijile și gândurile care îl muncesc pe tânărul voievod de a pune rânduială în Țara

Basarabilor. „Istoria românilor fără Vlad Țepeș și fără Ștefan cel Mare ar fi o pajiște cu mielușei” - afirma la un moment dat filosoful Petre Țuțea, pe care-l citează autorul romanului...

În „Argument”, respectiv Postfața acestei lucrări semnată de părintele Calistrat de la Mănăstirea Vlădiceni, un loc aparte îl ocupă un Mesaj de înțelepciune ce reprezintă învățămintele către generațiile de azi și cele viitoare adresat celor care nu au auzit bubuitul tunurilor, n-au mai simțit ascuțitul baionetei, mirosul prafului de pușcă și nici nu au îndurat toate grozăviile războiului, suferințele de neînchipuit, durerea și moartea năprasnică. „Ne vine foarte ușor acum să coborâm chipurile voievozilor din tablourile votive ale mănăstirilor, să-i disociem de ctitoriile lor, să-i scoatem din tablouri și icoane, din documente și manuale, pentru a le profana memoria...”, așa cum procedează în această perioadă unii detractori ai Neamului Românesc.

Ionel PINTILII

De același autor: *Piatra Șoimului* - roman, 1991; *Răpirea de la Mănăstirea Căpriană* - roman, 1998; *Lupu Alb (Sfârșitul domniei lui Vasile Lupu)* - roman, 2002; *Hanul Răzeșilor* - roman, 2003; *Sub sabia cu straja-n cruce, vol. I - Cetatea lui Duma Negru* - roman, 2003, vol. II - *Bătălia de la Valea Albă* - roman, 2004, vol. III - *Bătălia de la Codrii Cosminului (războiul de 13 ani)* - roman, 2008; *Osândă și izbândă (Viața voievodului martir Miron Barnovschi)* - roman, 2007; *Vulturul Deșertului (Ioan-Vodă cel Viteaz și obârșia neamului său)*, vol. I - Armeanul, 2011, Vol. II - Domnia, 2012; *Noaptea de Rusalii (Gulagul românesc din Bărăgan)* - mărturie, 2013. ■

Arma Pontica nr. 1 (18)/2015

Primul număr din acest an al revistei *Arma Pontica* - 1(18)/2015 - se remarcă prin diversitatea subiectelor, dar și prin consecvența cu care redactorii săi aduc în atenția cititorilor date și mărturii despre cei căzuți pe câmpul de onoare. Turtucaia e cu siguranță un nume pe care românii îl evocă cu durere. În toamna anului 1916, în capul de pod de la Turtucaia, armata română a suferit o mare înfrângere. Dezastrul de la Dunăre a fost începutul sfârșitului. Aici au murit peste 7000 de militari, iar 28 500 au fost luați prizonieri. În jur de 3500 de militari au reușit să se salveze, refugiindu-se la Oltenița sau la Silistra. Mulți dintre ei au fost constănțeni.

Acest amănunt i-a determinat pe câțiva inimoși membri ai Filialei Constanța a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” să cerceteze în Arhivele Naționale Constanța pentru

a afla numele eroilor constănțeni căzuți sau dați dispăruți în dezastrul de la Turtucaia. O primă listă a eroilor constănțeni, dată la iveală prin hărnicia domnilor Remus Macovei, Gheorghe Tudoran, Aurel Buciu, Petre Bădău, Marin Voicu și Dan Nicolau, este publicată în paginile primului număr din 2015

al revistei *Arma Pontica*. Am parcurs cu înfrigurare această lungă listă (care se

întinde pe 10 din cele 60 de pagini ale revistei) nu pentru că aș fi căutat vreun nume anume, ci pentru a-i înțelege semnificațiile. Prin simpla înșiruire a numelor și, mai ales, a profesiilor, lista transmite o lecție de istorie pe cât de tragică pe atât de actuală: greul acestei țări l-au dus întotdeauna țărani, talpa țării, cum se spune în popor. Din cei 185 de morți și dispăruți înscrși pe această listă, 174 au trecut la rubrica „profesie” cuvântul „plugar”! Ce se mai poate spune după acest cuvânt? (D.R.) ■

“Eroii Neamului” nr. 3-4 (21-22), noiembrie 2014

Periodicul de educație patriotică și cinstire a eroilor neamului, editat de Filiala Iași a Asociației Naționale „Cultul Eroilor” (devenită între timp Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”), oferă cititorilor un sumar cu teme de actualitate și de interes pentru cititorul pasionat de istoria și cultura românilor. Iată câteva titluri care, credem, vă vor trezi interesul pentru publicația ieșeană: „Un monument viu lui Eminescu, un monument al neamului” (Aurel Pantelescu); Arhimandritul Eufrosin Poteca în cultura românească (dr. Vasile Diacon); Ai cui sunt morții de sub crucea lui Ferenz? (Ionel Pintilii); Contribuția românilor la îmbogățirea patrimoniului spiritual universal (prof. dr. Victor Crăciun); Personalități emblematică în cultura franceză și română (academician Constantin Gh. Marinescu); 95 de ani de la înființarea Societății „Mormintele eroilor căzuți în război” (col. (r) ing. Ioan Timofte); Misterul morții marelui patriot Mihai Eminescu (col. (r) drd. Ionel Pintilii); Ziua Armatei României între ipostaze politizate și mesaj identitar (Soldatul de Veghe, dr. Mircea Chelaru). ■

Bacăul Eroic nr. 9 (anul V) 2014

Din acest număr, am selectat pentru cititorii noștri relatările colonelului (r) Paul-Valerian Timofte despre cum a reușit să identifice, la Madrid, mormântul lui Constantin Băzu Cantacuzino, as al aviației române,

pilot în ultima conflagrație mondială. Le prezentăm, în continuare, cu felicitările de rigoare adresate colonelului Timofte, președintele

Filialei județului Bacău a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”. ■

Plăieșii nr. 6/2014

Din acest număr semnalăm titlurile: *Eroul Necunoscut* (col. rtr. Constantin Chiper); *Mihai Eminescu, înaintemergător pe calea făuririi României Mari* (col. r. Neculai Niga); *Ion Tobă Hatmanul, un erou uitat al României, ultimul străjer al lui Ștefan cel Mare; Pleacă-ți fruntea în fața Soldatului Necunoscut* (prof. Virginia Bârleanu, Vadu Moldovei);

Veteranul de război Ambroz Loghin, „Ultimul mohican din Osoi!”; Tănăsă Alexandru: Muzeul meu este o părticică din istoria satului Mitocaș (col. r. Constantin Crăciun); *Originea rusofobiei la români. De ce am ajuns să îi urâm pe ruși?* (col. r. Dan Crăciun); *Comemorarea eroului poet sublocotenent post mortem Ioan Grosaru* (ing. Gheorghe Fron, primar Cornu Luncii, prof. Daniel Davidel); *Istoria statuii „Grănicerul de veghe” din Fălticeni* (prof. Tabarcea Sergiu Ioan). ■

Brăila Eroică nr. 19/2014

Revista Filialei județului Brăila a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" se remarcă, de fiecare dată, printr-o tematică interesantă și mai puțin cunoscută cititorilor care n-au avut de-aface cu armata. După un număr consacrat prezenței armei geniu pe meleagurile dunărene (despre care am scris la timpul respectiv), iată că numărul 19, din 2014, este dedicat unei specialități militare indispensabile, încă din cele mai vechi timpuri, pe câmpurile de luptă ale istoriei: cercetarea militară, pe care chinezul Sun-Tzi, autorul celebrei lucrări "Arta războiului", îi fixa importanța într-o singură frază: "Învață să-ți cunoști inamicul, întrucât un inamic cunoscut este pe jumătate învins!". Mai clar și mai concis de atât nu se poate! La noi, la români, prima structură de cercetare - Secția II statistică militară și studiul armatelor străine, din Statul Major General - a fost înființată la 12 noiembrie 1859, prin Înaltul Ordin de zi nr. 83, semnat de domnitorul Alexandru Ioan

Cuza. În memoria acestui eveniment, s-a stabilit ca «Ziua Cercetașului» să fie sărbătorită, în fiecare an, la 12 noiembrie.

La 155 de ani de la înființarea primei structuri de cercetare din armata română, revista *Brăila eroică*, nr. 19, realizată în colaborare cu Batalionul 528 Cercetare "Vlad Țepeș" - felicitări

redacției pentru această inițiativă! - cuprinde în paginile sale o incursiune în trecutul unei specialități care a dat numeroase jertfe umane, militari-eroi care și-au asumat prin jurământ misiunea de a lupta într-o tăcere deplină și a muri în anonim. Oare câți oameni sunt capabili de un asemenea sacrificiu?

Astăzi, la Brăila, mai funcționează o singură unitate de cercetare. Este vorba de Batalionul 528 Cercetare "Vlad Țepeș". Înființată la 1 octombrie 1968, în subordinea Diviziei 67 Mecanizate, această unitate a cunoscut, de-a lungul timpului, subordonări și transformări diverse, în funcție de schimbările și reformele (uneori atât de păguboase) din armata noastră: Divizia 67 Mecanizată "Siret" (1968-1994); Corpul 8 Armată

"General Eremia Grigorescu" (1994-2000); Corpul 10 Armată Teritorial "Ștefan cel Mare" (2000-2003); Corpul 1 Armată Teritorial (2003-2008); Divizia 1 Infanterie "Dacica" (2008-2010); Divizia 2 Infanterie "Getica" (din 2010). Oare ce va mai urma?

Un articol interesant, semnat de plt. adj. principal Dragoș Fătu, evocă istoria cercetășiei în România, asociație de la a cărei înființare s-au împlinit 100 de ani (1914-2014) și care a constituit, în epocă (1914-1936), un adevărat fenomen în rândul tinerei generații. În prezent, aflăm din articol, în România sunt peste 2500 de tineri care își desfășoară activitatea în 65 de grupuri, aparținătoare Organizației Naționale "Cercetășii României". Cam puțin, dacă ne gândim că suntem țara care și-a desființat serviciul militar obligatoriu. ■

Mureșul Eroic nr. 2/2014

Filiala Județeană Mureș "General Ștefan Gușă" a Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria" a trimis, spre informare, Biroului Executiv Central, ultimul număr al revistei de cultură istorică și de cinstire a memoriei

eroilor și martirilor neamului. Din acest număr, tipărit într-un tiraj de 300 de exemplare, semnalăm câteva articole, sub deviza Asociației: "Popor erou, popor martir", astfel: articol aparținând d-lui col. (r) ing. Ioan JUDEA; "Să ne cunoaștem conducătorii prin fapte bune închinat eroilor și martirilor neamului"; Scrisoare adresată primului-ministru Boc, în 2009, semnată de președintele de onoare al Asociației Naționale Cultul Eroilor "Regina Maria", d-nul gl. bg. (r) Petre STOICA; "In memoriam, septembrie 1944 - 1 septembrie - 5 octombrie 2014"; Doina Ianului; Lt.dr. Emil A. Dandea, invalid de război. ■

Eroii Neamului nr. 4 (21), 2014

Editată de Asociația Civică "Tempora" Satu Mare și Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina Maria" - Filiala Satu Mare, în colaborare cu Muzeul Județean Satu

Mare, revista *Eroii Neamului*, serie nouă, a ajuns la numărul 21. În cele 72 de pagini, revista cuprinde un sumar variat, din care vă propunem câteva titluri: Jurnalul cimitirelor și monumentelor eroilor; Modele creștine de eroism. Părintele Arsenie Boca - 25 de ani de la trecerea sa la cele veșnice; Ziua Armatei Române; Sătmăreni în Marele Sfat Național de la Alba Iulia, 1 decembrie 1918; Un

mare patriot român: Constantin Lucaciu; Părintele Vasile Lucaciu, omagiat de Octavian Goga la moartea sa; Legislația privind învățământul pentru minorități în perioada interbelică. Studiu de caz: județul Satu Mare (I); Primul război mondial

trăit de un țăran din Apșa de Mijloc-Ucraina (III); Eveniment expozițional inedit la Satu Mare: "Francezi și români în Primul Război Mondial - 100 de ani de la izbucnirea Primului Război Mondial"; Antonescu - pro și contra (XVIII); Un vrednic ostaș pentru istorie: general maior (r) Victor Popescu (II); Un viitor pentru trecut. Ghid de bună practică pentru protejarea patrimoniului cultural (III). ■

Vrancea Eroică nr. 4/2014

Din sumarul acestui număr semnalăm articolul profesoarei Stana Georgescu-Apostu, de la Școala gimnazială „Regina Maria” din Vintileasca, Vrancea, intitulat *Dispărut la Cotul Donului*. Autoarea readuce în atenție problema dispăruților pe front, evocând drama familiei lui Noapteș Stoica, soldat dat dispărut în luptele de la Cotul Donului, în iarna anului 1942. La vârsta de 73 de ani, Dinu Noapteș, unul din cei patru orfani de război, își amintește: *Tata a fost infanterist și cercetaș. A fost*

dat dispărut la Cotul Donului, în patrușdoi. Au povestit cei care s-au întors din război că patru zile și patru nopți nu s-a văzut decât fum; așa era lupta de aprigă și n-a mai știut om de om, român de român, vintilean de vintilean. De tata nu s-a mai știut nimic. După luptă nu l-a mai văzut nimeni; nici mort, nici viu. A fost cercetaș. Cine știe, poate l-au prins, l-au făcut una cu pământu... Sau poate a pierit plin de răni, îngropat sub cizmele luptătorilor și sub copitele cailor... Cine știe?... Mama l-a așteptat toate tinerețile ei și el n-a mai venit... Nu știa: să-i facă pomenile, ori ba? Că nu-i bine să-i faci pomeni omului dacă el îi viu...

Până la urmă, Catrina Noapteș, nevasta celui dispărut, a luat o hotărâre. Povestește Veronica, soția

lui Dinu Noapteș: *Dacă a văzut Mica - așa-i spunea toată lumea mătușii Catrina, femeia eroului Noapteș Stoica, Dumnezeu s-o odihnească - și a văzut că au trecut doi ani și el nu a venit acasă, s-a dus la Nița și „și-a pus oglinzile” și în oglinzi a văzut un mormânt și lângă el un mormănaș de oase. Și a înțeles atunci că bărbatul ei e mort și s-a apucat să-i facă cele trebuitoare pentru marea călătorie. Mi-a spus că în sufletul ei nădejdea tot n-a murit și câteodată se gândea că el tot s-o întoarce. Și când era bătrână uneori tot credea că va primi vreo veste despre el... Veste n-a mai venit iar în 2005 Mica a murit. Cât era tânără au mai cerut-o unii de nevastă, că era gospodină, curată și cinstită, da ea n-a vrut să se mărite, zicea că are patru copii și dacă nu-i tatăl lor, cine poate să le fie tată?! și dacă i s-o întoarce rumânu-acasă, cum s-o găsească la altă poartă, la altă casă...*

Excelentă evocare! Felicitări, doamna profesoară! ■

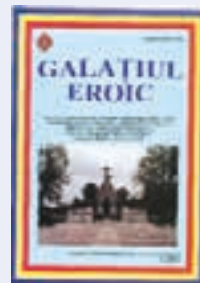
“Prahova Eroică” nr. 8/2014

Din sumarul acestui număr: Cultul eroilor, la ceas aniversar (col. Constantin Chiper); Constantin Brâncoveanu - un mecena al culturii (prof. dr. Polin Zorilă); Culise diplomatice: tratatul româno-austro-ungar (prof. univ.

dr. Ion Bulei); Maria, regina tuturor românilor (Laura-Noyemy Mușat); Cuibul Prințesei (col. Puiu Cujbă); Pregătirea țării pentru război în anii 1914-1916 (col. Puiu Cujbă); Copii și mame în tranșee (prof. dr. Gheorghe Marinică); Misiunea militară germană în regiunea petroliferă Prahova (drd. Virgil Coman); Jertfele prahovenilor și eroii comunei Păulești (ing. Constantin Ilie); Monumentul eroilor din Telega (prof. Gheorghe Bilgă). ■

Galațiul Eroic nr. 3/2014

Editată de Filiala Galați a Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”, revista Galațiul Eroic este îl al treilea an de apariție. Iată câteva titluri din sumarul nr. 3/2014: *Generații de eroi; Contribuția Armatei la înfăptuirea și apărarea Marii Uniri din 1918; Ce moștenire lăsăm generațiilor viitoare?; Proiectul “Memorie, Solidaritate, Pace”; Gălățenii și bărlădenii în Războiul pentru întregirea neamului; General de divizie Alexandru Cernat; Contraamiralul Horia Măcellariu; Un mormânt părăsit; Masacrul de la Bălți; Un adevărat român; 20 de ani de la luptele din Transnistria.* ■

La închiderea ediției

Un cetățean italian a devenit membru al Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria”

Domnul Marco Baratto, din Italia, este pasionat de istoria românilor și și-a dedicat o parte din timp identificării mormintelor militarilor români aflate pe teritoriul Italiei. Într-o scrisoare adresată asociației noastre, domnia sa și-a exprimat dorința de a deveni membru al Asociației Naționale Cultul Eroilor “Regina Maria” și de a fi corespondentul și colaboratorul revistei “România Eroică” pentru regiunea de nord a Italiei, respectiv Vallé d’Aosta, Emilia Romagna, Lombardia, Veneto.

Am primit cu interes propunerea sa de a se ridica un monument în memoria eroilor români morți și îngropați pe teritoriul Italiei.

Biroul Executiv Central a aprobat ca domnul Baratto să facă parte dintre membrii asociației noastre. Este primul italian care se înscrie în Asociația Națională Cultul Eroilor “Regina Maria”.

Îl salutăm și-i spunem bun venit!

Colonel (r) Dumitru Roman

Caruselul presei - rubrică realizată
de colonel (r) Dumitru Roman

Devizele românilor

Toate devizele pe care și le-au luat marile personalități ale istoriei au exclusiv un mesaj pozitiv, care îndeamnă la cinste, onoare, credință, moralitate. (România eroică nr.38-39/2010). O deviză are menirea nu numai să individualizeze o instituție, o unitate militară, o armă etc., ci și să o călăuzească, să o mobilizeze pentru împlinirea unui ideal nobil.

Vendex et defensor libertratus! Salvatorul și apărătorul patriei eliberează patria! Deviza lui Iacob Heraclid, poreclit Despotul, domnitorul Moldovei între anii 1561-1563.

Din însăși mila lui Dumnezeu! Deviza domnitorului Mihai Viteazul (1593-1601).

Vigilantia, Virtute et Armis Victoriam Nactus! Vigilența, virtutea și puterea armelor fac Victoria! Deviza medaliei lui Mihai Viteazul, emisă în anul 1600.

Virtute et Marte! Curaj și luptă! Deviză înscrisă pe stema domnitorului Nicolae Pătrașcu-Vodă, fiul lui Mihai Viteazul.

Si Deus Nobiscum Qvis con[tra] No[s]. Dacă Dumnezeu este cu noi, cine este împotriva noastră? Deviza domnitorului Mihnea al III-lea (1658-1659).

Utroque clarescere pulchorum! Să strălucească peste tot frumusețea! Deviza lui Ioniță S. Sturdza (1822-1828) și a familiei domnitoare Sturdza.

Împărați n-am putut fi, voievozi am fost, Callimachi rămânem! Deviza familiei Callimachi, gravată pe poarta palatului din Iași al vornicului Alexandru Callimachi.

Nihil sine Deo! Nimic fără Dumnezeu! Deviza Casei Regale de România.

Augens Vivo! Trăiesc sporind! Deviza Reginei Elisabeta a României (Carmen Sylva). Ea a fost înscrisă și pe medalia Carmen Sylva, emisă în 1881, când a fost aleasă în unanimitate membră de onoare a Academiei Române.

Crede, iubește și speră! Deviza principesei Elisabeta, al doilea copil al prinților moștenitori Ferdinand și Maria. Cuvintele au fost înscrise pe o medalie emisă cu ocazia botezului principesei la 17 octombrie 1894.

Biruit-au gândul! Deviză înscrisă la intrarea în biroul de lucru al filosofului și criticului literar Titu Maiorescu (1840-1917). Sintagma a fost preluată de la cronicarul moldovean Miron Costin, care în a sa predoslovie „Către cititoriu” notează: *“Biruit-au gândul să mă apuc de această trudă, să scot lumii la vedere felul neamului, din ce izvor și seminție sântu lăcuitorii țării noastre, Moldovei și Țării Muntenestești, și români din Țările Ungurești...”*

Potius Mori Quam Foedari! Deviza familiei boierilor Filipescu, din Țara Românească.

Fais que dois! Fă ce trebuie! Deviza familiei Florescu (așa cum apare pe blazonul din Sinaia).

Per amorem ad lucem. Deviză înscrisă pe medalionul Maria, Regina României, în uniformă de soră de caritate.

Etern uniți. Etiam Contra Omnes – deviza pe medalia Regele Ferdinand Întregitorul, gravor C. Baraschi, A. Demian.

Libertate, Dreptate, Frăție! Deviza înscrisă pe medalia revoluției de la 1848, emisă la București și distribuită celor care au luat parte la acest eveniment important din istoria românilor.

Onoare și Patrie! Deviză înscrisă pe drapelele de luptă ale unităților militare din Armata României.

Amat victoria curam! Deviza Clubului Nautic Român, înființat în anul 1908, prima structură sportivă de profil din România dedicată exclusiv sporturilor practicate pe apă (yachting, canotaj, caiac-canoe, înot, polo pe apă, pescuit, cercetășie maritimă).

Totul pentru Națiune! Deviza înscrisă pe medalia Societății Uniunea Culturală din București, medalie distribuită în onoarea memorandiștilor transilvăneni, la 1894, persecutați de guvernul ungar de la Budapesta pentru că au îndrăznit să adreseze un memorandum împăratului Austriei.

Toți pentru unul și Dumnezeu cu toți! Deviză înscrisă pe medalia Societății meseriașilor din Ploiești, emisă în 1889. Deviza va fi adoptată și de Societatea Cooperativă a Constructorilor și Meseriașilor Români, în 1894, dar ușor modificată: Toți printr-unul și Dumnezeu cu noi!

La fapte bune puțini s-adună, dar mult pot puțini buni împreună! Deviza înscrisă pe medalia societății economice din Urziceni, emisă în 1891.

Dreptate și Frăție! Deviza societății secrete „Frăția”, înființată în 1843 de către viitorii revoluționari pașoptiști Nicolae Bălcescu, Christian Tell, Ion Ghica și C.A. Rosetti.

Bene Merenti. Deviza înscrisă pe medalia Bene Merenti (D.D. nr. 314/21 II 1876), instituită pentru a răsplăti meritele în domeniul artelor, științelor, industriei, agriculturii și altor domenii de activitate.

Genere et cordes fratres! Frați prin origini și simțiri! Deviza primului ordin național, Ordinul Unirii, propus de Alexandru Ioan Cuza.

In Fide Salus. Salvarea prin Credință! sau În credință e salvarea! Deviza Ordinului „Steaua României” (D.D. nr. 1108/10 mai 1877 și D.D. nr. 1517/28 iunie 1877). Ordinul a fost înființat pentru a răsplăti vitejia și spiritul de sacrificiu al oștenilor armatei române, precum și activitatea prestigioasă a civililor.

Alinare și Mângâiere! Deviză înscrisă pe Crucea „Elisabeta”, instituită prin D. D. Nr. 2270 din 7 octombrie 1878 pentru a recompensa pe doamnele care au contribuit la îngrijirea răniților și bolnavilor în timpul Războiului pentru independență. În acele momente grele, femeile române, doamne din cea mai înaltă treaptă a societății, alături de femei din popor, și-au asumat sarcina de a îngriji și alina durerile

răniților. Lângă Palatul Cotroceni a fost înființat un spital de campanie sub auspiciile Doamnei Elisabeta, la Iași, doamnele Măria Roznovanu și Elena Șuțu, la Ploiești, doamnele Ecaterina Cantacuzino și Măria Văcărescu, la Turnu Măgurele, doamnele Măria Rosetti și Zoe Sturdza; la Buftea, prințesa Maria Știrbei; la Epureni, prințesa Ana Bibescu, precum și în alte localități, au înființat așezăminte de îngrijire a ostașilor răniți. Sufletul acestei sublime acțiuni a fost Doamna Elisabeta, căreia ostașii i-au dat numele de „Mama Răniților”.

Pro Virtute Militari! Deviza medaliei luptei din Dealul Spirei, 13 septembrie 1848. În anul 1866, s-au comandat la Paris, la Chaqué gravor, în amintirea acestui eveniment, medalii cu toartă în mărime de 32 mm, de bronz asemeni și aurite, care s-au distribuit bravilor soldați și pompieri, care au luat parte la lupte și se mai găseau în viață.

Pentru destoinicie și osârdie! Deviza înscrisă pe medalia emisă, în anul 1851, de domnitorul Dimitrie Știrbei și acordată ca recompensă pentru merite deosebite.

Prin statornicie la izbândă! Deviza Ordinului „Carol I”, instituit prin Decretul regal nr. 1776 din 9 mai 1906 și D. R. Nr. 1777 din 9 mai 1906.

Din Carpați, peste Dunăre, la Balcani! Deviza medaliei „Avântul Țărei”, instituită prin Decretul regal nr. 6247 din 7 noiembrie 1913, „în amintirea înălțătorului avânt”, trecerea Armatei române peste Dunăre, în Balcani.

Prin cultură, la izbândă! Deviza Ordinului „Meritul Cultural”, instituit prin Decretul Regal nr. 2684 din 19 iulie 1931.

Prin cultură la libertate! Deviza Medaliei „Meritul Cultural” instituit prin Decretul regal nr. 2684 din 19 iulie 1931.

Nihil Sine Deo! Deviza Ordinului „Casei Domnitoare” de război, instituit prin Decretul Regal nr. 4354 din 19 decembrie 1938. Aceeași deviză apare și pe Medalia „Casei Domnitoare”- de război instituită prin același Decret Regal.

Pentru Marină! Deviza Medaliei Maritime – cu cifra Regelui Carol al II-lea, instituită prin decretul regal nr. 2670 din 13 noiembrie 1936. Deviza a fost păstrată și pe Medalia Virtutea Maritimă, instituită prin decretul regal nr. 4354 din 19 decembrie 1938.

Pro Patria! Deviză înscrisă pe Medalia „Centenarul Regelui Carol I” instituită prin decretul regal nr. 841 din 9 martie 1940.

Deu Fortituo Mea! Dumnezeu îmi poartă noroc! Deviza Ordinului „Sfântul Gheorghe”, instituit prin Înalta Decizie nr. 1 din 8 martie 1940.

Forti et Devoto Servitori! Deviza înscrisă pe Crucea „Bene Merenti pentru Salvare”, instituită prin Înalta Decizie nr. 2 din 8 martie 1940.

Patria recunoscătoare! Deviza Medaliei „Cruciada împotriva comunismului”, instituită prin Decretul regal nr. 1014 din 1 aprilie 1942. Deviza a fost înscrisă și pe Medalia „Ostașilor Basarabeni și Bucovineni”, instituită prin decretul regal nr. 2885 din 27 octombrie 1943.

Devotament și curagiu. Deviza Medaliei „Devotament și Curagiu”, emisă în anul 1864, fără act de instituire.

Genere et corde fratres! Deviza Ordinului „Unirii”, creat în 1864, de Domnitorul Alexandru Ioan Cuza.

Vox Populi, Vox Dei! Vocea Poporului, Vocea lui Dumnezeu! Deviza înscrisă pe medalia „Divanurilor ad-hoc din 7-9 octombrie 1857”, realizată la Paris din inițiativa lui Christian Tell. Medalia a fost distribuită șefilor Adunărilor legislative din Țara Românească și Moldova care s-au pronunțat pentru Unirea Principatelor, precum și delegaților străini care au participat la adunările electiv.

Dieu protège la Roumanie! Dumnezeu apără România! Deviza medaliei Divanurilor ad-hoc din 7-9 octombrie 1857, realizată la Paris din inițiativa generalului Christian Tell. Medalia a fost distribuită șefilor Adunărilor legislative din Țara Românească și Moldova care s-au pronunțat pentru Unirea Principatelor, precum și delegaților străini care au participat la adunările electiv.

Aceeași deviză poartă și medalia „Unirea dă putere!”, instituită în perioada Unirii Principatelor.

După încheierea Păcii de la Paris, 1856, s-au convocat divanurile la Iași (7 octombrie 1857) și la București (9 octombrie 1857), care au votat unirea Principatelor. În amintirea acestor ședințe istorice și la îndemnul lui Christian Tell s-au bătut la Paris medalii mici de aur și de argint în mărime de 15 mm, cu toartă.

Spre desvoltarea spiritelor tinerimi[i]! Deviza înscrisă pe medalia Universității București, fondată sub domnia lui Alexandru D. Ghica, la 10 octombrie 1857. Cu această ocazie s-au bătut medalii comemorative de aramă.

Prin Unire voru ajunge la fericire! Deviza medaliei emisă în perioada Unirii Principatelor, cu aportul masoneriei române, care a sprijinit instituțiile statului și a avut un rol important în modernizarea lui.

Devotament și Curagiu! Deviza înscrisă pe medalia emisă, la 1864, de domnitorul Alexandru Ioan Cuza, pentru a-i răsplăti pe cei care aduceau servicii tronului și țării. Din cauza împotrivirii Porții, medalia nu a fost distribuită.

Uniți suntem în cuget, uniți în Dumnezeu! Deviza înscrisă pe medalia Jubileul mănăstirei dela Putna în Bucovina, emisă la 15 august 1871, în memoria lui Ștefan cel Mare. Mănăstirea Putna a fost clădită de Ștefan cel Mare la 1471 spre a glorifica luarea cetăților Chilia și Tighina (Bender).

Voiește și vei putea! Deviza înscrisă pe medalia societății „Virtutea” din Brăila, fondată în anul 1895. Aceeași deviză va apărea și pe medalia instituită în vremea lui Carol I, în anul 1913, când s-au împlinit ... de la Mircea cel Bătrân?

Am fost! Sunt! Voi fi! Deviza înscrisă pe medalia emisă cu ocazia Expoziției Generale Române din București, 1906.

Patientia forsitudo spes Fides! Deviza de pe medalia Principesei moștenitoare Maria, emisă la 1900. ■

Într-un mesaj din America, sosit pe adresa ANCE "Regina Maria", doctorul Cornel Dumitriu - unul din sponsorii Premiului "Comandor Virgil Alexandru Dragalina" - constata, cu tristețe - citez! - că "eroismul Ostașului român a fost, de multe ori, neglijat și disprețuit." Într-adevăr, suntem printre puținele state care și-au lăsat și și-au uitat eroii pe câmpurile de luptă de la Stalingrad sau din stepa Calmukă.

Paradoxal, statistica militarilor români dispăruți în ultima conflagrație mondială a rămas aproape neschimbată de la încheierea războiului. În cei peste 70 de ani, nici o instituție a Statului Român nu s-a îngrijit să afle ce s-a întâmplat cu militarii care au fost dați dispăruți pe câmpurile de luptă sau au căzut în prizonierat.

De câte ori răspundem cititorilor care se adresează redacției "România eroică", cu rugămintea de a-i ajuta să afle pe unde își dorm somnul de veci bunicii, unchii, părinții și frații lor - despre care se știe că au fost dați dispăruți pe front -, îmi vine în minte experiența americanilor, care și-au înființat instituții speciale și cheltuiesc mii de dolari pentru a-și identifica militarii dați dispăruți fie în Vietnam, fie în Coreea etc. Ei nu se lasă până nu-și identifică, cu exactitate, morții. În 2003, în SUA a fost înființată Direcția pentru Evidența Prizonierilor de Război și a Dispăruților în Luptă - Joint POW / MIA Accounting Command, pe scurt: JPAC. Acest organism are misiunea de a strânge informații despre americanii dați dispăruți în conflictele la care au luat parte, iar, în cazul prizonierilor, de a face toate demersurile pentru repatrierea lor. O misiune foarte dificilă, dacă ținem seama că

armata SUA a acționat pe toate continentele lumii, atât în cele două războaie mondiale, cât și, în istoria recentă, în războaiele din Vietnam, Coreea, Laos, Cambodgia, apoi Irak, Afghanistan, Iugoslavia etc.

Potrivit datelor oficiale, în 2003, când revista *România eroică* a publicat un articol pe această temă, SUA nu mai aveau niciun prizonier de război în alte state. În privința celor dați dispăruți se înregistrau - nota bene! - 84 711

În căutarea celor dispăruți în războaie

Căpitan aviator Alexandru Manoliu în februarie 1942

militari (în special piloți, marinari și pușcași marini și infanteriști). Grație activității JPAC, această cifră s-a micșorat de la an la an. Pentru simpla curiozitate, m-am uitat pe blogul JPAC. Știți câți dispăruți mai au americanii în acest moment? 83 000!!! Și asta în condițiile în care, în acești 11 ani, au participat la Războiul din Golf, la războiul din Afganistan și în alte teatre de operații. Socotiți și dumneavoastră: 1711 morți identificați!

Fără falsă modestie, ținem să se știe că Asociația Națională Cultul Eroilor "Regina, prin propria-i publicație, revista *România eroică*, a făcut cunoscută experiența americană, sugerând chiar că ar fi cazul să ne gândim și noi la înființarea unui organism care să se ocupe cu Evidența Militarilor Dispăruți în Războaie. A avut vreun ecou acest articol în armata noastră? Și-a pus vreo instituție problema de a prelua ceva din experiența americanilor?

Dar nu numai americanii se îngrijesc de militarii lor căzuți pe teritoriile altor state. Iată, de vreo câțiva ani, Uniunea Populară Germană pentru Îngrijirea Mormintelor de Război, asociație

de utilitate publică, cunoscută mai ales sub denumirea de VDK, desfășoară o campanie de centralizare a osemintelor militarilor germani aflate pe teritoriul României.

Din păcate, noi facem prea puțin pentru a ne identifica eroii. Așa se explică de ce mai operăm cu categoria "dispăruți" chiar și când este vorba de Primul Război Mondial. Nu spun că nu au fost încercări de a ne identifica morții - cel puțin după primul război mondial -, dar ele au fost firave și, mai ales, au fost întrerupte brusc după ultima conflagrație mondială.

În 1949 a fost depusă la Muzeul Militar Central din București arhiva Așezământului Național "Regina Maria" pentru Cultul Eroilor, care conținea între altele mii de fișe ale militarilor care muriseră în Campania din Est sau care fuseseră luați prizonieri sau dați dispăruți. Până în 1990 nu s-a atins nimeni de acest fond, militarii care luptaseră împotriva Uniunii Sovietice fiind excluși din rândul eroilor noștri.

Sovieticii au trecut cu buldozerele peste cimitirele militare din teritoriile fostei Uniuni Sovietice. O barbarie inimaginabilă,

care face aproape imposibilă o eventuală acțiune de identificare a rămășițelor românilor morți în campania din Est.

Astăzi sunt încercări de a mai repara câte ceva, de a mai afla câte ceva din arhivele Moscovei. O acțiune în acest sens s-a soldat cu un impresionant volum, intitulat *Prizonieri de război români în Uniunea Sovietică. Documente 1941-1956*, care conține 269 de documente din lagărele sovietice din perioada amintită. Acest volum a fost distins cu Premiul "Comandor Virgil Alexandru Dragalina" pe anul 2014. Nutrim speranța că premiul, în valoare de 1500\$, va încuraja cercetarea istorică privind soarta prizonierilor de război și a tuturor militarilor români dispăruți pe front.

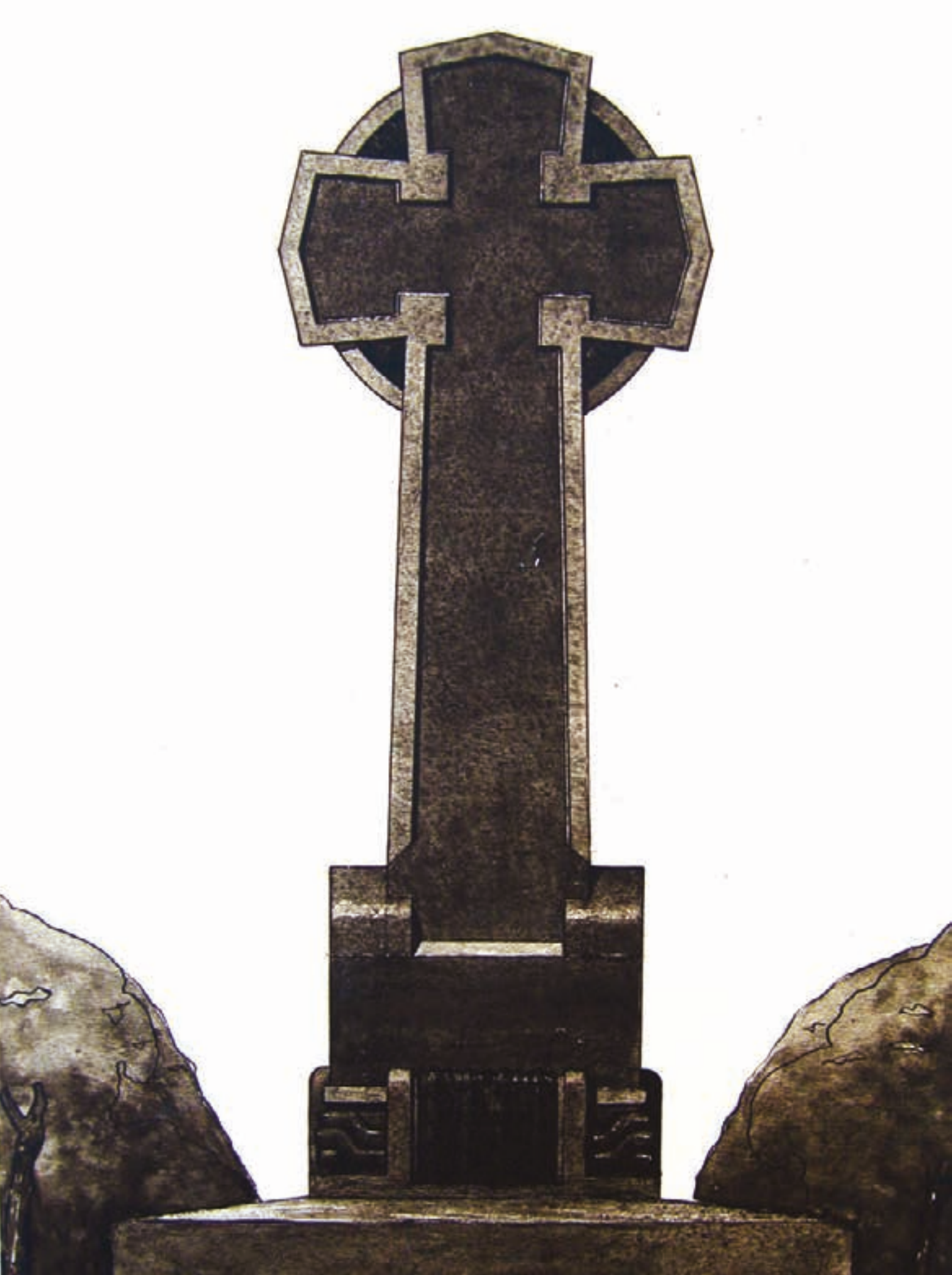
În fond, misiunea de cinstire a memoriei eroilor - departe de a fi, cum mai cred unii, o lozincă - rămâne o sarcină de onoare și de mare răspundere, dar și o datorie creștinească față de cei care au murit pentru Țară. ■

Colonel (r) Dumitru ROMAN

Reluăm o rubrică pe care o socotim mai mult decât necesară. Prin intermediul ei, dorim să înlesnim schimbul de informații în folosul familiilor care își caută rudele care nu s-au mai întors acasă, fiind date dispărute pe front sau în prizonierat, dar și al cercetătorilor interesați de această temă.

D-l dr. Radu Manoliu (Olanda) caută informații despre tatăl său, căpitan aviator Alexandru Manoliu. Data nașterii: 8 aprilie 1908 în Dolhești, județul Baia (astăzi jud. Suceava). Numele părinților: Gheorghe și Maria. A fost comandantul Escadrilei 57 Vânătoare / Grupul 7 Vânătoare. A căzut în atacurile aeriene asupra Stalingradului, în ziua de 12 septembrie 1942. Se afla la bordul avionului Me.109 E, nr.16. Publicăm o fotografie a pilotului dispărut. ■

MONUMENTE
CARE AU FOST

